

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
NOVEMBER 25

LAIKS

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
AT METUCHEN, NJ
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)
ISSN 1089-8832

Published 48 times per year except the first week of May, the last week in June, the second week in September, the last week in December

Published weekly by: Latvian Newspaper "Laiks", Inc., 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840

POSTMASTER: Send address change to: "Laiks", 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840

Phone: 732-549-0445; Fax: 732-549-0466; E-mail: LaiksDSR@aol.com

Lasiet tīmeklī!
www.laiks.us

Volume LXII Nr. 42 (5549)

2011. gada 5. novembris – 11. novembris

Nobela prēmijas laureāts literatūrā Tomass Transtremers viesojas Rīgā

Sestdien, 29. oktobrī, galvenais Rīgas sarīkojums notika Melngalvju namā, kur ar plašu lasītāju un cienītāju loku satikās zviedru dzejnieks Tomass Transtremers (*Tomas Tranströmer*).

Oficiāli tā bija apgāda *Mansards* izdotās grāmatas – T. Transtremera Dzejas izlases – svinīga atvēršana, patiesībā – latviešu literatūrā un kultūrā vēl nepieredzētas nozīmes sarīkojums, ko izdevējiem palīdzēja sarīkot Zviedrijas vēstniecība Latvijā. Jaunās grāmatas „pirmizrāde”, kas bija iecerēta jau vasarā, tūlīt pēc grāmatas klajā nākšanas, notika pēc tam, kad visa plašā pasaule uzzināja šāgada Nobela prēmijas ieguvēju vārdus, un literatūrā tas ir zviedru dzejnieks, 1931. gadā

dzimušais Tomass Transtremers. Mums ir vienreizēji laimējies, ka esam jau pazīstami. Tas noticis, pateicoties Juŗa Kronberga un Guntara Godiņa atzinojumiem no zviedru valodas. Jaunā grāmatā „Dzeja” aptver visu dzejnieka līdzšinējā mūža veikumu, tajā ir dzejoļi no trīspadsmit krājumiem, sākot ar pirmo – „17 dzejoļi” (1954) līdz pat 2004. gadā izdotajai grāmatai ar no-

saukumu „Lielā mīkla”.

Dzeja, kas līdz ar Nobela prēmiju nu jau iemantojusi gluži globālu slavu, un tās autors, iz-

Tomass Transtremers ar kundzi Moniku Melngalvju namā Rīgā

Foto: Kaspars Jēkabsons

rādās, mums visu laiku ir pavisam tuvu līdzās, tepat, kaimiņvalstī Zviedrijā. Gandrīz vai par literāru leģendu pārvērties stāstījums par Transtremera vizīti 1970. gadā Rīgā, kad dzejnieks piezvanījis pie dzejnieces Vizmas Belševicas dzīvokļa durvīm, un notikusi divu gara radnieku tikšanās, ko citi tā vakara līdzdalībnieki vēlāk nodēvējuši pat par nozīmīgāko brīdi latviešu pēckaŗa literārajā dzīvē. Tagad, sakarā ar Dzejas izlases iznākšanu, Dzejnieks kopā ar dzīvesbiedri Moniku bija ieradies Rīgā, lai piedalītos sarīkojumā. Ar Rīgu un Latvijas radošajiem prātiem viņu saista draudzības saites, un Baltijas motīvs dzejas rindās ir personiski izsāpēts.

Sarīkojumā dzeju lasīja abi atdzejotāji, Juris Kronbergs kavējās arī atmiņās par vairāk nekā četrdesmit gadu garumā mērāmo sadarbību ar zviedru kolēģu. Pārdomās par dzejnieka devumu dalījās Knuts Skujenieks, runāja arī Zviedrijas vēstnieks Latvijā Matss Stafansons, tulkotājs un dzejnieces Vizmas Belševicas dzīvesbiedrs Zigurds Elsbergs.

Divu stundu garais literārais sarīkojums notika pārpildītā Melngalvju nama zālē, sirsnīgu un skanīgu akcentu tam piešķīra Latvijas pianista Vestarda Šimkus klavier spēles priekšnesums – veltījums ievērojamam viesim.

Gundega Saulīte

„Daudz baltu dieniņu, Laimiņa, lemi”... Ar paceltu glāzi šampānieša un pacilātā noskaņojumā LNOĢ priekšsēde Aija Pelše aicināja gīldes 20. gada jubilejas viesus pieminēt Bruno Skultes operas „Vilkaču mantinieci” vietu Latvijas Nacionālās operas repertuārā. Zālē izskanēja sirsnīgs „dīzeni, raženi dzīvojoti” gan gīldes sponsorētai operai, gan neatlaidīgam darbam, lai tiktu iestudētas latviešu operas.

Latvijas pārstāvniecības Apvienoto Nāciju organizācijā diplomāti, agrākā LNOĢ priekšsēde Beatrise Rasuma, Edvīns Rasums, kā arī viesi no Atlantas, Klivlandes, Vašingtonas, Kanadas un pat Latvijas. Vairāki kungi bija tērpušies smokingos, dāmām

Latvijas Nacionālās Operas Ģildes divdesmit gadu jubilejas balle

bija teicami organizēta, un tās apmeklētāji pārliecinājas, kas daudz spējam, ja vien vēlamies.

Ilze Pētersone

Pieņemšanā Ivars Bērziņš (vidū) sagaidīja viesus Jāni un Aradini Zārdus

LNOĢ 20 gadu jubilejas balle notika 23. septembrī elegantā 3 West kluba ēkā netālu no Rockefeller centra Ņujorkā. Par spīti sutīgajam laikam un lietus deļ slēgtiem ceļiem, simt operas mīļotāju pavadīja skaistu vakaru, baudot vīnu, klausoties Viļņa Klīmaņa klaviermūziku, piedaloties klusajā izsolē, koncertā aprīnējot jaunā LNO soprāna Ances Purmales dzidro balsi un pēc gada mielasta klausoties „Pēdējā vilciena” atskaņoto deju mūziku.

Starp viesiem bija Latvijas ārlietu ministrs Ģirts Valdis Kris-

krāņi vakartērpī, vizuļoja viņu neparastās rotas. Svinībās ieradās visu gadagājumu viesi, vairākumā gan vecākā un vidējā paaudze, taču uz dejas grīdas līdzās partneriem ar sirmu galvu redzēja jaunus pārus ar plīvojošiem gaŗiem vai sprogainiem matiem.

Sarīkojumu ievadīja LNO soprāns Ance Purmale, klavierpavadījumu spēlēja Djordže Nesics. Programmā bija „Mirdzas dziesma” no Jāzēpa Mediņa operas „Vaidelote”, vairākas ārijas no Jāņa Mediņa operām – „Es esmu es!” un „Es visu tevīm atdotu” no

„Uguns un nakts” un Berenikas dziesma no operas „Dievi un cilvēki”, vēl Alfrēda Kalniņa „Tumšs rudzupuķu vainadziņš” ar Jāņa Jaunsudrabiņa vārdiem un „Kādi vārdi, cik skarbi skan” no Bruno Skultes operas „Vilkaču mantinieci”. Ance dziedāja arī Džakomo Pučīni, Džoakīno Rosīni operu un Imres Kālmāna operešu ārijas. Apmeklētājiem patika LNO jaunā dziedone, viņas smudrais augums, cēlā stāja un skaidrā, izteiksmīgā balss, un koncerta beigās viņi jūsmīgi aplaudēja, izlūdzoties divas pieejas.

Apsveicot viesus, LNOĢ priekšsēde Aija Pelše pastāstīja par gīldes divdesmit gadu darbību un pateicās valdei, īpaši Baibai Pīnei, Vijai Bērziņai un Andrim Padegam par veiksmīgo jubilejas balles rīkošanu. Viņa uzsvēra, ka gīldes darbs turpinās un atgādāja vienu no tās galvenajiem mērķiem – atbalstīt latviešu komponistu operas un jaunradi. „Vilkaču mantinieci” iestudēšana Latvijas Nacionālajā operā ir liels gīldes panākums, un cerams, ka redzēsīm arī citas latviešu komponistu operas, tādu ir daudz. Rīkotāji vēlējas viesiem atgādināt latviešu operas, tāpēc katram balles galdam bija savs latviešu komponistu komponētas operas nosaukums un minēts gads, kad opera pirmo reizi iestudēta.

„Nezaudēsīm savu pašlepnumu. Leposimies ar mūsu māksliniekiem un latviešu operām,” runas beigās teica Aija Pelše.

LNOĢ 20 gadu jubilejas balle

Gīldes valdes un revīzijas komisijas locekļi. No kreisās: augšā Ēriks Niedritis, Jānis Reikmanis, priekšsēdes vietnieks Ivars Bērziņš, Edvīns Rasums, Michaels Israels, Ilze Pētersone, Brigita Klauša, Laila Robiņa, bij. priekšsēde Beatrise Rasuma, Vija Bērziņa, Baiba Rudzīte Pīne, Vera Silīņa; priekšā LNO soliste Ance Purmale, priekšsēde Aija Pelše, kasieris Andris Padegs (nav sekretāres Aijas Blūmfeldes un Silvijas Gredzes)

Latvian newspaper

LAIKSFrequency: WKLY EXC 1ST WK - MAY; LAST WK - JUN;
2nd WK - SEPT; LAST WK - DEC**Latviešu nedēļas laikraksts**Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Redakcija Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.
Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.usKantoris ASV: 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA
Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466, e-pasts - LaiksDSR@aol.comAbonēšanas maksa ASV dolāros: 1 gadam US \$ 130.00;
6 mēn. US \$ 75.00; 3 mēn. US \$ 42.00.Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saīsinātus.
Laikrakstā iespējams, ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos
rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli par pašu jautājumu
var arī nesaskanēt.

Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklamdevējs.

Redaktore: Ligita KovtunaTālr.: +371 67326761, +371 29439423, fakss: + 371 67326784,
e-pasts: ligita@laiks.us
Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, LV-1010**Redaktore ASV:** Astra MooraTālr./fakss: 818-980-4748, e-pasts: laiks@juno.com,
astere2000@aol.com (fotografijām)

6157 Carpenter Ave. North Hollywood CA 91606 USA

Kanadas ziņas: Mārtiņš Štauers: tālr.: 514-639-8722,e-pasts: stauvers@yahoo.ca, 104-3000 Notre Dame Street,
Lachine, QC, H8S 2H1Rūdolfs Norītis: tālr.: 416-425-4613, fakss: 416-425-4615,
5 Shady Golfway, Unit 1416 Don Mills, ON M3C 3A5**Reklāma laikrakstā Laiks un mājaslapā www.laiks.us**ASV - Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466,
e-pasts - LaiksDSR@aol.com

Rīgā - Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.

Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us**ABONĒJIET LAIKRAKSTU****LAIKS**"LAIKA" abonements ASV maksā: 3 mēnešiem US \$42,-
6 mēnešiem US \$75,-
1 gadam US \$130,-
Gaisa pasts 1 gadam ASV US \$215,-

Ārpus ASV "LAIKS" tiek piesūtīts tikai pa gaisa pastu

Kanādā 1 gadam US \$225,-

pusgadam US \$120,-

Latvijā 1 gadam US \$220,-

pusgadam US \$115,-

Citur pasaulē 1 gadam US \$280,-

pusgadam US \$150,-

Abonenti bez maksas saņems sešus "Jauno Laiks" pielikumus
un gada beigās nākamā gada kalendāru.**"Jauno Laiks"** 6 numurus var pasūtīt atsevišķi.

Maksa US \$20,-

Abonēšanas maksu var atsūtīt ar čeku vai naudas pārvedumu
(rakstot čeku uz "Laiks - Latvian Newspaper Inc." vārda).

Lūdzam noteikti norādīt, no kuŗa laika vēlas laikrakstu abonēt.

Laikraksts Laiks 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA

Lūdzu piesūtīt man laikrakstu "LAIKS" no _____

līdz _____ uz _____ mēnešiem uz sekojošo adresi:

(Mr./Mrs./Ms.) _____

Tālrunis _____

E-pasts _____

Pievienoju čeku, Money Order par US \$ _____

abonementa uzsākšanai/pagarināšanai (nevēlamo svītrot)

Ja adrese mainīta, lūdzam uzdot arī agrāko adresi.

LŪDZAM IEGAUMĒT – abonementu uzsākšanas,
pagarināšanas un adrešu maiņas veic **3-4 nedēļu laikā.****LAIKU** varat pasūtīt arī Rīgas redakcijā**Lietojiet www.laiks.us****Latvijai Amerikā – 60!****Ingrīda Viksna***Nomodā esi par tiem, kuŗus mīli –
varbūt pat gaišā dienā
tiem pietrūkst saules
un zilganā naktī
nav zvaigžņu.**Nomodā paliec par tiem,
kuŗus mīli.***Būt nomodā un nepagurt vēl daudzus gadus, būt teicamā
radošā formā, veseliem un spirtiņiem Jums, godātie
kollēgas, novēl laikrakstu *Laiks* un *Brīvā Latvija* izdevēji
un redakcija.****VAI VĒLATIES SLUDINĀJUMU KRĀSĀS?****Pastāstiet mums par sevi un savu
nodarbošanos!****LAIKA lappusēs varat apsveikt savus
draugus un kollēgas!**Laikraksts *Laiks* (pielikums *JAUNO LAIKS*) piedāvā

jums iespēju ievietot KRĀSAINU sludinājumu

2011. gada 43. – Valsts svētku numurā. Visi krāsainie sludinājumi tiks ievietoti īpašā lappusē,
un sludinājuma cena būs par 30% augstāka.

Lai arī lūdzam KRĀSAINO,

pilnīgi gatavo („Camera Ready”) sludinājumu

līdz **4. novembrim** nosūtīt tieši uz Rīgas redakciju.Par tehniskiem jautājumiem rakstīt [Solvitai – redakcija@laiks.us](mailto:Solvitai-redakcija@laiks.us)Vispār. info: Diāna Simmons Rudzīte: 596 Middlesex Ave., Metuchen,
NJ 08840, USA. tālr.: 732-549-0445, e-pasts: LaiksDSR@aol.com.**LASĪTĀJU
BALSI****Bez tabu**

(allegorisks pamfletiņš)

**„Kangar, tu pats esi
varonis tautai!”**(No mūzikla – rokoperas
„Lāčplēsis”, M. Zālīte)

Seši jauni bundzenieki

Rēgojas kā savvērnieki,

Iejāj Zatler sētiņā,

Iebungājas klētiņā,

Kur tiem piens un medutiņš,

Ideālu alutiņš...

Vilties liek tiem

Zatlerpapus,

Tāpēc sameklē tie kapus,

Mēness gaismā kur nāk Rēgs,

Kas ir virzītājs to spēks!

Pavēle skan īsi, skarbi:

„Man ir vajadzīgi darbi!”

Tāpēc bundzenieki ātri

(Pārmesti pār vienu kārti),

Saeimā top visi seši,

Grupēti kā Rēga bleši!

Rēgam par to lielais prieks –

Galvenais viņš bundzenieks!

– „Tagad bungāsim mēs tā:

Saeima lai palēkā!

Mācieties jūs, audze jaunā:

– Kangari nav šodien kaunā!

Bet gan – godājami ļaudis,

Kā to Rēgs un laikmets paudis.”

Puliera padēla dēla dēls (kam
palīdzējis J. Neimanis)**Riga Ven Travel Inc.****Ceļosim Inesei līdzī uz SICĪLIJU
no 22. – 29. martam**

Zvaniet – INESEI ZAĶIS

32 South Penataquit Ave., Bay Shore, NY 11706-8815

Tālr.: 631-665-4455, 1-800-291-8311

Fax: 631-665-6164

E-pasts: RigaVen@aol.com

Sanfrancisko skanēja „Jaukās zvanu skaņas”

Savu 45 gadu jubileju *mazais teātris sanfrancisko* svinēja Sanfrancisko latviešu draudzes namā 15. oktobrī. Teātra vadītājs un režisors Laimonis Siliņš bija iestudējis austriešu rakstnieka Stefana Fēgela lugu „Jaukās zvanu skaņas”. Šī luga ir par kādu mūsdienu ģimeni ar tai raksturīgajām problēmām un dažādu paaudžu pārstāvju nesaskaņām. Līdztekus tiek atgādāta vecākās paaudzes

roņu nopietniem dzīves notikumiem, režisors to iestudējis, it kā vēlētos labvēlīgi pasmaidīt, kas laikam saskan arī ar lugas autora ieceru.

Vectēva lomu Laimonis Siliņš tēloja ar tik dabisku šarmu, ka skatītājam nebija šaubu – šis vīrs spējis izciest gan gūstu Krievijā, gan draugam zaudēto līgavu, un spējis sākt dzīvi no jauna. Aktiera neuzspēlētājs humors liek just līdzīgu viņa tēlam arī, kad viņš peļņas dēļ ielaižas riskantos darījumos. Tad īpaši jūtams viņa vēl jauneklīgs azarts un aizrautība, un aizmiršanas sapīkums par mazdēla nebēdnīgajiem jokiem.

Laimoņa Siliņa ilgu gadu partnere uz skatuves bijusi aktrise Brigita Siliņa. Arī šoreiz viņa nepievīla. Brigita Siliņa tēloja vecmāti, un bieži viņas tēls ar savu dziļo cilvēcību izvirzījās priekšplānā. Viņa spēja būt gan samierinātāja, gan iejūtīga klausītāja mazmeitas mīlestības skurbuma atklāsmēs, gan arī saprāta balss ģimenes strīdu un apjukuma brīžos. Viņas dzīves pieredze pierādījusi, ka tradīcijas, lai cik tās reizēm šķiet banālas un nevajadzīgas, cilvēkus vieno. Šajā dzīves gudrībā slēpjas viņas spēks un izturība.

Labs partneris Laimonim Siliņam izrādē bija Andrejs Gulbis, tēlojot ārsta lomu. Abu veco draugu sarežģītās attiecības sniedzas tālā pagātnē, bet tas netraucē

viņiem kalt kopējus peļņas plānus. Andrejs Gulbis savu tēlu visā izrādē veidoja ar krietnu humora piedevu, tas bija profesionāli viengabalains un lielisks atsvars nopietnāka rakstura pārdzīvojušiem tēvam, ko tēloja Armīns Staprāns. Šī laikam bija Armīna Staprāna trešā loma *mazā teātra sanfrancisko* iestudētā lugā, kaut gan viņš bieži bijis izrāžu dekorators. Arī šoreiz viņa skatuves ietērs jāatzīst par veiksmīgu. Izrādē viņam bija diezgan ievērojama loma ar pretrunīgu raksturu, ko nav viegli attēlot. Attiecībās ar meitu un sievastēvu viņš dažkārt bija komisks, bet attiecībās ar sievu varēja just smeldzi un pat izmisumu. Tajos brīžos gan gribējās, lai aktiera tēlojums vairāk pārliecinātu un būtu brīvāks. Iespējams, vainojams pirmizrādes sasprindzinājums. Pat pieredzes bagātiem aktieriem pirmizrādes dažkārt ir grūti pārbaudījums. Viņa sievas lomu tēloja Taira Zoldnere, un abu saspēle vietām šķita stīva un saspringta, kaut arī Taira Zoldnere centās uzšķilt kādu patiesas pārdzīvojuma uguntiņu. Viņas lomai atvēlēts vismazāk humora, tāpēc aktrisei nācās būt sevišķi uzmanīgai, lai iekļautos kopējā ansambli. Taču rezultāti bija labi, tie liecināja par labu aktrises un režisora sadarbību. Ģimenes jauniešus tēloja Niklāvs Žols un Ilze Puķīte, abiem pirmās lomas teātrī. Režisoram nav bijis viegls uzdevums iekļaut viņus ansambli, lai tas būtu harmonisks, bet režisora risks attaisnojās. Jaunieši bija spirtīgi un pārliecināti: Ilze Puķīte – moderna iemīlējusies „brīvdomātāja” meitene, bet niķu pilnais Niklāvs Žols skatītājos izraisīja simpatiju pilnu jautrību. Pārsteigumu sagādāja Oskars Puķēns itaļu līgavai-

ņā lomā. Arī būdams iesācējs, Oskars Puķēns tomēr parādīja istu skatuves temperamentu un drosmi, vienlaikus tēlojot gan naivu un sirsniņu jaunu radnieku, gan modernu zēnu ar nākotnes plā-

kopā ar skatītājiem pakavējās pie glāzes šampanieša, daloties iespaidos par pirmizrādi. Un iespaids bija brīnišķīgi! Vēlam teātrim veiksmi nākamās izrādēs!

Biruta Magone

Brigita Siliņa un Ilze Puķīte

pagātne, kas bieži vien bijusi drāmatiska, ar saviem noslēpumiem un sāpēm. Vecākiem un vecvecākiem dzīvē bijis jāprot būt izturīgiem, un, salīdzinot ar viņu pārciesto, jauno cilvēku problēmas atgādina lielu brēķu par niekiem. Tomēr katram viņa bēda šķiet pietiekami liela. Nav viegli atrast ceļu uz otra, pat ļoti tuva cilvēka sirdi. Lai gan luga ir par tās va-

Laimonis Siliņš un Andrejs Gulbis

Foto: Albins Martinskis

Bruno Skulte atkal Latvijā

Bruno Skulti uz dzimteni atkal „atvedis” diriģents un komponists **Andrejs Jansons**. Kā *Laiks* jau vēstīja 41. numurā, 4. novembrī uz Rīgas Latviešu biedrības (RLB) skatuves savu dzīvi sāks Bruno Skultes balets „Koklētājs un velns”.

Dažas dienas pirms pasaules pirmatskaņojuma komponista Māra Lasmaņa „Pasakām par koklētāju”, kas tiks atskaņotas pirms baleta iestudējuma „Koklētājs un velns”, Andrejs Jansons atminējās, kā 1969. gadā tapa balets.

„Tuvojās Kokļu dienas, baleta izrādē jau bija izsludināta, bet Skulte uzrakstījis tikai pirmo ainu... Devos pie viņa un sēdēju blakus, lūdzu nedarīt neko citu, kā vien rakstīt šo darbu. Skulte pipēja cigareti pēc cigaretes, un tā mēs abi, zilos dūmos tinušies, strādājām.”

Pirmizrāde notika 5. oktobrī Ziemeļamerikas latviešu 2. kokļu svētkos Toronto, Kanadā, pārpildītā *Bickford Park Collegiate* zālē Andreja Jansona vadībā. Kā atcerējās diriģents, baleta pirmiestudējumu ar prāvu naudas summu atbalstījis toreizējais *Laika* izdevējs Helmars Rudzītis. 1970. gada 8. februārī baleta iestudējumu atkārtoja Ņujorkā, arī skatītāju pārpilnā *Fashion Institute of Technologie* zālē. Pēc izrā-

dēm recenzenti Bruno Skultes baletu dēvēja par *deju spēli*, kas ar Evalda Dajevska dekorācijām parādīta lielizrādes krāšņumā. Baleta uzvedums bija iekļauts arī V Latviešu Dziesmu svētku Kanadā programmā (1970). Komponists par šo baletu saņēma Goppera fonda balvu (1970).

Iestudējumā Rīgas Latviešu biedrībā izmantotas no Kanadas atvestās Evalda Dajevska vēsturiskās oriģināldekorācijas. Jauniestudējuma afišā un programmiņā skatāma arī vēsturiskās pirmizrādes afiša, par kuŗas saglabāšanu un piedāvājumu izmantošanai pašreizējā uzveduma reklāmai pateicība pienākas viņa dēlam Pēterim Dajevskim. Ar šo iestudējumu atcerēsimes arī pirmiestudējuma choreografu, leģendāro Toronto latviešu tautasdeju kopas *Diždancis* māksliniecisko vadītāju, rūpīgo latviešu trimdas deju mākslas kopēju, Deju svētku virsvadītāju Kanadā, Amerikas Savienotajās Valstīs un Latvijā Zigurdu Miezīti (1933-

2011), kuŗš nesen, 6. oktobrī, aizgāja mūžībā.

Izrādes atbalstītāji ir Rīgas Latviešu biedrība, Rīgas Choreografijas vidusskola, Latvijas koklētāju biedrība, Kultūrizglītības un nemateriālā mantojuma centrs, Rīgas Domes Izglītības, kultūras un sporta departaments, Samariešu apvienība Latvijā, Amerikas

No kreisās: Arvīds Bomiks, choreografe Agnese Andersone, Andrejs Jansons un choreografe Regina Kaupuža

tautietes Māra Dole un Gita Padega, LNO Gilde ASV, Latvijas Radio 1, Latvijas Radio 3 *Klasika*, Latvijas Mūzikas informācijas centrs, kā arī a/s „Kokpārstrāde 98”, kuŗas īpašnieki ir Gunārs Dzenis un ASV tautiešiem labi pazīstamais Visvaldis Dzenis.

Lai veicas!
Red.

LAIKS 2012

M Ā K S L A S K A L E N D Ā R S

LAIKA mākslas kalendārs
ceļā pie jums!

LŪDZAM IEVĒROT:

- Spiestuve izsūta tikai VIENU kalendāra eksemplāru katram LAIKA abonentam,
- LAIKA kalendārus PĀPILDUS var pieprasīt **tikai** no kantora.

Pa tālrūni pasūtījumus NEPIEŅEMS!
Pasūtīnot kalendāru, iesakām lietot kalendāram pievienoto kuponu.

Laiks, Inc.

596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA

2012. gada kalendārs: ..... gab. X US \$18 .....

Piesūtīšana: ASV – par katru pirmo US \$3.50;
par katru nākamo uz to pašu adresi US \$1,00

Ārpus ASV – par pirmo \$3,00
par katru nākamo uz to pašu adresi \$1,50

Kopā..... US \$.....

Vārds, uzvārds .....

Adrese .....

Tālr.: ..... E-pasts .....

Priedainē atzīmē DV Nūdžersijas kopas jubileju

Kad pavasari pēkšņi pienāk pirmā siltā, saulainā nedēļas nogalē, latvieši uzrota piedurknes un metas iekšā savos dārzos vai dārziņos – rok, ravē, sēj un stāda; tad viņus grūti atraut no zemes darbiem, likt sāpsties un braukt uz kādu sarīkojumu. Toties, ja vēlā rudenī, kad visi dārza darbi pabeigti, pienāk šāda jauka diena, ļaudis labprāt dodas izklaidēties.

Tādēļ viena daļa no sabiedriskā centra Priedaine tuvumā mīto-

šajiem tautiešiem svētdien, šā gada 23. oktobrī pulcējās minētajā latviešu īpašumā, kur notika gadskārtējais vietējo Daugavas Vanagu rudens sarīkojums, kurū nu jau daudzus gadus organizē Nūdžersijas DV kopas ilggadīgais priekšnieks un šīs apkārtnes vienīgais leģionārs Valfrīds Spuntelis. Šogad sarīkojumam bija vēl īpaša nozīme, jo aprit 50 gadi, kopš šī kopa dibināta. Tika godināti 14 dažādu karaspēku latviešu veterāni, tostarp divi – B. Mangolds un K. Ķilkuts –, kas dienējuši brīvās Latvijas militāros spēkos. Pārējie savā laikā bijuši iesaukti ASV armijā, lai cīnītos Korejā vai Vietnamā.

Sarīkojuma ievadvārdus teica kopas priekšnieks V. Spuntelis. Viņš pieminēja kopas 50 pastāvēšanas gados veikto darbus: ar prāviem līdzekļiem atbalstīta leģionāru kapsēta Lestenē, sniegta finansiāla palīdzība vēl tagad Latvijā mītošajiem leģionāriem un vākti ziedojumi vietējo latviešu sestdienas skolu darbībai. Svinīgu noskaņu radīja iemīļotās dzejnieces Ritas Gāles un Ausmas Zikmanes deklamētie patriotiskie dzejoļi. Publika kopīgi nodziedāja Latvijas valsts himnu, pirmo pantu no „Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils” un „Lāčplēša dziesmu”, ko parasti dēvē par DV himnu „Se kopā mēs, biedri, kam

lemts nebij mirt” (V. Plūdoņa vārdi, J. Graubiņa mūzika).

Sekoja koncerts, kurā dzirdējām Priedaines mūzikālo ansambli Dzintras Rumpēteres vadībā. Kādreizējais koris bija manāmi sarucis, jo daļa dziedātāju, kaut ieradušies sarīkojumā, bija krituši par upuri dažādiem bacīliem un nespēja padziedāt. Tomēr jāpaslavē un jāizsaka pateicība tiem, kas pildīja plānoto programmas daļu un izdziedāja no sirds. Patriotiskās dziesmas aizkustināja klausītājus, un viņi neskopojās ar aplausiem. Pēdējā dziesmā „Nu ardievu, Vidzemīte”, koristiem pievienojās publika, un tad skanēja patiešām vareni.

Aiz bāra, kā vienmēr, naski darbojās Aivars Smildziņš, bet par bagātīgām siltām pusdienām bija gādājušas Spunteļu un Zālišu ģimenes. Neskaitāmus rupjās un saldskābmaizes kukuļus bija cepusi Vija Spuntele, bet gādīgu roku pie visām sarīkojuma vajadzībām bija pielikuši Irma, Mārtiņš un Vineta Zālītes.

Liela piekrišana bija izlozei, jo laimesti bija ļoti kārdinoši: V. Spunteles ceptie maizes kukuļi, Zālišu ģimenes sagatavotie grozi ar maizi, vīnu un augļiem un trīs jaukas gleznas, no kurām divas

bija ziedojuši Edgars un Inta Bāri, bet vienu Nūbransvikas-Leikvudas latv. ev. lut. draudzes dāmu komiteja. Pie laimīgo ložu izvilšanas V. Spuntelim asistēja Priedaines pārvaldnieku Grigalinoviču atvases – septiņgadīgā Elizabete

Foto: Mārtiņš Zālīte

Nūdžersijas Daugavas Vanagu apvienības priekšnieks Valfrīds Spuntelis ar palīgiem Elizabeti un Kristeru Grigalinovičiem

un viņas mazais brālis Kristers. Iepriecinoši skaidrā latviešu valodā un izteiksmīgā balsī Elizabete izsauca laimīgos numurus un pa reizei atļāva arī Kristeram izvilkt kādu biļeti, bet tikai tādā gadījumā, ja viņa turēja viņa acīm priekšā savu plaukstu. Ar visu to Kristers pats tomēr laimēja vairākus maizes klaipus.

Māra Celle

Foto: Mārtiņš Zālīte

Dažādu karaspēku latviešu veterāni. Pirmā rindā no kreisās: Ilmārs Rumpēters, Elmārs Freibergs, Valfrīds Spuntelis, Harijs Zikmanis, Boris Mangolds un Kārlis Ķilkuts. Otrā rindā no kreisās: Bruno Dzenis, Jānis Liepiņš, Jānis Students, Zigurds Lieljuris, Mārtiņš Zaprovskis, Alfons Mednis, Ansis Uibo un Ēriks Bojārs

Archibīskapa E. Roziša vizīte mūsmājās

Klīvlādes latviešu ev. luteriskās draudzes dzīvē 15. oktobrī bija necerēti priecīgs notikums – LĒLBĀL archibīskapa Elmāra Ernsta Roziša vizīte.

Gatavojoties braucienam uz LELBAs XIII sinodi, archibīskaps E. Rozišis izmantoja iespēju apmeklēt dažas latviešu draudzes Amerikā. Klīvlādes draudzei bija liels pagodinājums būt šo izredzēto sarakstā, un draudzes locekļi kopā ar dāmu komiteju šai vizītei jau laikus rūpīgi gatavojās.

Tā kā svētdien, 16. oktobrī, archibīskaps bija uzaicināts uz Mičigenas latviešu luteriskās draudzes 60 gadu jubileju, mūsu draudze dievkalpojumu pārcēla uz sestdienu, lai izmantotu reto iespēju klausīties Dieva vārdus kopā ar mūsu baznīcas augstāko ganu. E. E. Rozišis bija tērpiēs baltā archibīskapa mētelī, viņa baltā stola izšūta smalkiem zelta diegiem. Mūsu mācītāja Dr. Sarma Eglīte arī baltajā amata tērpā viņam līdzās izskatījās priecīga – par atbalstu, par kopā vadītu dievkalpojumu, par vieni Dieva vārda skaidrojumiem, par kopējām lūgšanām un sajūtu, ka mēs, latvieši, visi esam kopā vienoti Jēzū Kristū. Nozīmīgas bija lūgšanas par Latvijas un ārpus Latvijas evaņģēliski luteriskās baznīcas vienotu redzējumu par kopējo nākotni,

jo abām baznīcām šis ir sinodes gads. Dievkalpojums bija īpašs arī tāpēc, ka Strautnieku ģimene veda pie altāra kristīt savu jaunāko atvasi. Un draudzes dzīvē tas ir liels notikums un prieks!

Pēc dievkalpojuma jau neoficiālā gaisotnē visiem bija iespēja tikties ar E. E. Roziši pie kafijas galda un uzklaut viņa stāstījumu par citām latviešu draudzēm un jaunākām tendencēm kristīgajā dzīvē visā pasaulē. Archibīskaps vairākkārt uzsvēra, ka mēs esam vienoti ar citām baznīcām Austrālijā, Kanadā, Anglijā un citur. Salīdzinot ar citu valstu lielajām draudzēm, kurās baznīcu locekļu skaits mērāms tūkstošos un miljonus, mēs varam lepoties ar LĒLBĀL plašo teritoriju, kas aptver gandrīz visu pasauli. Tā ir mūsu vērtība, ar ko mēs varam dalīties. Baznīcas atzīst vienotu ordināciju, lieto kopējas telpas u. tml. Jau tuvākajā nākotnē iecerēts attīstīt sakarus ar anglikāņu Baznīcu.

Archibīskaps pievērsās arī pēdējo desmit gadu pārmaiņām ārpus Latvijas luteriskajās draudzēs – arvien vairāk latviešu no Latvijas izbrauc dzīvot uz dažādām pasaules valstīm. Un šeit mūsu baznīcai esot nozīmīga loma. Kā piemēru viņš minēja Vācijas draudzes, kurās viņš kalpo – 75% draudzes locekļu esot

nesen no Latvijas izbraukušie latvieši. Līdz ar to daudz kas mainās – draudzes locekļi caurmērā ir jaunāki, un mainās arī draudzes iekšējā dzīve un skatījums uz sadarbības iespējām vie-

tējā sabiedrībā.

E. E. Rozišis uzsvēra gaidāmo reformācijas 500. gadadienu 2017. gadā. Mārtiņa Lutera pilsetā Vitenbergā, apmēram 100 km uz dienvidiem no Berlīnes, jau

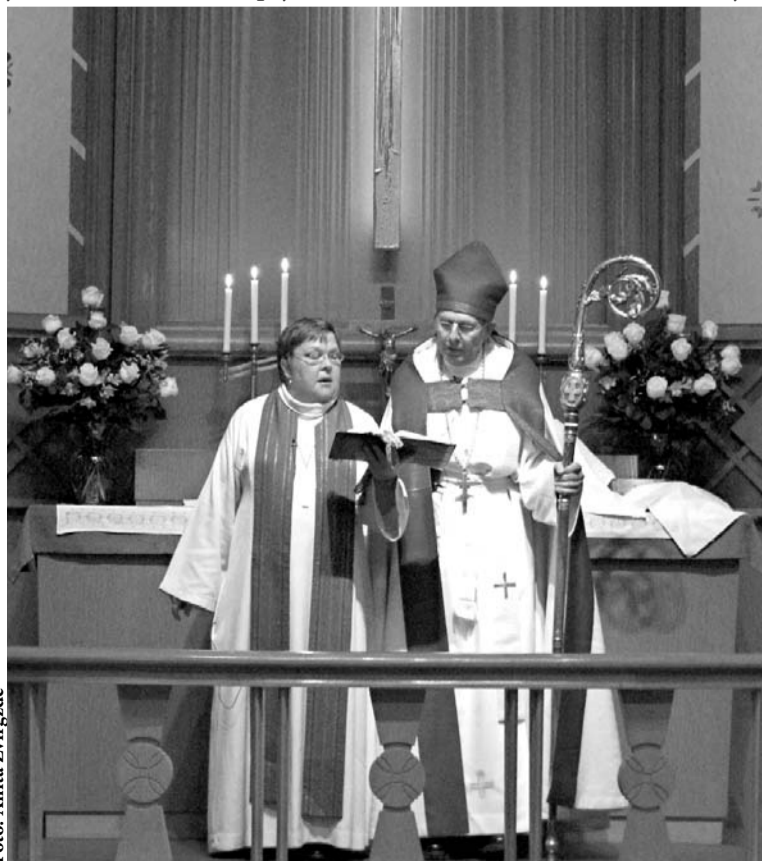

Foto: Anita Zvirgzde

Klīvlādes latviešu ev. lut. draudzes mācītāja Dr. Sarma Eglīte un LĒLBĀL archibīskaps Elmārs Ernsts Rozišis

veidojas Lutera dārzs ar 500 kokiem. Ierosinājums tam bijis, atceroties Lutera izteicienu – ja viņš zinātu, ka rīt būs pasterdiena, viņš tomēr šodien vēl stādītu ābelīti. Katra luterāņu baznīca pasaulē un arī lielās konfesijas aicinātas stādīt Lutera dārzā vienu koku un arī partnerkoku pie saviem draudzes namiem. Virsvaldes sēdes laikā 2010. gada septembrī mūsu baznīcas pārstāvji iestādīja Libānas ciedrkoku.

„Neviens no stādītājiem nepiedzīvos dienu, kad koka zari izaugs tādā varenumā kā vecs koks. Bet tieši šī atziņa un pārlicība, ka Dieva dzīvības elpa būs un pastāvēs arī pēc mums, liek mums vēl vairāk domāt par atbildību Dieva priekšā – kā mēs katrs ar savu dzīvi liecinām par dzīvē Kristus klātieni. Šodienas pasaule meklē ne tik daudz pēc sludinātājiem, bet gan pēc kristīgas dzīves apliecinātājiem, kas ir vislabākais evaņģelizācijas veids,” sacīja E. E. Rozišis.

Sarīkojums ieilga, sarunas kopā ar archibīskapu E. E. Roziši turpinājās, jo daudzi klīvlādieši pazināja archibīskapu un kādā savas dzīves posmā ar viņu bijuši kopā. Notika priecīgas atkaltikšanās, sasveicināšanās, atmiņu stāstījumi, fotografēšanās un laba vēlējumi archibīskapam turpmākajā darbā.

Anita Zvirgzde

Anšlava Eglīša vēstules Helmaram Rudzītim

(Turpinājums no Nr. 41)

13.

03.08.76.

Ļoti cienītais Rudziša kungs!
Pateicos par Klīves grāmatu, kas tiešām interesanta. Daudz ko no teiktā nav iespējams pārbaudīt, bet viss jau skan ticami. Daudzi "īpatnējie" politiķu raksturojumi tomēr sakrīt ar to, ko puikas gados dzirdēju pārrunājam mūsu mājā, lai gan tēvs nebūt nebija zemnieksavienībnieks.

Par Toronto svētkiem dzirdu tikai jūsmīgas atsauksmes. Turpretim daži Toronto pieminekļa vietas iesvētītāji pauž tatāru stāstus. Vieta esot pamests čūkslājs, kur ganījušās govīs un ēzelis. Valdība nemaz netaisoties lietu atbalstīt. Trinidāde un Tobāgo tiecoties pēc patstāvības Kubas un Angolas garā, un baltie, kas vien spējot, mūkot prājam. Nevar jau gan zināt, cik tur taisnības. Latviešiem tāda mode: līdz ko viena grupa sāk kaut ko organizēt, citi plēš nost, izsmej.

Stāstu grāmatas tekstu varētu nosūtīt Jums drīzi, tas ir jau puslīdz sakārtots. Piecus Ziemsvētku gabalus, saprotams, var atstāt ārpusē, lai gan man pašam tie liekas diezgan „laikmetiski”.

Zīmējumiem tomēr vajag drusku vairāk laika. Ja zīmējumus liek kā „Pēdējā Mohikāni” uz atsevišķām lapaspusēm, vai kā „Pasmaidot” rindu pilnā garumā, tad, ja apgāda produkcijas tehnika nav kaut kā grozīta, tekstu varētu iespiest pirmo un zīmējumus iedalīt vēlāk – aplauzot salikumu lapaspusēs. Līdz šim esmu zīmējumus taisījis kā cinka klišejam ar „tīru” līniju. Dažādības dēļ varbūt šoreiz varētu paturēt zīmūļa iesvīkājumu starp tušas līnijām kā pieliktajā paraugā. Ofsetā fotogrāfijas iespēžas labi, vajadzētu iznākt arī ienotajiem zīmējumiem.

Pēc lielajām jubilejām, dziesmu svētkiem, olimpiādām iestāties tāds kā vispārēja atslābuma strēķis.

Pievienoju pāris kinorakstu. Ar sveicieniem! [A. Eglītis]

14.

19.08.76.

Ļoti godājama Rudziša kungs!
Laikā nu ir parādījušās vismaz trīs negatīvas atzīmes par Jūsu līdzstrādnieku Dziesmu svētku izrādē. Nu taču visi ir apmierināti, ieskaitot redaktorus, kam arī savs prieciņš vajadzīgs. Vai nevarētu tagad pielikt punktu? Jūsu redaktors Strautmaņa kungs redzēja, ka izrāde nebija no sliktākajām, bet godīgs mēģinājums pavilkt trimdas teātri drusku nost no veclatviskā *Trīnes grēku* provinciālisma, kuŗā tas arvienu vairāk iestieg.

Izrāde nebija nekāds finansiels pasākums, kas būtu jāapkaŗo, bet tīrs „mākslas mīlestības darbs”, kuŗā ieguldījām gandrīz pus gada pūliņus. Dekoriācijas bija visas pašu rokām darinātas, jo palīgi patiesībā zīmējās tikai uz papīra. Šādu piepūli jau nu savā mūžā vairs netaisāms atkārtot. Pašā karstākajā darba

steigā vēl piespiedu sievu taisīt Jūsu pieprasīto grāmatas vāku, kas tīri labi varēja pagaidīt.

Džonnijs Karsons augsti atalgo kādu savu līdzstrādnieku, kuŗu tad viņš savās izrādēs visādi piezobo. Es, turpretim, esmu *Laikam* praktiski bezalgas līdzstrādnieks (rindiņu honorārs nesedz degvielu braucieniem uz studijām, un Ārzemju žurnālistu apvienībā turos vienīgi uz mūsu ārzemju avīzītēm. *Laiks* skaitās vietējā.) Tāpēc domāju, ka varu reflektēt uz zināmu protekciju no laikraksta puses. Redaktori taču nav tik vientiesīgi, lai organizētas ne-labvēļu vēstules uzlūkotu par „tautas balsi”.

Nesen nosūtīju Jums rakstiņu „Alus kanniņas, Franka kungs un jājamais kostīms”. Pēc augšminētajām „lasītāju balsīm” tas izskatās kā pārliecīga cīņšanās par „savu lietu”, tāpēc lūdzu to neiespiediet. Vai arī, jā būtu zēl pamest diezgan interesantos vēsturiskos materiālus, iespiediet tikai trīs pirmās lappuses līdz 8. rindai no apakšas, atmetot daļu, kas iesākas ar vārdiem: „Pārlasot šos senos rakstus...”

Ar sveicieniem Jums un kundzei [A. Eglītis]

15.

06.09.76.

Ļoti cienītais Rudziša kungs!
Sliktākais – sakarā ar GD [Grāmatu Drauga – Red.] jubilejas rakstiņu ir tas, ka varu rakstīt tikai ļoti vispārēji, „no tālienes”, jo par apgāda tiešo darbību nekā nezinu. Ceru saņemt no Jums kādu statistiku. Telesarunā Jūs teicāt, ka Latvijā izdots ap 2000 grāmatu, trimdā 500. Vai tiešām Latvijā bija tāda superprodukcija?

Kādas personīgas sajūtas, izņemot komerciālās aplēses, Jūs pamudināja dibināt GD? Audu jau varēja nopelnīt arī citādā veidā.

Kas bija pirmais latviešu rakstnieks, kas griezās pie Jums ar savu manuskriptu? – Vai atceraties pirmās kritiskās atsauksmes par GD grāmatām un to darbību?

Sieva atceras, ka latviešu valodas skolotājs Cēsu vidusskolā klases priekšā izrēķinājis, ka, ietaupot mēnesī tikai pavisam nieku no kabatas naudas un pērkot lata grāmatas, četros vidusskolas gados var tikt pie glītas bibliotēkas – „par neko”.

Uz GD jubileju, liekas gan, dažādu tehnisku iemeslu dēļ, nebūs iespējams ierasties. Ielūgumu saņēmu un pateicos.

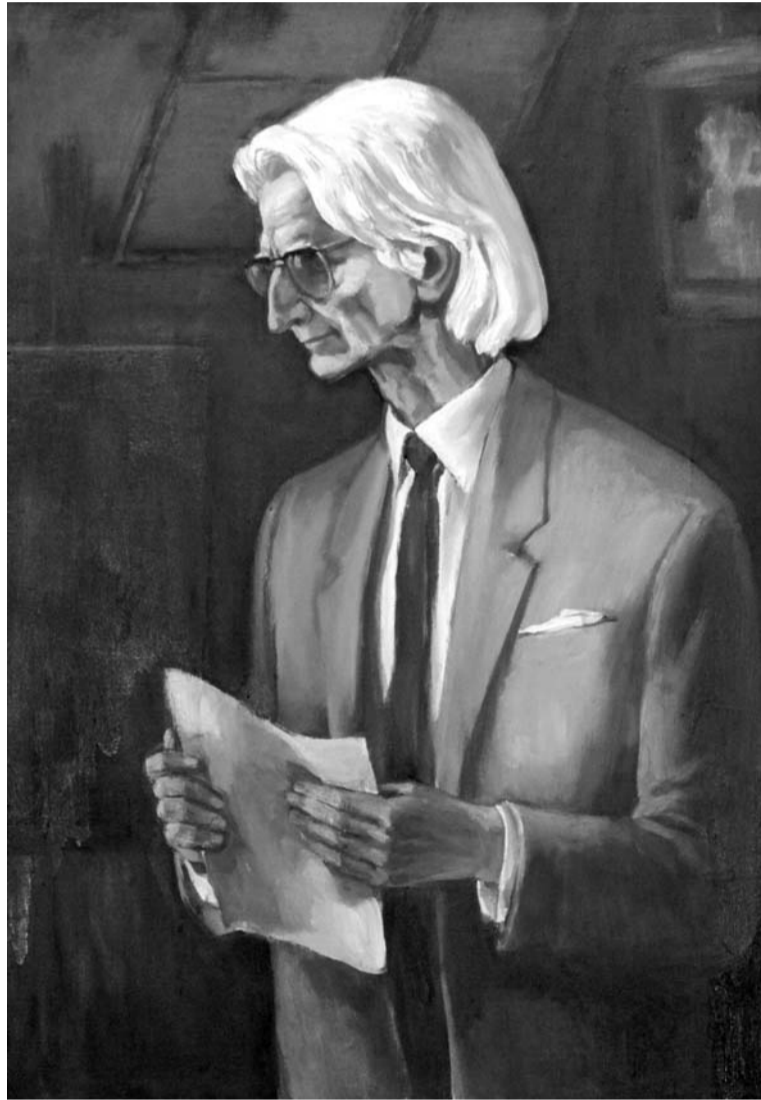
Nosūtīju Jums visu stāstu grāmatas manuskriptu. Lūdzu, atsūtiet man kādu ziņu, kad saņēmt, lai man mierīgs prāts. Būtu labi, ja salicējs grāmatas galīgi neiznīcinātu, kā parasti tas notiek. Švābu kapričio ir mans vienīgais pārpalikušais eksemplārs.

Pievienoju arī pāris kinogabaliņu. Holivudā ir vasaras beigu dikstāve. Neko daudz nerāda. Visi taupās sezonai. Tad atkal rādīs divas un trīs filmas dienā, uz kuŗām tikpat nevar paspēt.

Būtu interesanti, ja kāds zinātājs pastāstītu par GD tiešo

darbību – ar spiestuvēm, grāmatu iekārtotājiem, burtlietiem, aplauzējiem, korektoriem. Tur materiāla netrūktu, bet to var rakstīt tikai kāds, kas visu laiku pats darbojies lidzi. Pieņemu, ka radīsies viens otrs rakstītājs pats uz savu iniciatīvu, tā kā jubilejas numurs pārpildīsies, kā jau pa laikam šādās reizēs gadās.

Ar sveicieniem Jums un kundzei [A. Eglītis]

Uldiz Zemzaris. "Anšlavs Eglītis"

16.

20.11.76.

Ļoti cienījamais Rudziša kungs!
Nosūtu stāstu grāmatas ceturrtā stāsta 9. lappuses trūkstošās rindas. Pieņemu, ka visu stāstu, arī grāmatas teksti, ir saņemti. Zīmējumus pēc iespējas sūtīšu numerācijas kārtībā.

Pielieku dažus kinogabalus un rakstiņu par Ļeņinu. Tajā iet runa par diezgan senām lietām, bet esmu novērojis, ka mūsu „publikai” par Ļeņinu ir visai miglains, krievu propagandas ietekmēts jēdziens. Krievi nostāda Ļeņinu par taisnības un godīguma elku un „ļeņinismu” cildina par dziļdomīgu filozofiju. Šo aplamo līniju turpina pat daži mūsu jaunie vēsturnieki. Bet kaut cik šajās lietās iedziļinoties, atklājas pavisam baiga aina: Ļeņins parādās kā aplam nelāgs, maniākāls tips, bet „ļeņinisms” – mudinājumi rīkot nemierus un terroru, vai pretinieku nozākāšana bez kādas zinātniskas vai filozofiskas vērtības. Amerikāņiem ir neparasti labas grāmatas par Ļeņinu, turklāt sarakstītas tik dzīvi, ka lasās kā romāni. Man liekas, ka Ļeņinu kā komunisma „celmlauzi” un visu sarkano despotu paraugu der paanali-

zēt. Ja Jums tomēr liekas, ka raksts *Laikam* neder, tad, lūdzu sūtiet to man diezgan drīzi atpakaļ.

T. [Tēvzemes – Red.] balva jau nav domāta tikai rakstniekiem vai māksliniekiem. Latviešiem kā mazai tautai daudz-bērība ir svarīga. Populārizēt to ar TB nav nemaz tik slikta iedomā. Turklāt daudzajiem bērniem visiem vajaga bikšu un zābaku.

No Rīgas sakarniekiem LA

un tie man gluži labi patika. „Jaunā Gaita”, liekas, spēcīgi stūrē Sakaru komitejas virzienā. Jo no iespēstā Rīdzinieka dzeju cikla „izskrinējusi” vairākas dzejas, kas bijušas vērstas pret „padomju varu”. Arī Dr. Ekmaņa padlīterātūras apskatus vairs neievietošot, jo tie noskaņoti negatīvi pret to pašu minēto varu.

Sakarnieki Anerauds ar Peteru var lepoties, ka sacēlušī lielu troksni trimdas sabiedrībā un *Laika* vēstulniekā. Diezgan interesants bija magnetofona ieskaņojuma transkripts no Kalamazū. Tur kāds Ozoliņš mēģina celt iebildumus pret padomju dzeju, bet tieši apbrīnojami nemākulīgi un vārgi. Turklāt cilvēkam taču bija laika diezgan „sagatavoties” paredzamajai satiksmei ar sakarniekiem. Ja trimdnieki savās mājās tik nevarīgi un vientiesīgi, tad var iedomāties, kā mūsu tūristus āzē un nerro Rīgā.

Kad paredzams cerētais „5 dienu” otrais izdevums?

Zīmējumu stāstiem sūtīšu visā drīzumā.

Ar sveicieniem Jums un kundzei [A. Eglītis]

18.

Ļoti cienītais Rudziša kungs!
Steidzos Jums nosūtīt zīmējumus stāstu grāmatai. Būtu to izdarījis jau agrāk, bet laikam sakarā ar lielo karstumu, kas valda šoziem Kalifornijā, biju apsirdzis ar kādu cūku vai citādu „flū” un tā darbi kavējās. Bet ceru un pieņemu, ka pa svētkiem nekāda lielā grāmatas salikšana nebūs notikusi un aplauzējiem nebūšu sagādājis nepatīkšanas,

Neesmu vēl izšķīries par grāmatas virsrakstu. Būtu jāliek vai nu pirmā vai pēdējā stāsta titulis. Interesanti, kas jums liekas noderīgāki: „Kas izpostīja latvisko stūrīti” vai „Lielais lēcieni uz priekšu”?

Lasu GD Ziemsvētku metiena grāmatas, Kezbera atmiņas diezgan interesantas, bet rāda arī cik grūti ir paļauties uz „aculiecinieku” nostāstiem, daudzus sīkumus, piem., ļaužu augumu samērus, adreses un tml. viņš saskatījis pavisam savādāki nekā, piem., atceros es. Ja Ervīna Grīna „Motocikls” būtu parādījies dažus gadus agrāk – toreizējos mūsu „modernistu” uzplūdos, tad droši vien iemantotu dažādas godalgas. Patlaban interese par literātūru liekas tā kā „pagrimusi”. Piem. ALA jau gadiem ilgi negodalgo neviena literāra darba, aizbildinādams, ka nekas vērtīgs neparādotes. – Jācer, ka laiki atkal grozīsies, jo tādas lietas jau ritmiski viņņojas – augšup, lejup. Zīmīgi, ka arī Latvijā izmanāms tāds apsikums. 1977. gadam paredzēto jauno grāmatu katalogs pavisam pelēks un neinteresants.

Ceru, ka svētkus nosvinējat lieliski. Vēl taču bija izjūtama „inerce” no lielās jubilejas!

Pievienoju dažus kinorakstus. Ar sveicieniem Jums un kundzei [A. Eglītis]

(Turpinājums sekos)

LELBAS 13. SINODE INDIANPOLĒ

Indianapolē latviešu ev. luteriskās draudzes locekļi uzņēmas LELBAS 13. sinodes rīkošanu no 21. līdz 23. oktobrim Indianapolē, Indianā. Visi dievkalpojumi un pārrunas notika Indianapolē latviešu ev. lut. draudzes irētās telpās, vietējā Pleasant View luterāņu draudzes baznīcā.

Pirms sinodes atklāšanas dievkalpojuma notika ievada apmācība tiem, kuri pirmo reizi piedalījās sinodē. Informācijas sesiju vadīja prāveste Anita Vārberga-Pāža. Laikā starp reģistrēšanos un atklāšanas dievkalpojumu visi sinodes dalībnieki tika aicināti apskatīt LELBAS nozaru labi sagatavotos stendus, kužos varēja iepazīties ar katras nozares darbību un vadītāju. Īpaša izstāde bija par reformāciju un tās gaidāmo 500. gadadienu 2017. gadā. Sinodes atklāšanas dievkalpojumu rīkoja Indianapolē latviešu draudze un tās mācītājs, prāv. Gunārs Lazdiņš. Sprediķi teica prāveste Lauma Zušēvica. Šis bija īpašs dievkalpojums, jo tajā diakones amatā ordinēja Rutu Bambāni no Portlandes. Viņa kalpos Portlandes latviešu draudzē kopā ar dzīvesbiedru māc. Viesturu Bambānu. Dievkalpojumā piedalījās vietējie mūziķi Terēze Inveiss un Kārlis Rūsis. Divus ērģeļu skandārbus spēlēja māc. Anita Gaide.

Pēc atklāšanas dievkalpojuma, prezidija un sekretāru ievēlēšanas, darba secības un kārtības ruļļa pieņemšanas sinodes dalībniekus apsveica Indianapolē ev. lut. latviešu draudzes priekšniece Aija Brugmane, arhibīskaps Elmārs Rozītis, Latvijas Universitātes Teoloģijas fakultātes (LUTF) dekāns Dr. Ralfs Kokins, Pleasant View draudzes mācītājs Dr. Melvins Šroders (Schroder) un Lutheran Immigration and Refugee Service (LIRS) prezidente Linda Hartke. Visiem sinodes dalībniekiem sirsnīgus sveicienus ar Dr. R. Kokina starpniecību sūtīja arhibīskaps Jānis Vanags.

Pēc apsveikumiem interesantu un labi pārdomātu uzrunu teica LUTF dekāns Dr. Ralfs Kokins. Viņš uzsvēra, ka latviešu tautai pienācis „būt vai nebūt” laiks. Latviešu tautas drīz vairs nebūs, ja turpināsies šķelšanās mūsu starpā. Pesimistisks ir arī daudzu teologu noskaņojums. Mums ir smaga, vēsturiskā pagātne. Sabiedrībā jūtams elementārs godprātības un godīguma trūkums. Mēs pārāk daudz domājam par drūmo pagātņi un vairs neprotam priecāties un ticībā veidot saliedētu un laimīgu nākotni. Mēs plaši svinam kapusvētkus un ar tiem saistītās izdarības, bet neprotam saņemt Lieldienu apsolījumu! Pat mūsu ticības brāļu starpā notiek šķelšanās. Draudžu locekļi pamazām noveco, draudžu skaits samazinās, jaunus dalībniekus piesaistīt grūti. Te nu ārzemju latviešiem jānāk palīgā! Mēģināsim atjaunot iesāktu procesu abu baznīcu apvienošanai un ticīgai savstarpējai sadraudzībai. Lai cik tas arī būtu grūti – darīsim, ko varēsim.

Sinodes dalībnieki pēc R. Kokina runas ilgi aplaudēja.

Nozaru vadītāji ziņojumi jau bija publicēti iepriekš. LELBAS kasieris V. Beiniķis ziņoja, ka 2010. gads beidzās ar nelielu iztrūkumu (\$1064). Kopš 2006. gada, samazinot dažus izdevumus un ievērojot taupību, ir saimniekots bez nodevu paaugstināšanas. Arī 2011. gada budžets ir sastādīts bez nodevu paaugstināšanas, tomēr būs jāaizņemas no rezerves kapitāla.

Sinodes pirmā dienas beigās notika apgabalu dalībnieku sēdes, vakara lūgšana un iepazīšanās vakars baznīcas blakus telpās.

Nākamā dienā, 22. oktobrī, pēc rīta lūgšanas un Indianas-Kentaki sinodes Amerikas evaņģēliski luteriskās baznīcas (Evangelical Lutheran Church in America – ELCA) bīskapa Viljama O. Gafkjena apsveikuma sinodes dalībnieki, noklausījušies iepriekšējās dienas protokolus, tos pieņēma vienbalsīgi, paceļot mandātus. Vienbalsīgi tika apstiprināti pārvaldes un revīziju komisiju rakstveida ziņojumi.

ka tagad ir 8826 iesvētīti draudzes locekļi 58 draudzēs un divās dievkalpojumu kopās. LELBĀ ir deviņi prāvesti, četri no tiem emeritēti. Visi deviņi prāvesti kalpo draudzēs. Mums ir 42 mācītāji, četri emeritētie nekalpo nevienā draudzē; 23 kalpo draudzēs, 13 ir vikāri. Mums ir desmit diakonu, viena emeritēta diakone, astoņi diakoni aprūpē draudzes. Statistika liecina, ka 11 gadu laikā draudžu locekļu skaits krietni samazinājies. Tomēr neļausim skaitļiem definēt mūsu baznīcu. Sinodē dalīsimies ar idejām un ieteikumiem, kā nodrošināt LELBAS nākotnes darbību un to pat paplašināt. Uzrunas beigās prāvesti bija hronoloģiska atskaite par darbu kopš pagājušā gada jūnija, un viņa sirsnīgi pateicās archib. Elmāram Rozītim, LELBAS virsvaldei, visiem amata brāļiem un māsām, draudžu priekšniekiem un priekšniecēm un visiem draudžu lielo un mazo darbu darītājiem.

Emeritētais prāvests Dr. F. Kristbergs nolasīja ļoti intere-

draudžu apvienošanās vai darbības izbeigšanas ir 55 aktīvas draudzes vai kopas. 2010. gadā atbalstu saņēma no apmēram 7800 draudzes locekļiem, kuži maksāja \$9.00 nodevu. Taču, samazinot dažus izdevumus, varējām veikt iecerēto LELBAS darbību budžeta robežās. Palīdzībai Latvijā pēdējos trīs gados ziedots \$255 000; Sibīrijas palīdzības fondam \$13 050. Pēdējo trīs gadu laikā ziedojumu akcijās saņemts un izmaksāts zemestrīcēs un cunami cietušajiem: 2008. gadā Minamarā – \$3000; 2010. gadā Haiti – \$20 000 un š. g. Japānā – \$12 000.

Lielākais postenis bilancē ir 2008. gadā sinodes apstiprinātais Pastorālais fonds ar \$209 023, no kā ievēlētā pārvalde var piešķirt pabalstu LELBAS draudžu pastorālai aprūpei saviem garīdzniekiem un draudzēm.

Sastādot 2012. gada budžetu, nodeva katram iesvētītam draudzes loceklim jāpaaugstina par \$11.00. Sinodē ar aklamāciju pieņēma iesniegto priekšlikumu paaugstināt nodevu par \$11.00,

gadā. Līdzīgs stāvoklis ir arī Archibīskapa algas fondu. Bija paredzēts, ka katrs LELBAS draudzes loceklis šim fondam ziedos vismaz \$50, tādējādi uzkrājot \$500 000 vai \$1000 000. Naudu varētu iekasēt arī daļējos maksājumos nākamo četru gadu laikā. Protams, to varētu ņemt arī no draudzes rezerves kapitāla, ja draudze to var atļauties. No iesniegtās informācijas redzam, ka daudzas draudzes līdz šim nav iemaksājušas ne centa! Fonda vajadzībai varētu arī izsludināt īpašu līdzekļu vākšanu, aicinot katru draudzes locekli ziedot pēc viņa spējām, vai arī rīkot kādu koncertu, kuži peļņa tiktu ziedota archibīskapa algas fondam. Ja vēlamies, lai mūsu baznīca un draudzes turpinātu darbu arī nākotnē, mums par to jāgādā jau tagad.

Sinodes dalībnieki ieteikto 2012. gada budžetu pieņēma bez iebildumiem. Sekoja LELBAS pārvaldes locekļu vēlēšanas. Pēc vēlēšanām jaunā pārvalde konstruējās šādi: priekšniece – prāv. Lauma Zušēvica; priekšnieces garīgais vietnieks – māc. Kārlis Zols; priekšnieces laicīgā vietniece – Baiba Liepiņa; pārvaldes locekļi – māc. Ieva Pušmucāne-Kineiko un prāv. F. Kristbergs; kasieris Jānis Eizis. Namturības nozari vadīs Voldemārs Pelds.

Garā darba diena beidzās ar vakariņām un to garīdznieku godināšanu, kužiem pēdējo trīs gadu laikā (kopš iepriekšējās sinodes) bijušas ordinācijas 20., 25., 30. utt. gadadiena. Virkni skanīgu dziesmu nodziedāja Indianapolē sieviešu ansamblis IDVASA diriģentes Aijas Brugmanes vadībā.

Sinodes pēdējā dienā 23. oktobrī pēc rīta lūgšanas un protokola pieņemšanas sinodes dalībnieki pārrunāja iesniegtās rezolūcijas. Dažas no tām bija jāpapildina; pieņemtās rezolūcijas tiks publicētas vēlāk.

LELBAS pārvaldes priekšniece prāv. Lauma Zušēvica pateicās visiem dalībniekiem par draudzību un labo sadarbību aizrietošā darba posmā un jo sevišķi Indianapolē latviešu draudzei un tās mācītājam prāvestam Gunāram Lazdiņam par uzņemšanos rīkot garīdznieku sapulci un tās sekmīgo norisi. Par azaidiem un kafijas galdu īpašu pateicību pelnījušas Indianapolē draudzes dāmu komitejas darbinieces. Sapulci beidzot, sinodes vadība pasniedza prāv. L. Zušēvicai krāšņu puķu pušķi.

Sinodes beigu dievkalpojumu ar dievgaldu rīkoja LELBAS Baznīcas liturģijas un mūzikas nozare, to vadīja LELBAS četri prāvesti – Gunārs Lazdiņš, Anita Vārberga Pāža, Ilze Kuplēna-Evarte un Dāvis Kaņeps. Sprediķi teica arch. E. Rozītis. Dievkalpojumā dziedāja Indianapolē draudzes koris, tā diriģente Aijas Brugmane aicināja korim pievienoties arī sinodes dalībniekus, bet tikai daži no 85 delegātiem atsaucās viņas aicinājumam.

Nākamā sinode notiks Toronto, Kanādā.

LELBAS 13. sinodes dalībnieki Indianapolē, Indianā

Prāveste Lauma Zušēvica runāja „Par to, kas LELBĀ bijis, kas tagad top un kas vēl varētu būt”. Pēdējo trīs gadu darbs liecina, ka ar katru gadu LELBA pārtapa un pārtop. Tas tiek darīts, strādājot ar jauniešiem Draudžu dienās, teoloģijas kursos, konferencēs un sanāksmēs. Mēs vienmēr meklējam jaunas komunikācijas iespējas un cenšamies izmantot arī mūsdienu tehnoloģijas jaunus saziņu līdzekļus. Ar mūsu draudžu starpniecību cenšamies uzturēt ciešus sakarus ar mūsu ticības māsām un brāļiem Latvijā. Daudzām mūsu draudzēm ir finansiālas grūtības un bažas par nākotni, bet tas viss ir atjaunošanas un pārtapšanas procesa daļa. Kaut arī pats process ir sāpīgs, tas mūs darīs stiprākus. Daudziem varbūt pietrūkst tā, kas bijis, bet tas nenozīmē, ka tas, kas būs, neatspoguļos Dieva darbu mūsu vidū. 2000. gadā bija 15 000 iesvētītu draudzes locekļu 70 draudzēs un divās dievkalpojumu kopās. Šos draudzes locekļus aprūpēja 58 mācītāji un 10 diakoni. Jaunākā statistika liecina,

santu referātu „Reformācijas pirmie soļi, ienākot Latvijā”. Pēc uzrunas un referāta sākās LELBAS pārvaldes priekšnieka/ces vēlēšanu pirmā daļa, kuži piedalījās visi sinodē reģistrētie mācītāji. Ar lielu balsu vairākumu ievēlēja prāv. Laumu Zušēvicu. Pārrunu laikā radās jautājums, vai diakoni nebūtu iekļaujami mācītāju sarakstā. Šo jautājumu nolēma atspriest vēlāk. Pēc vēlēšanām sinodes dalībnieki pēc pašu izvēles sadalījās darba grupās: 1. LELBAS ārmisijas darbs; 2. LELBAS informatīvais darbs („Ceļa Biedra” nākotne, mājaslapa, publikācijas); 3. LELBAS iekšmisija; 4. Mūsu dievkalpojumi – liturģija un dziesmas.

Pēc pārrunām darba grupās, pusdienu pārtraukuma un fotogrāfēšanās sinodes dalībnieki vienbalsīgi apstiprināja jaunievēlēto prāv. Laumu Zušēvicu par LELBAS pārvaldes priekšnieci nākamam darba posmam. Sekoja kasiera, Rītdienas fonda un Archibīskapa algas fonda pārstāvju ziņojumi un 2012. gada budžeta pieņemšana. Kasieris ziņoja, ka kādreiz LELBĀ bija 70 draudzes, bet tagad pēc

pievienojot pielikumu, ka vajadzības gadījumā nodevu var paaugstināt par \$12.00.

Grūtības sagādā „Ceļa Biedra” izdošana. Žurnāla pašizmaksas ir \$53.00 gadā, bet abonementa maksa – \$25.00. Žurnāla izdošana abonentu skaita sarūkuma dēļ pēdējos gados tika subsidēta no Apgāda rezerves kapitāla. Tagad tas ir izlietots, un 2011. gadā žurnāla izdošanai pabalstu ņem no Martinsona fonda. Pēc pārrunām tika nolemts žurnāla abonementa maksu paaugstināt, turpmāk tā būs \$30.00 gadā. Grūtības arī sagādāt līdzekļus Rītdienas fondam un Archibīskapa algas fondam. Rītdienas fonda mērķis ir sagādāt atbalstu garīgās aprūpes darbam mūsu baznīcās, draudžu tiešām vajadzībām. Kopš 2008. gada fonda piešķirumus saņēmuši apmēram 11 pieprasītāji. Katru gadu tiek saņemti jauni pieprasījumi, bet paredzētie ieguldījumi ienākumi drastiski samazinājušies. Arī draudžu ziedojumi ir mazāki. Tāpēc katrs draudzes loceklis tiek lūgts iemaksāt mūsu Nākotnes fondā vismaz minimālo maksājumu – vienu dolaru

Lielbritānija, Latvijas tirdzniecības partnere

Oktoobra nogalē, kad Briselē Eiropas Savienības valstu vadītāji meklēja atrisinājumu eirozonas krīzei, kas negatīvi ietekmē visas 27 ES dalībvalstis, Londonā notika konference „Latvijas-Lielbritānijas uzņēmēju sadarbības veicināšana”.

Konferenci 26. oktobrī rīkoja Lielbritānijas Tirdzniecības kamera Latvijā (LTKL) sadarbībā ar Latvijas vēstniecību un Latvijas investīciju un attīstības aģentūru (LIAA). Konferences galvenais nolūks bija Latvijas uzņēmumu un to ražoto produktu un piedāvāto pakalpojumu realizācija Lielbritānijas tirgū. Liela nozīme tiek piešķirta veiksmei nostiprināt Latvijas uzņēmumu eksporta kontaktus un investīcijas iespējas. Šogad konferencē, kas jau ir trešā pēc kārtas, bija iekļauta arī izstāde, kurā Latvijas uzņēmējiem bija dota iespēja parādīt savas produkcijas klāstu. Sarunā ar Latvijas investīciju un attīstības aģentūras Londonā vadītāju Gunti Rubīnu izdevās noskaidrot, ka izstādē piedalās uzņēmēji un firmas, kopskaitā piecpadsmit, no kurām deviņi uzņēmē-

mumi ir Kurzemes Biznesa inkubatora (KBI) pārstāvētie jaunie uzņēmumi. KBI dibināts 2009. gadā ar nodomu veidot veiksmīgus uzņēmumus, kas spēj darboties patstāvīgi un ir finansiāli dzīvotspējīgi.

Lai gan kaviāra ražošanas uzņēmums SIA *Mottra* jau ir parādījis savu veiksmi un Liel-

britānijas tirgū darbojas trīs gadus, tas „neguļ uz laurim”, bet arī šogad piedalījās izstādē, lai izmantotu iespējas paplašināt savu tirdzniecības loku. SIA *Mottra* ir Latvijas un Krievijas kopuzņēmums, kuŗa izstrādātā tehnoloģija sniedz iespēju zivis audzēt industriālizētos apstākļos. Veids, kā no zivīm tiek ie-

gūti iekri, tās nenogalinot, ir veicinājis uzņēmuma popularitāti.

Konferences organizēšanā piedalījās arī jaundibinātā Lielbritānijas parlamentāriešu Visu partiju grupa sadarbībai ar Latviju (*The British-Latvian All-Party Parliamentary Group (APPG)*), ko vada deputāts Kristofers Pinčers (*Cristopher Pincher*). Sadarbības grupas dibināšanā š. g. 24. maijā piedalījās Latvijas vēstnieks Eduards Stiprais. Parlamentāriešu grupas galvenais nolūks ir veicināt Lielbritānijas un Latvijas divpusējās attiecības, nostiprināt ekonomiskos sakarus, kā arī rīkot parlamentāriešu apmaiņas vizītes. Sadarbības grupā, ko pašreiz vada Konservatīvās partijas deputāts, ir pieaicināti līdzdarboties pārstāvji arī no citām Lielbritānijas parlamentā ievēlētajām partijām.

Pēc konferences sadarbības grupas APPG izkārtotumā parlamenta namā *Portaculli House* notika pieņemšana konferences dalībniekiem, Lielbritānijas uzņēmējiem un lūgtiem viesiem, skaitā ap 120 vai vairāk. Šķita, ka rīta pusē konferencē sāktās

darījumu sarunas turpinās pie piedāvātās glāzes vīna.

Deputāts Kristofers Pinčers, uzrunājot klātesošos, dažos vārdos paskaidroja jaundibinātās sadarbības grupas paredzētos darbības mērķus, nobeigumā pieminot, ka Latvijas Ministru prezidents Valdis Dombrovskis ir izveidojis koalīcijas valdību. Sekoja Latvijas vēstnieka Eduarda Stiprā un Lielbritānijas vēstnieka Latvijā Andru Sopera (*Andrew Soper*) izteiktie atzinības vārdi par izveidotajiem sakariem un sadarbību starp Latviju un Lielbritāniju un tās attīstības ceļu nākotnē.

Plašu pārskatu par *Baltic International Bank* darbības apjomu un ienākumu pieaugumu sniedza bankas konsultācijas pakalpojumu direktore Ilze Lase.

Pēc ekonomikas lietpratēju atzinuma ekonomiskās krīzes pārvarēšanā ir nepieciešama ne tikai stipra fiskālā politika, bet arī ekonomiskās izaugsmes veicināšana, tāpēc jācer, ka šajā jomā konference dos cerētos panākumus.

Zigrīda Daškeviča

Tribīnē Lielbritānijas vēstnieks Latvijā Andru Sopers

Mecenāts Roberts Rūsis piešķir Armīna Rūša piemiņas stipendijas Studentus vieno latviskais gars

Šogad jau sesto gadu pēc kārtas tiek piešķirtas Armīna Rūša piemiņas stipendijas labākajiem valsts augstskolu studentiem – dažādu Latvijas studentu un studenšu korporāciju biedriem.

2011./2012. akadēmiskajā gadā 12 studentiem ir iespēja saņemt Armīna Rūša piemiņas stipendijas, kuŗu kopējais apjoms ir 18 000 lati, vienam studentam paredzot stipendiju 1 500 lati akadēmiskajā gadā.

Latvijas Universitātes fonda administrētā Armīna Rūša piemiņas stipendija ir veltīta Dr. Armīna Rūša un viņa dēla Armīna I. Rūša piemiņai. Dr. Armīns Rūsis bija izcilis advokāts un mācībspēks kā pirmšķaŗa Latvijas Republikā, tā arī ārzmēs Stipendija ir nodibināta ar

mērķi studiju laikā atbalstīt spējīgus un centīgus Latvijas studentus un popularizēt studentu un studenšu korporāciju akadēmisko vienotību gan studiju laikā, gan ārpus tā. **Stipendiju sava tēva un brāļa gaišai piemiņai ir izveidojis mecenāts Roberts Rūsis un viņa dēls Armīns Kārlis Rūsis.**

Līdz šim izmaksātas 57 stipendijas studentiem no dažādām Latvijas augstskolām. Šogad stipendiātiem piepulcējas vēl 12 studenti.

Armīna Rūša stipendiju

2011./12. akadēmiskajā gadā saņems četru augstskolu studenti. Septiņi Latvijas Universitātes (LU) studenti: Vēstures un filozofijas fakultātes studenti **Artūrs Rundzāns** (studentu korporācija Selonija) un **Guna Dancīte** (Varavīksne), Juridiskās un Datorikas fakultātes students **Jānis Purmalis** (Tervetia), Fizikas un matemātikas fakultātes studente **Iveta Biukšāne** (Gundega), Pārdarības, psiholoģijas un mākslas fakultātes studentes **Evelīna Petkeviča** (Dzintra) un **Liena Tīdena** (Zinta), Ķīmijas fakultātes studente **Baiba Rudzroga** (Spīdola);

Trīs Rīgas Stradiņa universitātes (RSU) studenti: Medicīnas fakultātes students **Reinis Dundurs** (Lettonia) un **Elīna Juntīna** (Varavīksne), Rehabilitācijas fakultātes studente **Rūta Kuzmane** (Daugaviete).

Stipendiju otro gadu ieguvusi LLU Veterinārmedicīnas fakultātes studente **Ketija Broka** (Varavīksne) un RTU Materiālzinātnes un lietišķās ķīmijas fakultātes studente **Aiga Pabērza** (Staburadze).

Arī šogad, lai iegūtu stipendiju, bija jāiztur liels konkurss – uz vienu stipendiju pretendēja četri studenti. Pretendentus vērtēja komisija, kuŗa piedalījās mecenāts un studentu korporācijas Lettonia Filistru biedrības loceklis Roberts Rūsis, studenšu korporācijas Daugaviete filistre Ieva Lāce, studentu korporācijas Fraternitas Lettica Filistru biedrības loceklis Ziedonis Ūdris un komisijas priekšsēdis, studentu korporācijas Fraternitas Cursica Filistru biedrības valdes loceklis Valters Ščerbinskis.

Par stipendiātiem

Cik dažādu fakultāšu un nākotnes profesiju studenti, tik atšķirīgas ir nākotnes vīzijas par sevi, bet visus stipendiātus, pateicoties aktīvai darbībai korporācijā, vieno latviskais gars. Arī svinīgajā sumināšanas sarīkojumā skanēja latviskas dziesmas, ko dziedāja korporācijas Lettonia filistrs Pēteris Ločmelis. Dziesmā vienotās arī paši stipendiāti.

Studenti sirsnīgi pateicās mecenātam Robertam Rūsim par piešķirtajām stipendijām un atbalstu viņu studijām. Uzklaušījam dažus studentu viedokļus.

Baiba Rudzroga:

Vēlos kļūt par dabaszinātņu un IT skolotāju, jo savas skolas gados esmu piedalījies dažādos pulciņos un aktivitātēs, kas saistīti ar ekoloģiju un vides aizsardzību. Man ļaimējās, ka Skrundas 1.vidusskola strādāja tik lieliski skolotāji, kas raisīja pozitīvu attieksmi pret dabas zinātnēm. Mani mērķi saistībā ar izvēlēto profesiju ir: strādāt Skrundas 1.vidusskolā, kur pati reiz esmu mācījusies; popularizēt dabas zinātnes mācību priekšmetus skolēnu vidū ar dažādu tematisko pulciņu starpniecību un aktīvu dalību starptautiskos projektos un konkursos.

Iveta Biukšāne:

Darbojos korporācijā Gundega, jo vēlējos sevi vēl vairāk pilnveidot un mācīties. Arī fiziskās aktivitātes mani vienmēr ir piesaistījušas, tāpēc arī nodarbojos ar brīvo cīņu sporta skolā „Arkādija” Rīgā. Armīna Rūša piemiņas stipendija man piešķirta pirmo reizi un esmu par to ļoti priecīga, jo jebkuŗš atbalsts ir solis tuvāk mērķu piepildīšanai.

(Turpināts 8. lpp.)

Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

Armīna Rūša piemiņas stipendiāti. No kr. pirmajā rindā: Kristaps Kalniņš (Lettonia), Armīna Rūša piemiņas stipendijas ieguvēji: Iveta Biukšāne, Baiba Rudzroga, Ketija Broka, Liena Tīdena, Guna Dancīte, Rūta Kuzmane, Evelīna Petkeviča, LU fonda direktore Laila Kundziņa-Zvejniece. No kreisās, otrā rindā: Armīna Rūša piemiņas stipendijas ieguvēji: Aiga Pabērza, Elīna Juntīna, mecenāts Roberts Rūsis, Reinis Dundurs, Artūrs Rundzāns, komisijas loceklis Valters Ščerbinskis (studentu korporācijas Fraternitas Cursica Filistru biedrības valdes loceklis), Jānis Purmalis

Mecenāts Roberts Rūsis piešķir Armīna Rūša piemiņas stipendijas

(Turpināts no 7. lpp.)

Studentus vieno latviskais gars

Elīna Juntīņa:

Kļūšu par ārsti trešajā paaudzē, šā iemesla dēļ, jau uzsākot skolas gaitas pirmajā klasē, zināju, kādai profesijai vēlos veltīt savu dzīvi. Varētu šķist, ka šis lēmums nav apzināts tik mazā vecumā, taču skaidri atceros, kā pēc bērnudārza apmeklējumiem un pirmajos gados pēc skolas vesta pie mammas uz toreizējo 11. poliklīniku vai pie vecmāmiņas uz Bērnūniversitātes slimnīcu un cik ļoti interesēja un saistīja šī vide, patika vērot ārstus baltos halātos un sapņot par sev šajā cēlajā lomā – palīdzēt, glābt un dot cerību. Ceru apgūt bērnu ķirurģes specialitāti.

Ketija Broka:

Mani tuvākie nākotnes mērķi ir pilnveidot sevi un pēc studiju beigšanas doties uz kādu no Eiropas veterināro universitāti, lai specializētos veterinārijā un lai, atbraucot pēc tam atpakaļ uz Latviju, varētu strādāt un parādīt sevi kā augstu speciālistu savā jomā.

Guna Dancīte:

Pēdējā bakalaura studiju gadā esmu skaidri apzinājusies, ko vēlos sasniegt. Par savu pētniecības lauku esmu izvēlējusies akmens laikmeta arheoloģisko pētniecību. Lai gan liekas, ka Latvijā jau viss ir izpētīts un visas neskaidribas aizvēstures jautājumus nepastāv, taču tā nav. Pētniecības lauks ir plašs, jo zinātne katru brīdi attīstās, tāpēc ir svarīgi arī pašiem neatpalikt no tehniskā

progresa. Esmu ļoti pateicīga par piešķirto stipendiju, jo vairs nav jāsatraucas par tiem jautājumiem, kas kavē kvalitatīvu studiju un pētniecisko darbību.

Aiga Pabērza:

Esmu pateicīga par Armīna Rūša piemiņas stipendijas iegūšanu. Tas ir kā reāli redzams novērtējums centībai studijās. Pierādījums, ka ir vērts iesaistīties dažādās aktivitātēs, sabiedriskajā darbā, zinātnē u.tml. Šī stipendija kalpo arī kā papildus motivācija un atbalsts studijām universitatē un aktīvai darbībai studenšu korporācijā.

Evelīna Petkeviča:

Studijas, tas ir pārmaiņu laiks, kad cilvēks meklē īsto vietu savā dzīvē, tāpēc vienu no savas dzīves mērķiem esmu izvirzījusi darboties izglītības labā, proti, akadēmiskajā vidē. Lai sasniegtu augstāko virsotni ir jābūt pašiem pamatiem. Korporācija spēj sniegt šo akadēmisko vidi, sabiedrību, kultūru, sevis pilnveidošanu un iespēju attīstīties kopā ar līdzīgi domājošiem.

Artūrs Rundzāns:

Mana interese par vēsturi aizsākās jau pamatskolas laikā, bet pa īstam nostiprinājās vidusskolas laikā, kad piedalījās arī dažādos konkursos un olimpiādās. Tāpēc pēc vidusskolas izdarīju noteiktu izvēli par labu vēsturei. Korporācija, manuprāt, veicina atbildības uzņemšanos un līdz ar to stiprina Latvijai svarīgu ideju –

tikai kopējā darbā, katram dodot savu ārtavu, mēs varam uzcelt to Latviju, par kuru sapņojam.

„Mērķi esmu sasniedzis...”

Palūdzām mecenātu Robertu Rūsi dalīties iespaidos par stipendiju piešķiršanu studentiem. Viņš sacīja, ka ir gandarīts par LU fonda darbu.

Viens no maniem mērķiem ir piepildījies. Stipendijas sāka pasniegt pirms sešiem gadiem. Uz tām pirmo reizi pieteicās divpadsmit kandidāti. Piešķiršana bija jāorganizē divos posmos. Šogad pretendentu bija daudz vairāk – 52. Tas nozīmē, ka studentu korporācijas ir kļuvušas aktīvākas stipendiju piešķiršanas ierosināšanai, jo viņu finansiālie apstākļi pasliktinājušies. Manā ieskatā korporācijas sevi pierādījušas ar patriotismu, ar tēvzemes mīlestību, ar latviešu valodas kopšanu. Tie ir tie mērķi, kurus es gribēju atbalstīt. Gaŗajos Latvijas okupācijas gados korporācijas trimdā uzturēja akadēmisko vidi. Līdz ar to mērķis atbalstīt korporācijas ir attaisnojies.

Vai jūs sekojat līdzī stipendiātu gaitām?

Jā, stipendiātiem pēc pirmā semestra jāuzraksta pārskats par studijām un veikumu sabiedriskajā dzīvē un korporāciju aktivitātēs. Ja redzam kādu kūrāku, tad viņam tiek atgādināts par stipendiju piešķiršanas jēgu – mudināt

studentus būt aktīviem. Par pāraugu viņiem minam studentus, kas izturējuši konkursu un stipendiju ieguvuši vairākas reizes. Viens no manas korporācijas biedriem Reinis Dundurs ir literāro vakaru vadītājs un lemj par Letonijas stipendiju piešķiršanu. Ar viņu es ļoti lepojos.

Mecenāts Roberts Rūsis

Atzīstami vārdi sakāmi par LU fondu ziedojumu organizēšanā. Tajos piedalās arī mans dēls Armīns Kārlis. Ceru, ka arī turpmāk viņš neliegs savu atbalstu stipendiju fonda papildināšanā.

Sasveicinoties, jūs teicāt, ka šogad uz Latviju gadijies atbraukt „politiskās putras” laikā, bet tūdaļ piebildāt, ka „Amerikā notiek tāpat”. Kā jūs ieskatā būtu vērtējums prezidenta Zatlēra slavenais Rikojums Nr. 2?

Rikojums Nr. 2 bija drosmīgs

solis ar pozitīvām sekām. Saeimas ārkārtas vēlēšanas liecināja, ka tautu vairs nevar apvest ap stūri. Tautai nevar piedāvāt banānus, tā pati zina, par ko vēlē. Notikusi liela attīrīšanās un sijašana, vairāki pazīstami politiķi Saeimā ievēlēti netika. Valdības veidošana ir politizēts process, kurā nevalda satīcība un vienprātība. („Politiskā „putra” Latvijā beidzās 25. novembrī, kad Saeima nobalsoja par Valža Dombrovska trešo valdību – red.). Kauns par Saeimu, ka Zatlēru neievēlēja par Saeimas priekšsēdi. Tas liecina, ka daži politiķi ir melīgi un netur vārdu.

Gan jau aizkulisēs notika dažādas sarunas par Saskaņas centru. Par saskaņiešu ņemšanu vai neņemšanu valdībā ir divi viedokļi – emocionālais un praktiskais. Latvijai būtu nepieciešams savu saimniecību savest kārtībā.

Nākamgad ASV notiks prezidenta vēlēšanas. Vai Baraks Obama varētu tikt pārvēlēts uz otro termiņu?

To paredzēt nevar. Parasti jau gan esošajam prezidentam ir lielākas izredzes tikt ievēlētam uz otro termiņu nekā kādam viņa konkurentam. Pagaidām Republikāņu partijai nav spēcīga sāncensība Obamam cīņā par ASV prezidenta krēslu.

Novēlēšu jums labas veiksmes mecenāta darbībā un paldies par sarunu!

Publikāciju ar LU fonda atbalstu sagatavojis P. Karlsons

Piezīmes no Rīgas. Gandijs un citas dzīvās radības

Šovasar Vecrīgā aiz Doma baznīcas bija mazāk savvaļas kaķu un kaķīšu nekā citu vasaru. Kas mainījies? Vai aizgājuši bojā ziemas salā, varbūt cilvēki vairs nemet ārā, kad mazie kaķīši izaug lieli un prasa vairāk aprūpes un ir apnikuši? Ik vasaru te esmu satikusi sirno pensionāri Ninu no blakus dzīvokļu mājas, kas arvien izlika kaķīšiem ūdeni un dalījās ar tiem savās pusdienās.

Mahatma Gandijs ir teicis, ka jebkuras nācijas attīstības un kultūras līmeņa mērauklis ir attieksme pret dzīvniekiem. Viņš arī ir teicis, ka „labs cilvēks ir draugs visai dzīvībai radībai”.

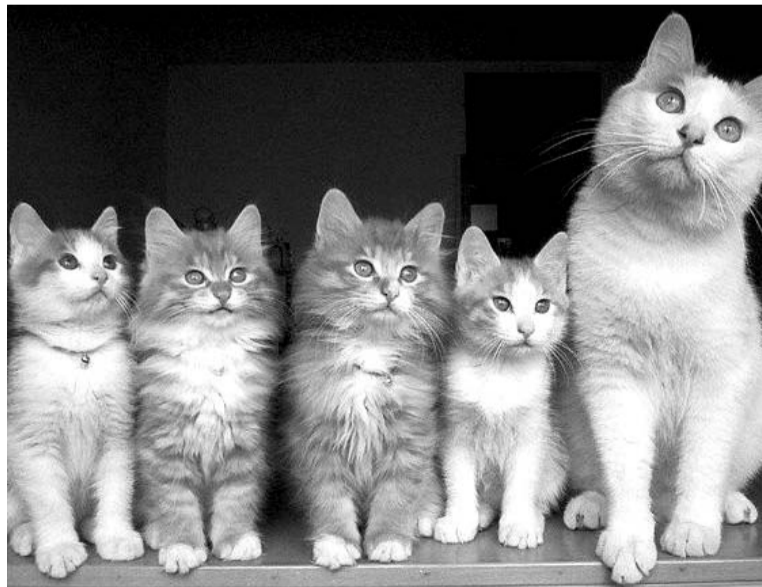
Saprotams, mūsu lauku mājas neiztika arī bez peļu ķērējiem runčiem un kaķenēm. Kad laukos svinēja kapu svētkus, arī mēs, bērni, sakopām mūsu dzīvo radību kapīņus, kas bija skaistā mežainā pakalnē. Tur arvien svinīgā ceremonijā atvadījāmies gan no duksišiem un mincišiem, gan arī no putnu mazulītiem, kas bija izkrituši no ligzdas un nositūšies, kā arī ar godu izvadījām meža zvēriņus, kas bija aizceļojuši uz dzīvnieku paradīzu. Kaut kur redzēju aprakstu par dzīvnieku kapsētu Rīgā, ar iespējamām bērnu ceremonijām, pieminējumiem, kapu plāksnēm un apkopšanas iespējām. Neiznāca uzmeklēt šo kapsētu. Varbūt tā ir skaistā mežmalē, bagātīgi apaugusi kokiem un krūmiem, tur vasarā dzied un čivina putniņi un pa kokiem kāpelē vāveres. Kaut gan nedz Rīgā, nedz arī kur tik vien braukāju pa Latviju, neredzēju nevie-

nu vāverīti. Varbūt tās mājā kaut kur dziļāk mežos? Mežos negāju, jo man ir paniskas bailes no ērcēm, Latvijā visi mežā gājēji esot sapotēti pret ērcu pārnēsātām slimībām. Un tā es neredzēju ne vāveres, ne arī gāju sēņot. Katru gadu gatavojos potētis, bet kaut kā nekad nesanāca. Sēņošanas atmiņas ir vienas no visskaistākajām, ko glabāju par savām lauku vasarām. Toreiz vēl nebija kaķu un laukos bija zirgi. Ratu priekšā iejūdzta Juku, kamēr jauno ķēvi Paju lika pie droškas vadišanas. Bērniem bija liels prieks sēdēt droškā, jo tur varēja kājas karināt pāri malai, kamēr pieaugušie ar ēdienu pārpilniem groziem, kā arī ar sēņošanai paredzētiem groziem sēdās ērtos ratos pie Jukas. Sēņošana bija veselās dienas ekskursija. Vidzemes meži lieli, netrūka ne baraviku, ne poķīšu, nedz arī bērslapju, sviesta beku, dažās vietās bija arī apšu bekas. Un pēc tam sēņu tīrīšana, cepšana, sēņu mērces gatavošana un marinēšana... Skaidrs, ka manā bērnībā laikam vienkārši nebija ērcu, jo par tām neko neatceros... Bet bija gan kas cits: galvas utis – oh, jā! Skolā bieži bija „utu inspekcija”, un puikām matas bija pavisam jānogriež. Šī nu bija tā meiteņu vienīgā priekšrocība – bijām ar skaistām bizēm, kamēr puikām plikas galvas! Kaut gan te varēja veidoties cita psiholoģiska trauma: vēl šo baltu dienu man etiķis ir pretīgs.

Laikam jau tāpēc, ka mamma matas mazgāja ar etiķi, lai atbaidītu utis... Jā, jā... es taču vēl arvien pie-

turos pie dzīvās radības temas!

Tagad atgriezšos pie šodienas Rīgas dzīvām radībām. Suniņu Rīgā ir daudz. Un visi maziņi, kā tas piederas ierobežotās dzīves platības dēļ. Satiku terjerus gan ar garu, gan īsu spalvu, arī čihuauas un dažādu frizūru miniatūras pūdeļus. Ārpus pilsētas, piemēram, Jūrmalā vai Bergos, kur mājā cilvēki ar „plāšu vērienu”, tur aizzogotos, lepnos īpašumos redzami lieli suņi ar varēnām riešanas spējām un gandrīz vai militāru uzbrukumu treniņu. Tādiem pat nedomā kaut ko drau-

dzīgu uzsaukt, kur nu vēl tuvoties kaut vai žoga malas! Vairums šie „cilvēka labākie draugi” pa dienu tup mazos krātiņos un tiek ārā tikai naktī, kad tie dara savu darbu – sargā mantu! Nez kas ar šiem naktssargiem notiek, kad darbs padarīts? Vai viņiem pienākas bez-

darbnieka pabalsts vai arī tie piedrojas tiem savvaļas suņiem, kuŗus dzirdēju rejam un kaucam krūmos pie lielceļa iepretim Vēstas ielai... Jā, visiem ir grūti laiki...

Atceros epizodu no kādas angļu filmas, kur lauku veterinārārsti vaicā: „Kas tas par vecu zirgu, ko tu, saimniek, baro un aprūpē?” Saimnieka atbilde bija: tas mans draugs un palīgs, kas pēc ilgu gadu darba pelnījis pensiju!” Ir ko padomāt.

Braucu autobusā uz Juglu. Tur agrāk bija Rīgas pilsētas suņu patversme, diezgan bēdīga vieta. Ne-

lāk, turpat Juglā jau pabeigta jaunas, lielas un modernas suņu un kaķu patversmes būve. Cerams, ka drīz Dzīvnieku aizsardzības biedrība un Rīgas pilsētas dome vienosis par sadarbību un šajās „Labās mājās” atradīs patvērumu četrkājainie Rīgas bezpajumtnieki!

Tagad man jāsteidzas atkal uz Vecrīgu, jo esmu dzīvokļa saimniecei apsolījusi, ka izvedīšu viņas Donīti pastaigāties. Jā, kad atveru durvis, tur jau „kaujas gatavībā” sēž Donis ar pastaigas siksnīti zobos. Mazs gan, bet spalva varena, krēpes gandrīz kā lauvai! Nu, tad ejam ar! Bet kur gan varēsīm izstaipt ķepiņas? Taču ne jau Vecrīgā un Līvu laukumā, kur čum un mudž no divkājniekiem. Pirms šķērsojam Aspazijas bulvāri, uzmetam nicinošu skatu McDonaldam, kā tas pienākas istam latviešu sunītiem un tā pavadonei, un dodamies uz Bastejkalnu. Kas par priekiem! Tur tik daudz apstādījumu un neskaitāmu iespēju pacelt kājiņu un atstāt savu vizītkarti: te ir bijis dižciltīgais Jorkšīras terjiers Donis! Un gadās pat satikt kādu citu laimīgu parka apmeklētāju un ar to saostīties. Ak, šie burvīgie, neplānotie randiņi! Pārejām pa tiltiņu pār kanāli. Arī te ir bezgala daudz ko redzēt, satikt un apostīt. Varbūt no šādiem brīžiem ir cēlies izteiciens „skaistās suņu dienas”? Kļūst krēslains, ejam atpakaļ uz Līvu laukumu, kur turpat blakus ir Donīša labās mājas, bļodiņa ar vakariņām un mīksts spilventiņš, kur izstiepties un atpūtināt nogurušās ķepiņas. Jā, Gandij, šodien dažam bija jauka diena!

Maija Zīle

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Valsts prezidents Daugavpilī

Valsts prezidents Andris Bērziņš 27. oktobrī darba vizītē apmeklēja Daugavpils pilsētu un novadu. Daugavpils Universitātē (DU) prezidents iepazīs ar augstskolas vēsturi, pašreizējo situāciju un attīstības plāniem. Gunta Liberta innovatīvās mikroskopijas centrā prezidents tika iepazīstināts ar pētījumiem hologrammu jomā, kurī jau šobrīd ir pasaules līmenī. Laboratorijas pārstāvji sarunas laikā uzsvēra, ka jau tagad Latvijā, Daugavpilī, uz šīs laboratorijas bāzes varētu izveidot akcīzes preču marku hologrammu ražotni, lai Latvijai tās nebūtu jāpasūtina ārvalstīs par daudz augstāku cenu.

Vēlāk Valsts prezidents ar uzrunu atklāja DU notiekošo pirmo reģionālo forumu Valsts prezidenta un Stratēģiskās attīstības komisijas koordinētajā forumu ciklā „Stratēģisko investīciju pieeja darba vietu radīšanai Latvijā”. Prezidents uzsvēra, ka „valsts attīstības un stabilitātes pamats ir ekonomika. Ja nav stabilas ekonomikas, nav arī stabilas politikas. Stabila ekonomika savukārt ir nodarbinātība.”

***

Prezidenta ziedojums Medumu vidusskolai

Valsts prezidents Andris Bērziņš apmeklēja Daugavpils novada Medumu vidusskolu, iepazīs ar skolas bibliotēku un mūzeju, kā arī noklausījās dažāda vecuma grupu skolēnu priekšnesumus. Prezidents pateicās skolēniem un skolotājiem par iespēju apmeklēt vienu no lauku mazajām skolām un paziņoja, ka savu septembra algu nolēmis ziedot Medumu vidusskolai.

„Es pats esmu nācis no mazas lauku skolas un zinu, ka tas pamats, ko cilvēkā ieliek pirmā skola, ir visnozīmīgākais. Jūsu skolā es saredzu stiprus cilvēkus un bērnus, kam ir nākotne, tāpēc mans lēmums ir ziedot savu nopelnīto algu jūsu skolīnai,” koncerta nobeidumā teica Valsts prezidents.

***

Dombrovska 3. valdība apstiprināta

Saeima 25. oktobrī izteica uzticību Valža Dombrovska (*Vienotība*) vadītajai „reformu un tiesiskuma koalīcijas” valdībai. Dombrovski kļuva par Ministru prezidentu trešo reizi pēc kārtas, šoreiz vadot *Vienotības*, Zatlera Reformu partijas (ZRP) un Nacionālās apvienības VL/TB/LNNK veidoto Ministru kabinetu, ko atbalsta arī seši Neatkarīgo deputātu grupas pārstāvji.

Par valdības apstiprināšanu nobalsoja 57 deputāti, pret bija 38 deputāti. Par Dombrovska valdību tehniskas kļūmes pēc nobalsoja arī opozīcijas deputāti Ingmārs Līdaka (ZZS). Balsojumā nepiedalījās deputāti Viktors Jakovļevs (SC), Ilona Jurševska (ZZS) un Kārlis Seržants (ZZS).

Dombrovski tūlīt pēc balsojuma žurnālistiem atzina, ka valdība ir apņēmības pilna strādāt un tās galvenie uzdevumi ir sekmīgi nobeigt ekonomikas stabilizācijas programmu. Tai veicami arī vairāki darbi tiesiskuma stiprināšanai.

Ministru kabineta sastāvs.
Ministru prezidents – **Valdis Dombrovskis** (*Vienotība*);
Finanču ministrs – **Andris Vilks** (*Vienotība*);
Labklājības ministre – **Ilze Viņķele** (*Vienotība*);
Aizsardzības ministrs – **Artis Pabriks** (*Vienotība*);
Zemkopības ministre – **Laimdota Straujuma** (bezpartejiska);
Veselības ministre – **Ingrīda Circene** (*Vienotība*);
Iekšlietu ministrs – **Richards Kozlovskis** (ZRP);
Ārlietu ministrs – **Edgars Rinkēvičs** (bezpartejisks);
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs – **Edmunds Sprūdžs** (ZRP);
Ekonomikas ministrs – **Daniels Pavļuts** (bezpartejisks);
Tieslietu ministrs – **Gaidis Bērziņš** (VL/TB/LNNK);
Izglītības un zinātnes ministrs – **Roberts Kīlis** (bezpartejisks);
Kultūras ministre – **Žaneta Jaunzeme-Grende** (VL/TB/LNNK);
Satiksmes ministrs – **Aivis Ronis** (bezpartejisks);

***

KNAB priekšnieka amatam virza Strēļčenoku

Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (KNAB) priekšnieka amata pretendentu vērtēšanas komisiju vada Valsts kancelejas direktore Elita Dreimane, komisijā ir Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta senātors Artūrs Freibergs, Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurors Arvids Kalniņš, Satversmes aizsardzības biroja direktors Jānis Kažociņš, Drošības policijas priekšnieks Jānis Reiniks. Amats ir vakants pēc iepriekšējā KNAB vadītāja Normunda Vīlņiša atbrīvošanas no amata.

KNAB priekšnieka amatam nolēmts virzīt KNAB Valsts amatpersonu darbības kontroles nodaļas vadītāja vietnieku Jaroslavu Strēļčenoku. KNAB priekšnieka amata pretendentu vērtēšanas komisijas vadītāja Elita Dreimane uzsvēra, ka komisija par labu Strēļčenokam lēmusi, ievērojot viņa augsto profesionālītāti, kas līdz šim novērtēta ne tikai no KNAB vadības puses, bet arī starptautiskā līmenī. Strēļčenoks jau otro reizi esot ievēlēts par KNAB ētikas komisijas vadītāju, un tas liecinot, ka viņš KNAB darbiniekos iemantojis autoritāti. Par labu šim kandidātam nākusi arī nevainojamā reputācija. Komisijas rīcībā nav ziņu par Strēļčenoka ietekmējamības risku. Šis ir tikai komisijas lēmums, un kandidāts tiks ieteikts apstiprināšanai Ministru kabinetā, gala lēmums jāpieņem Saeimai.

Uz biroja vadītāja krēslu konkursa nobeiguma posmā pretendēja arī KNAB Izmeklēšanas nodaļas vadītāja Lienīte Šikore un KNAB Valsts amatpersonu darbības kontroles nodaļas vadītāja Ilze Jurča, kā arī bijušais iekšlietu ministrs un galvenais valsts notārs Māris Gulbis. Konkursa otrajai kārtai bija izvirzīts arī bijušais Valsts ieņēmumu dienesta muitas vadītājs Kalvis Vītoļņš, bet viņš savu kandidātūru atsauca. Kopumā uz biroja priekšnieka amatu bija pieteikušies 13 pretendenti.

***

Kas rakstīts valdības deklarācijā

par Latvijas saikni ar tautiešiem ārzemēs.

* Veicināsim Latvijas tēla starptautisko pazīstamību: Latvija – droša, ekoloģiski tīra, tautsaimniecības un politiskās reformas veiksmīgi īstenojusi valsts; Latvija – starptautiskā tūrisma galamērķis; Latvija – solidāra un jaunām idejām atvērta ES valsts; Latvija – uzticama Eiroatlantiskās sadarbības partnere.

* Stiprināsim ārvalstīs dzīvojošo Latvijas pavalstnieku saikni ar dzimteni un, sadarbojoties ar pasaules latviešu organizācijām, sekmēsīm globāla Latvijas valsts piederīgo tīkla izveidi, lai nostiprinātu latvisko identitāti un sekmešu viņu atgriešanos dzimtenē.

***

Dānijas premjērmīnistrē Latvijā

Latvijā vizītē bija ieradusies Dānijas premjērmīnistrē Helle Torninga-Šmita. Kopš 2005. gada viņa ir Dānijas Sociāldemokrātiskās partijas līdere, kopš oktobra sākuma – pirmā sievietē šīs Skandināvijas valsts valdības vadītājas amatā. Par savu galveno uzdevumu Torninga-Šmita izvirzījusi valsts finanču sistēmas sakārtošanu.

Dānijas premjērmīnistrē ar Latvijas Ministru prezidentu Valdi Dombrovski pārrunāja Eiropas Savienības darbu kārtību un Latvijas prioritātes Dānijas prezidentūras laikā 2012. gada pirmajā pusē. Torninga-Šmita un Dombrovskis apliecināja labo sadarbību ar NATO. Šobrīd gaisa telpas patrulēšanas misiju virs Baltijas debesīm veic Dānijas karaliskie gaisa spēki.

***

Aizsardzības budžetu samazināt nevar

ASV vēstniece Džūdita Gārbere aizsardzības ministram Artim Pabrikam uzsvērusi, ka aizsardzības budžeta turpmāka samazināšana nebūtu pieļaujama. ASV ar izpratni raudzījūšās uz samazināto budžetu krīzes gados, taču nu to nedrīkst samazināt. Diplomāte atzinīgi novērtēja jaunās valdības apņēmšanos pakāpeniski palielināt finansējumu aizsardzībai, un tas ir nostiprināts valdības deklarācijā. Vēstniece pozitīvi novērtējusi arī pēdējos gados aizsardzības sistēmā veiktās reformas.

***

Aicina piespraust sarkanbalt-sarkanu lentīti

Aizsardzības ministrija (AM) jau ceturto gadu aicina visus Latvijas iedzīvotājus Lāčplēša dienā pie apģērba piespraust sarkanbalt-sarkanu lentīti stilizēta skaitļa 11 formā. Ministrija sarūpējusi 3000 metru sarkanbalt-sarkanās lentes, kas tiks salocīta mazākās lentītēs. Latvijas Kara mūzejā 4. novembrī no plkst. 11 līdz 16.30 sarkanbalt-sarkanās lentītes tiks locītas. Ministrija norāda, ka Latvijas armijas 90. gadadienai veltītā loģotipa centrālais elements ir stilizēts skaitlis 11 valsts karoga krāsās. Tas atgādina 1919. gada 11. novembra uzvaru un līdzinās

PATEICĪBA

Latvijas Republikas jaunā valdība ir ievēlēta. 11. Saeima uzsāk darbu. Valstī atgriežas zināma kārtība.

Esmu pateicīga visiem Latvijas pilsoņiem plašajā pasaulē, kurī piedalījās Saeimas vēlēšanās un balsoja gan par mani, gan citiem nacionāli domājošiem cilvēkiem no *Vienotības*. Šoreiz tas bija izšķiroši svarīgi.

Gods kalpot Latvijai!

Ingūna Rībena,
11. Saeimas deputāte

starptautiski atzītajam *victory* jeb uzvaras simbolam.

***

Latvijas miljonāri

Kļuvis zināms jaunais Latvijas 100 bagātāko cilvēku saraksts, kas tradicionāli publicēts žurnālā *VIP Lounge*. Pēc tā redzams, ka visbagātākie Latvijā šobrīd ir bankieri, farmācijas biznesa pārstāvji un naftas biznesmeņi. Saraksta lejasgalā savukārt atrodas būvnieki un nekustamā īpašuma nozares pārstāvji.

Jaunā miljonāru saraksta pirmajā vietā joprojām ir Ventspils pilsētas galvas Aivara Lemberga ģimene ar 130 miljoniem latu. Gada laikā Lembergu ģimene zaudējusi 50 miljonus latu.

Otrā vietā ierindojies *Rietumu Bankas* līdzīpašnieks Leonīds Esterkins ar 65 miljoniem latu. Gada laikā Esterkins nopelnījis 12 miljonus latu.

Trešajā vietā ierindota politiķa un biznesmeņa Andra Šķēles ģimene ar 54 miljoniem latu. Gada laikā Šķēles ģimene nopelnījusi divus miljonus latu. Savukārt viņa meitas Madaras vārds atrodams arī visjaunāko miljonāru topa trijniekā.

Miljonāru sarakstu pametuši Ieva Pļaude, Vitālijs Gavrilovs un Valsts prezidents Andris Bērziņš.

***

Ilze Nagla strādās...

Populārā televīzijas žurnāliste Ilze Nagla kopš 2007. gada augusta bija viena no Latvijas Televīzijas raidījuma *De facto* veidotājām. Šo darbu viņa atstāja šā gada septembrī.

Kļuvis zināms, ka Nagla strādās *Ventspils naftā*. Viņas pienākums būs vadīt korporatīvās komunikācijas un sabiedriskās attiecības firmā un tās uzņēmumos *Latvijas Kuģniecība*, *LatRosTrans* un *Ventspils naftas terminālis*. Firmas birojs atrodas Rīgā, tāpēc Naglai uz Ventspili nebūs jāpārceļas.

Bijusi žurnāliste stāsta, ka ik pa laikam maina darbu, jo tad nesaslīkst ar kaitēm, kas cilvēkam var pielipt, ilgi strādājot vienā vietā: “Tu sāk sevi pārāk cieši saistīt ar darbavietu; piemēram, ja tā ir televīzija, tad sāk sev šķist pārāk nozīmīgs, zaudē saikni ar realitāti.” Lielāka alga nav bijis galvenais iemesls darbvietas maiņai. Nagla joprojām lasa lekcijas Latvijas Universitātē un cer pēc kāda laika palikt LU arī pastāvīgā darbā.

***

Īrijā latviešiem trīnīši!

Īrijas latviešu Evitas un Alvas Šmitu ģimenē piedzimušas trīnītes, kurām doti puķu vārdi – Lilija, Jasmīna un Dēzija. Ģimene dzīvo Limerikā, un tajā pirms trīnīšu piedzimšanas jau auga meitiņa Šeila.

Alvis un Evita Īrijā ieradusies 2005. gada februārī. Iepriekš Alvis Latvijā strādājis Dailes teātrī par gaismu mākslinieku, Evita – mācību centrā par sekretāri un privātskolotāju. Kad viņi ieradusies Limerikā, sākums nav bijis rožains, bet jau mēneša beigās abi atraduši darbu. Alvis strādājis *Dell* fabrikā, Evita – *Topaz* benzintankā par pārdevēju. Vēlāk gan ģimenes galva darbu zaudējis un finanses sarukušas, tomēr ģimene, kurā jau auga vecākā meita, vienojusies par ģimenes pieaugumu.

***

SC neatbalsta...

LETA ziņo, ka no 1. līdz 30. novembrim notiks parakstu vākšana par likumprojektu, kas paredz grozīt Satversmes 4., 18., 21., 101. un 104.pantū, iekļaujot tajā nosacījumu par krievu valodu kā otro valsts valodu.

Apvienība *Saskaņas centrs* (SC) neatbalstīs krievvalodīgo tiesību aizstāvja Vladimira Lindermana rīkoto parakstu vākšanu par krievu valodu kā otro valsts valodu. Šādu SC līderi Nila Ušakova vienkārši aģentūrai LETA puda viņa preses sekretāre Anna Kononova.

Ušakovs norāda, ka Lindermana rīkotā parakstu vākšanas akcija bijusi atbilde uz “nacionālistu destruktīvo provokāciju”, kas, par laimi, izgāzusies. “Atbalstīt Lindermanu nedz tad, nedz tagad SC nevar mūsu pārliecības un programmatisko nostādņu dēļ,” uzsvē Ušakovs.

Lindermana vadītā biedrība “Dzimtā valoda” pauž sašutumu, ka Centrālās vēlēšanu komisijas (CVK) mājaslapā joprojām nav informācijas par to, kur varēs parakstīties par krievu valodu kā otro valsts valodu, kā arī par parakstu vākšanas iecirkņu darba laiku.

CVK Informācijas nodaļas vadītāja Kristīne Bērziņa aģentūrai LETA atzina, ka šajā parakstu vākšanā viss tiek organizēts tieši tāpat kā citos līdzīgos pasākumos un informācija CVK mājaslapā būs pieejama.

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Novērst identitātes krīzi

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Novērst identitātes krīzi - tas ir grūts un, kā mēdz teikt, daudzšķautnains uzdevums. Baigi pat iedomāties situāciju, kad pasaulē būs iesakņojies priekšstats: Latvija ir latviešu un krievu valsts. Tā būtu katastrofa! Diemžēl jau tagad

ārzemēs izdotajos ceļvežos rakstīts: "Latvijā runā latviski un krieviski." Divkopienu valsts apveids vairs nav punktieris vien, tā ir puslīdz stingri novilkta līnija.

Daudz ļaunuma nodarījis termins "krievvalodīgie", kas ļāvis apdāvinātajam un niknajam SC deputātam un publicistam Nikolajam Kabanovam ieviest itin kā zinātniski pamatotu apzīmējumu - "krievu lingvistiskā kopiena", tādējādi laupot identitāti tiem daudzajiem Latvijā mītošajiem poļiem, tatāriem, armēņiem, ebrejiem, kuŗi mājās gan runā krieviski, bet apzinās savu atšķirīgo izcelsmi un etnisko piederību, nebūdami nedz krievi, nedz pareizticīgie. Daudz kas būtu darāms, lai izskaustu šo no Maskavas izplatīto "lingvistisko" kopības apzīmējumu.

Necik sen es kaut kur izlasīju

šādu manas necilās personas raksturojumu: "Franks Gordons ir ebreju izcelsmes latvietis." Tas saskan ar Sarmītes Ēlertes reizi, manuprāt, neveiksmīgi formulēto jēdzienu - "visu tautību latvieši". Neesmu latvietis. Esmu Latvijā dzimis un audzis ebrejs/jūds/žīds (netikamo variantu svītrot), kuŗš runā, lasa un raksta latviski un solidarizējas ar latviešu tautas centieniem. Taču kopš 1972. gada es dzīvoju savā nacionālajā valstī - Izraēlā, esmu tās pavalstnieks, turklāt manā ģimenē neviens latviski nerunā, bērnu un mazbērnu valoda ir ivrits. Nelaikis prof. Dītrichs Andrē Lēbers (*Loeber*) perfekti runāja latviski, bija Latvijas patriots, bet pēc tautības viņš bija *ein Deutschbalte* (vācbaltietis) un šo vēsturiski izveidojušos piederību nekad nenoliedza, pat lepojās ar to.

Un te nu man nākas oponent Līepājā dzimušajam un ASV mītošajam Latvijas un latviešu draugam prof. Edvardam Andersam (Alperovičam), kas spriež, ka "Latvijai kaut kad vajadzētu apsvērt atteikšanos no neviennozīmīgā jēdziena *tautība*. Viņš acimredzot mēri ar Amerikas "olekti": visi ASV pavalstnieki kopumā ir amerikāņu nācija - ķīniešu, latviešu,

arabu u.tml. izcelsmes amerikāņi. Taču Austrumeiropas likteņgaitas, vēstures rūgtā pieredze neļauj šai ziņai pārņemt ASV, Kanadas un Austrālijas praksi, jo tās ir tipiskas imigrācijas zemes (*Einwanderungslaender*), ko dibinājuši un veidojuši iecelotāji "no aizjūras".

Galū galā identitātes krīzi būtu iespējams novērst ar šādu formulu: Latvijas valstsnācija, t.i., Latvijas tauta, kuŗai saskaņā ar Satversmi pieder vara valstī, ir pamattauta - latvieši kopā ar Latvijā dzīvojošām minoritātēm jeb mazākumtautībām - etniskajiem krieviem, poļiem, ebrejiem, tatāriem un citiem LR pavalstniekiem. Latvijā dzīvojošiem nepilsoniem ir dota iespēja jebkuŗā brīdī naturalizēties, iegūstot LR pavalstniecību. Priekšnoteikums - kaut minimāli apgūt valsts valodu, tāpat kā tas tiek prasīts Vācijā, Francijā, tajās pašās ASV...

Šai sakarā mani iepriecināja reportāža, kas lasāma 27. oktobra *Latvijas Avīzē*: latviete Ilze Leila Strūberga precējusies ar ēģiptieti un ģimenē audzina divus puikas - audzina par latviešiem, sarunājas ar viņiem tikai latviešu valodā. Pati viņa pieņēmusi islāmu, bet ir un paliek latviete un Latvijas patriote...

***

Interesants ir salīdzinājums ar **Maķedoniju**, kuŗas iedzīvotāju skaits ir aptuveni divi miljoni, t.i., tikpat, cik Latvijā. Pamattauta ir maķedonieši (64% no iedzīvotāju kopskaita), kuŗiem daudzējādā ziņā "pretim stāv" albāņi (25%). Maķedonieši ir pareizticīgie, albāņi - musulmaņi, un pastāv spriedze, jo albāņi panākuši, ka valsts pārvaldē viņi pārstāvēti proporcionāli savam demografiskajam īpatsvaram, un tas ērcina daudzus maķedoniešus, kuŗi baidās no potenciāli agresīvajām kaimiņvalstīm - Albānijas un albāniskās Kosovas.

Turklāt paši pareizticīgie maķedonieši mokās ar **savu** identitāti. Pirmkārt, pats viņu valsts nosaukums - Maķedonija - vārda tiešā nozīmē tracina Grieķijas valdību un tautu, jo pašā Grieķijā ir vēsturiska province ar tādu pašu nosaukumu (administratīvais centrs - Saloniku pilsēta), un slavenais kaŗavadonis Maķedonijas Aleksandrs Lielais ir Hellādas slava un lepnums, grieķu nacionālais varonis. Grieķija gan ANO, gan Eiropas Savienības forumos uzsver, ka Maķedonija nelikumīgi piesavinājusies savas valsts nosaukumu. Grieķija panākusi, ka pasaulē Maķedonija "reģistrēta" ar dīvainu abreviatūru FYROM (*Former Yugoslav Republic of Ma-*

cedonia). Protams, iekšzemē oficiālais nosaukums ir un paliek *Republika Makedonija*.

Pašu maķedoniešu nacionālās identitātes apziņa ir gauzām eklektiska, jo viņi uzskata sevi gan par antikās pasaules, gan par bizantiskās pareizticības, gan par slavu tautu kopības mantiniekiem. Galvaspilsētā Skopjē viesus sveic plakāts: "Laiņi gaidīti civilizācijas šūpulī." Pilsētas centrā slejas četri pieminekļi: Aleksandram Lielajam, Romas imperatoram Justiniānam, mātei Terēzei (vispār jau viņa bija albāniete) un slavu rakstības pamatlicējiem - svētajiem Kirillam un Metodijam.

Bet tas vēl nav viss: pagājušā gadsimta trīsdesmitajos gados maķedoniešu brīvības kustības VMRO aktivisti apgalvoja, ka Serbija nelikumīgi pievākusi Maķedoniju, atņemot to Osmaņu imperijai 1913. gadā, jo maķedonieši esot tie paši bulgāri, tātad tiem jāatgriežas mātes Bulgārijas klēpī. Tiesa gan, maķedoniešu valoda būtībā ir bulgāru valodas izlokne un atšķirās no tās mazāk nekā latgaliešu valoda no latviešu literārās valodas. Taču mūsdienās maķedonieši norobežojas no Bulgārijas un uzsver, ka viņu identitāte ir īpaša un unikāla - viņu zeme taču ir civilizācijas šūpulis!

Franks Gordons

Pretkorupcijas centieni Latvijā: vai iemesls jaunām cerībām?

Komisija, kas izveidota, lai Latvijas Korupcijas novēršanas un apkārošanas birojam (KNAB) atrastu jaunu direktoru, nule nonākusi pie galīgā secinājuma. Komisijas ieteikums: par direktoru iecelt pašreizējo KNAB Valsts amatpersonu darbības kontroles nodaļas vadītāju vietnieku Jaroslavu Streļčenoku. Viņš ir arī KNAB iekšējās ētikas komisijas vadītājs un tāpēc, protams, drēbi pazīst itin labi.

Šī ir otra reize pāris gadu laikā, kad „knābim” jāpiemeklē jauns direktors. 2008. gada jūnijā Saeima nobalsoja par direktora Alekseja Loskutova atbrīvošanu no amata pēc tam, kad sabiedrība uzzināja, ka divi KNAB darbinieki no seifa pievākuši visnotaļ prāvu summu naudas, kas bija izņemta kriminālprocesu ietvaros. Direktors zaudēja amatu, minētās personas nonāca uz apsūdzēto sola. Šoreiz jauns direktors bija vajadzīgs tāpēc, ka politiski, lai arī negribīgi, beidzot saprata, ka cilvēks, kuŗš bija stājies A. Loskutova vietā, amatam ir pagalam nederīgs, jo krietni vairāk laika pavadīja skandalos ar saviem darbiniekiem nekā sava darba darišanā. Normunda Vilnīti Saeima no amata atbrīvoja šī gada jūnijā.

Taču process pirmajā un otrajā gadījumā bija atšķirīgs, kaut vai jautājumā par to, kas nodarbojas ar vērtēšanu. Komisija, kuŗa vērtēja A. Loskutova situāciju, bija

caurcaurēm politizēta, turklāt tur darbojās tāds Latvijas politikas ampelmanis kā toreizējais Saeimas deputāts Dzintars Jaundžeikars, kas jau pirms komisijas darba sākuma paziņoja, ka Loskutovs acimredzot ir no amata atbrīvojamais. Ja nu darbiņš bija izdarīts, sākās process, ko citādi kā par vienpersoniski organizētu cirku būtu pagrūti saukt. Toreizējais Ministru prezidents Ivars Godmanis vienpersoniski, piemēram, nolēma, ka uz direktora amatu kandidēt nedrīkstēs neviens no KNAB toreizējiem darbiniekiem. Nekas tāds nebija noteikts likumā, tas nebija noteikts valdības noteikumos, to noteica viens pats Godmanis.

Gumijas stiepšana jautājumā par jauna direktora atrašanu ielga, sabiedrības vērigajā daļā gluži automatiski radās aizdomas, ka aizkulisēs politikāni meklē kādu, kas viņus netraucēs nodarboties ar saviem nedarbiem. Izdevās, lai gan tikai pēc ievērojama laika spriža (Vilnīti Saeima amatā apstiprināja vairāk nekā deviņus mēnešus pēc Loskutova brīvlaišanas). Starp citu, Vilnītis visai drīz paziņoja, ka, viņaprāt, KNAB ar politisko partiju un to finanču kontrolēšanu nebūtu jānodarbojas, lai gan tas bija viens no galvenajiem mērķiem, kāpēc birojs vispār tika izveidots. Tostarp Korupcijas novēršanas un apkārošanas birojs bija konstatējis, ka pirms 2006. gada Saeimas vēlēšanām Andra Šķēles Tautas partija un Aināra Šlesera Latvijas Pirmā par-

tija rupji krāpušās ar partiju priekšvēlēšanu financēm. Ja nu tas bija izdarīts, sākās Latvijas tieslietu sistēmas bezgala gausais process. Pirmā tiesas sēde, kuŗā tika apspriests Šlesera partijas lūgums atcelt KNAB spriedumu par sodu, sanāca tikai pēc 2010. gada Saeimas vēlēšanām, tātad - vismaz četrus gadus pēc paša sprieduma. Tautas partijas gadījumā galīgo un nepārsūdzamo lēmumu pirms pāris nedēļām pieņēma Augstākās tiesas Senāts, atstājot spēkā KNAB noteikto sodu - miljonu latu. Partija uz to paziņoja, ka tās kasē esot tikai trīs tūkstoši latu un tāpēc tā tiesai lūgs noteikt maksātnespēju. Manuprāt, tiesai šāds lūgums būtu jānoraida, lai partija un tās ļoti, ļoti turīgais dibinātājs to miljonu atrod. Jo vairāk tāpēc, ka Saeimā Tautas partijas gan vairs nav, bet vietējo pašvaldību līmenī - tā joprojām ir pārstāvēta. Tā, piemēram, septiņi no Valmieras pilsētas domes deputātiem ir Tautas partijas pārstāvji.

Normunda Vilnīša doma, ka KNAB būtu jāatsakās no partiju kontroles, uzskatāmi rādīja, ka biroja darbs viņu interesē vismazāk. Otrs grēks, par kuŗu Vilnītim nācās pamest ērto krēslu, bija pārliecība, ka biroja jāveido parallēla korupcijas apkārošanas struktūra, kas būtu tikai un vienīgi Vilnīša personiskā pārraudzībā. Piedevām visai neierastā kārtā valsts drošības iestādes (oficiāli KNAB nav drošības iestāde, bet tās darbs tomēr ir ārkārtīgi cieši saistīts ar drošības jautājumiem)

darbinieki masveidā sacēlās pret savu priekšnieku. 2010. gadā liels procents darbinieku vairākkārt izplatīja atklātas vēstules, pēc kuŗām būtībā bija saprotams: „vai nu Vilnītis, vai mēs”. Darbinieki solīja valdībai piegādāt kompromitējošus materiālus, izskanēja visnotaļ satriecošs apgalvojums, ka biroja direktors nopludinājis izmeklēšanas informāciju tām personām, kuŗas tapa izmeklētas, lai tās laikus varētu nobēdzināt galus visiem tiem nedarbiem, kuŗi bija šo personu kontā. Pierādīts tas galū galā netika, bet vienu brīdi Vilnīša padotie darīja visu iespējamo, lai direktors viņu darba neiejauktos, tostarp korespondenci sūtīja ārpus biroja ietvariem, lai tā nenonāktu Vilnīša rokās.

Šoreiz jauna direktora meklēšanā viss notika citādi, galvenokārt tādā nozīmē, ka direktora meklēšanai izraudzītājā komisijā šoreiz atšķirībā no iepriekšējās reizes nebija neviena (uzsveru - neviena) politikāna. Pretendentu vērtēšanu vadīja Valsts kancelejas direktore Elita Dreimane, komisijā darbojās arī Augstākās tiesas pārstāvis Artūrs Freibergs, Ģenerālprokuratūras pārstāvis Arvīds Kalniņš, Satversmes aizsardzības biroja direktors Jānis Kažociņš un Drošības policijas priekšnieks Jānis Reiniks. Kopumā uz KNAB direktora amatu bija pieteikušās 13 personas, komisija atbalstīja piecus finalistus, viens no viņiem (kādreizējais Valsts ieņēmumu dienesta Muitas departamenta vadītājs Kalvis Vītolis) pats atteicās, palika četri. Līdz ar apstiprināto Streļčenoku finalistos bija viņa priekšniecība Valsts amatpersonu kontroles nodaļā Ilze Jurča, KNAB izmeklēšanas nodaļas vadītāja

Lienīte Šikore un kādreizējais Saeimas deputāts un iekšlietu ministrs Māris Gulbis.

Streļčenoka kandidātūra vēl ir jāapstiprina Ministru kabinetam un pēc tam Saeimai. Valdošajai koalīcijai tas būs liels pārbaudījums - vai izdosies noturēt disciplīnu, lai visi koalīcijas deputāti no koalīcijas atbalstītāji seši neatkarīgie deputāti balsotu par kandidātu. Jo vairāk tāpēc, ka balsojums par Streļčenoku droši vien būs slepens. Patlaban Saeimas kuluāros uz priekšu virzās ļoti apsveicams likumprojekts, kuŗā paredzēta atteikšanās no jebkādiem slepeniem balsojumiem valsts amatpersonu iecelšanas jautājumā. Izņēmums ir divi gadījumi (Valsts prezidenta un Satversmes tiesas tiesnešu ievēlēšana), kuŗos slepens balsojums paredzēts Satversmē, taču likumprojekta apstiprināšanai un izsludināšanai, visticamāk, būs vajadzīgs ilgāks laiks, nekā Ministru kabinetam un Saeimai vajadzīgs, lai apstiprinātu jauno KNAB direktoru. Slepenajos balsojumos mūsu politikāni ir spējīgi sastrādāt zili zaļus brīnumus. Cerēsim, ka šoreiz pašpasludinātā „tiesiskuma un reformu koalīcija” turēsies kopā un Streļčenoku apstiprinās.

Ļoti nozīmīgs pavērsiena punkts šajā lietā būs brīdis, kad aiz restēm par korupciju nonāks kāds no valsts smagsvariem, līdz šim kopš KNAB dibināšanas 2003. gadā lielākoties tvarstītas mazākas zivtiņas. Vēlēsim Jaroslavam Streļčenokam un viņa padotajiem vislielāko veiksmi! Latvijai nav jābūt korumpētai banānu republikai!

Kārlis Streips

Sallija Benfelde

AR PAŠCIENU UN IDENTITĀTI

Uz sarunu aicinājām Apvienotā Pasaules latviešu zinātnieku 3. kongresa un Letonikas 4. kongresa „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte” Rīcības komitejas pārstāvi, akadēmiku, Latvijas Zinātņu akadēmijas viceprezidentu **Tālavu Jundzi**.

Apvienotais kongress notika Rīgā, Latvijas Zinātņu akadēmijā (LZA) no 24. līdz 27. oktobrim, un tā laikā daļa materiālu nāca klajā grāmatā „Latviešu trimdas loma Latvijas neatkarības idejas uzturēšanā”. Protams, latviešu trimdas loma nebija vienīgā ziņojumu un diskusiju tema, jo darbs norisinājās astoņās sekcijās: Kultūra un nacionālā identitāte, Valodniecība un literatūrzinātne, Vēsture, politika un tiesības, Pedagoģija un psiholoģija, Techniskās zinātnes, Lauksaimniecība, Vides zinātne un Medicīna un Sporta zinātne.

Vai apvienotais kongress pildīja jūsu cerības un deva to, ko bijāt gaidījis?

Sākšu ar kongresa mērķiem: vēlējamies sasaukt kopā ne tikai Latvijas zinātniekus, kuŗi vienkopus tiekas ne pārāk bieži, bet arī ārzemēs strādājošos – gan no Latvijas, gan tos zinātniekus, kas ārzemēs dzīvojuši un nostrādājuši visu mūžu. Vēlējamies sako-pot to, kas pēdējos desmit gados zinātne ir sasniegts ar latviešu zinātnieku potenciālu, pievērst sabiedrības un politiķu uzmanību tam, ka zinātnieki ir, un, visbeidzot, gribējam, lai zinātnieki arī varētu kopā atpūsties, lai kongresa dienas savā ziņā būtu kā svētki. Kongresā runājam par nacionālo identitāti, bet ir taču arī zinātnieka identitāte, un kongresa dienās izdevās apzināties, ka esam ne tikai latvieši, bet arī zinātnieki, sajūtām dubultu kopību, kas mūs noteikti stiprināja. Tā ne vien bija savstarpējo kontaktu veidošana un stiprināšana, bet arī dela visu mūsu pašapziņu. Tāpēc domāju, ka kongress pat deva vairāk, nekā bijām gaidījuši.

Vienīgais jautājums, kas Latvijā skan saistībā ar zinātņi, ir finansējums. Salīdzinājumā ar Eiropas Savienību un vēl jo vairāk ar Ameriku mums tas ir niecīgs. Vai izdosies to pozitīvi atrisināt tuvākajos gados desmit, pat divdesmit? Vai šis kongress varētu palīdzēt, lai palielinātu valsts izpratni par to, ka zinātne ir vajadzīga, un par to, kas vajadzīgs zinātņei?

Kongresā runājam, ka daudz var izdarīt arī bez finansējuma un mēs to arī darām. Ja nav entuziasma un pat sava veida apsēstības, zinātņē bieži vien neko daudz nevar izdarīt. Tā ir labā ziņa, ka zinātnes pamatā ir cilvēki ar savu ideju un gribu to īstenot, un tāds kongress atgādina mūsu ideju esamību plašākam cilvēku lokam. Tāpat, kā jau teicu, kopā sanāksana ceļ pašapziņu un vairo apziņu, ka mēs esam vajadzīgi, un, starp citu, arī mūsu dibinātās balvas, kas tiek piešķirtas reizi gadā, ļauj kādam justies noderīgam un vajadzīgam, – mums, piemēram, ir Kārļa Ulmaņa balva ekonomikā, Raiņa balva literatūrā. Tā ir atbilde uz jautājumu, ko var izdarīt bez naudas un ko dara arī

Tālavu Jundzis

tāds apvienotais kongress. Ja runājam par naudu un par to, ka zinātne bez finansējuma nav iespējama, tad statistika ir nežēlīga. Latvija zinātnes finansējumā ir pēdējā vietā Eiropā – tas ir puse no pusprocenta no iekšzemes kopprodukta (IKP), bet Eiropā vidējais finansējums ir 2 procenti. Lai gan Latvija ir apņēmusies līdz 2020. gadam zinātņei piešķirt finansējumu 1,5% apjomā no IKP, pašlaik izskatās, ka tuvākajā gadu desmitā būs grūti sasniegt pat 0,7 – 0,8 procentus no IKP. Protams, ir krīze, bet zinātnes finansējums Lietuvā un Igaunijā tomēr joprojām aug. Saprotam, ka josta jāsavēl, bet vajadzētu arī atcerēties: ja Latvijas budžets zinātņei iedod vienu latu, tad Eiropas Savienība preti dod trīs latu, tātad kopā jau ir četri lati. Citiem vārdiem sakot, mums no vajadzīgās summas kādam pētījumam jāiegulda tikai ceturtdaļa, pārējo var saņemt no Eiropas starptautiskā finansējuma. Bēdīgi ir tas, ka politiķi aizmirst un arī mūsu sabiedrība laikam ne vienmēr saprot, ka zinātne dod arī praktisku atdevi, tā nav tikai teorētiska nodarbe. Protams, ne visas zinātnes nozares un ne uzreiz dod praktisku ieguldījumu, piemēram, ražošanā. Medikamentu ražošanā, jauno materiālu izstrādāšanā mūsu zinātnieku ieguldītā nauda jau nāk atpakaļ. Ne velti pat krīzes apstākļos daļa Eiropas un arī Skandināvijas valstis palielina zinātnes finansējumu. Acīmredzot mums skaidrāk un skaļāk sabiedrībai jāstāsta, ko zinātne var dot.

Šķiet, ka chrestomatiskais piemērs ir stāsts par inovatīvo pretvēža preparātu Rigavir, kas Latvijā jau tiek ražots, bet, lai saņemtu patentu un pārdotu to pasaulei, ir vajadzīgi plaši klīniskie pētījumi, kas maksā bargu naudu. Ar to varētu pelnīt miljonus, bet mēs to nespējam, jo nav naudas vajadzīgajiem ieguldījumiem.

Zinātnieki par to ir daudz runājuši, mums ir solīts, ka problēmas ar tādiem finanču ieguldījumiem tiks risinātas, tagad ir

cerības uz jauno Saeimu un valdību. Problēma ir tāda, ka patentēšana, lai izgudrojumu varētu ieviest dzīvē un lai to pārdotu, prasa lielus līdzekļus, tāpēc ir vajadzīgs valsts atbalsts un finansējums. Diemžēl jūsu minētais piemērs nav vienīgais. Turklāt arī patenta uzturēšana maksā naudu. Valstis, kur tāds atbalsts zinātņei ir, izmantoto naudu valsts pēc tam atgūst nodokļos ar uzviņu, jo jaunais produkts dod lielu peļņu.

Jūs sacijāt, ka kongress savā ziņā stiprinājis dubultidentitātes – latviskā un zinātnieka – stiprināšanu. Cik liela loma tajā ir ārzemju latviešu zinātniekiem?

Septembrī kādā starptautiskā konferencē pieminēju gaidāmo apvienoto kongresu un zinātnieki no Nīderlandes sacīja, ka tā taču ir kolosāla ideja – mazai valstij aicināt kopā pasaulē dzīvojošos latviešu zinātniekus. Piesaistot ārpusē dzīvojošos zinātniekus, taču var stiprināt un palielināt mazas valsts zinātnisko potenciālu. Patiesībā šo zinātnieku sacītais ir atbilde – tāds kongress ir viens no veidiem, kā stiprināt mūsu zinātnisko potenciālu. Tas, ka ir dažādi darba devēji, netraucē apmainīties ar zināšanām un idejām. Vēl ko sacīja mūsu zinātnieki, – vairs nav jūtama atšķirība, kas bija vēl manāma pirmajos kongresos un reizēm lika raudzīties uz ārzemēs strādājošiem kā uz gudrākiem un varīgākiem. Tagad tādas atšķirības izpratņē un zināšanās vairs nav, un tas dod spēku un ticību sev. Dabiski, mēs nevaram tikt līdz, piemēram, laboratoriju aprīkojumam Amerikā, mums nav tāda finansējuma, bet tas nenozīmē, ka mūsu zinātnieki kaut kādā veidā atpaliek. Vēl jāteic – kongresa rezolūcijā ierakstījām, ka mums jātiekas biežāk nekā reizi desmit gados un ka veidosim ar Latviju saistīto zinātnieku datu bāzi, lai katrs vieglāk varētu atrast tos, kas strādā ar radniecīgām tēmām, apmainīties ar pieredzi. Ir teiciens, ka zinātņei nav tēvzemes, jo ne fizikai, ne ķīmijai nav tautības un nacionālās iden-

titātes, bet zinātniekiem tēvzeme ir, un tas vieno.

Kad notiks nākamais apvienotais pasaules latviešu zinātnieku kongress?

Daudzi vēlējas, lai tas notiktu pēc pieciem gadiem, bet tik bieži mēs tomēr to nevarēsim paveikt, jo ir taču vajadzīgs arī finansiālais ieguldījums. Bet Latvijas neatkarības pasludināšanas simtgadē, tātad pēc septiņiem gadiem – 2018. gadā apvienotais kongress būs!

Kongresa laikā tika izdota arī grāmata par latviešu trimdas lomu Latvijas neatkarības idejas uzturēšanā. Grāmata veidota no kongresa materiāliem. Kā izvēlējāties temu, par kuŗu materiālus laist klajā jau kongresa laikā?

Latviešu trimdas loma neatkarības uzturēšanā un atjaunošanā līdz šim nav tikusi apzināta un pētīta, es gribētu pat sacīt, ka mēs joprojām neapzināmies, cik ļoti Latvijas neatkarības atjaunošana ir bijusi atkarīga no trimdas latviešu ikdienas neatlaidīgā darba, pacietības un neatlaidības. Jaunākā paaudze bieži vien to nezina vispār, tāpēc esmu pārliecināts, ka

ši grāmata lieti noderētu skolām, par to ir vairāk jārunā un jāstāsta; katrā ziņā pētījumi un materiālu sakopšana šajā jomā ir jāturpina. Latvijā bieži vien ir aptuveni un tradicionāli priekšstati par trimdas latviešu dzīvi, cilvēki saka – viņiem jau bija viegli, viņi dzīvoja brīvībā, bet šie teicēji nezina, ka emigranti bija spiesti strādāt smagus un vienkāršus darbus, jo viņu diplomus neatzina. Piemēram, Austrālijā obligāti bija jānostrādā divi gadi lauku darbos, lai saņemtu pastāvīgas uzturēšanās atļauju, – tas bija jādara gan strādniekam, gan profesoram. Lai arī dzīve sākumā nebija ne viegla, ne salda, latvieši trimdā strādāja, krāja naudu savu bērnu izglītošanai un cīnījās par Latvijas neatkarības ideju. Domāju, ka mēs joprojām neesam to īsti novērtējuši. Arī šodien latvieši ārzemēs nereti seko līdzī visam, kas pie mums notiek, un ieņem krasu nostāju, piemēram, par latviešu valodu Latvijā. Trimda ir paveikusi milzīgu darbu, un tas ir jāapzina un jānovērtē. Tāpēc šī grāmata ir tikai sākums vēsturnieku darbam, kas noteikti turpināsies.

Kad labi būs

*Nu, labie jūs un prātīgie,
Nu, piekritēji mērenie,-
Kuŗš vien tik redz, ka vāji iet,
Ka lēnāk vajdzēja mazliet,-
Nu, šaujieties kājās un uzmaniet,
Pie laika nomaļus nostājiet,---
Jo labi vairs nav.*

*Jūs tiešām teicāt to arvien,
Jūs brīdinājāt katru dien:
Ka lieta nopietna var kļūt,
Ka pieticīgiem vajadzēja būt,
Ka uguns un idejas rotaļa
Priekš jauniešiem ir bīstama---
Nu labi vairs nav.*

*Nu krustu priekšā tik aizmetiet,
Tik skaļāk velnu noliedziet;
Varbūt, ka biķer's jums secen ies,
Pa pulku par jums būs aizmirsies;
Tad varēsīt noskatīt mierīgi,
Kā postā aiziet tie jaunieši,
Kad labi vairs nav.*

*Un kuŗš no jums vēl gudrāks būs,
Mazliet par nodevēju kļūs,
Mazliet tik, jo dūšas vajaga
Tam, kas to piekopj pēc amata.
Bet labi nu gan ikreiz tas ir,
Ka sevi nost no ļaunajiem šķiŗ,
Kad labi vairs nav.*

(Rainis, „Klusā grāmata”)

Prof. Inese Vaidere,
Eiropas Parlamenta deputāte

2011. gada 14. oktobris iezīmēja vēsturisku notikumu - svinīgā ceremonijā Lichtenšteinas pili Prāgā ar Čehijas Ministru prezidenta Petra Nečas, Polijas premjēra Donalda Tuska un Ungārijas premjērministra Viktora Orbana dalību 21 organizācija no 13 Eiropas Savienības (ES) dalībvalstīm parakstīja Eiropas Atmiņas un sirdsapziņas platformas dibināšanas statūtus. Šo platformas dibinātāju vidū bija arī Latvijas Okupācijas izpētes biedrība (LOIB), kuŗu man bija gods pārstāvēt kā tās padomes priekšsēdei.

Eiropas Atmiņas un sirdsapziņas platformas pamatā ir mērķis radīt kopīgu Eiropas totalitārisma pētījumu institūtu sadarbības formātu, kuŗa ietvaros tiktu veikti zinātniski pētījumi, specializējoties tieši totalitārisma režīmu, īpaši komūnisma, nacionāl-sociālisma un līdzīgu ideoloģiju pētniecībā, sakopotī jau zināmie vēstures fakti, veikta rēgulāra informācijas, faktu un dokumentu apmaiņa, kā arī organizēti pasākumi, lai veicināta kopīgu vēstures izpratni Eiropā un stiprinātu jauno paaudžu zināšanas par vēsturi. Pirmie Platformas projekti būs ceļojoša izstāde "Totalitārisms Eiropā", kas Eiropas pilsētas sāks apbraukāt 2012. gadā, un izglītojoša brošūra skolu jauniešiem "Totalitārisma piemiņa Eiropā".

Eiropas Atmiņas un sirdsapziņas platformas izveide patiesi ir īpašs notikums jebkuŗam eiropietim, bet jo īpaši mums, latviešiem. Kopš 2004. gada, kad pievienojāmies ES valstu saimei, esam smagi strādājuši gan Lat-

Inese Vaidere

vijā, gan Eiropas Parlamentā (EP) Briselē un Strasbūrā, lai vairotu Eiropas, sevišķi vecās Rietumeiropas, izpratni par totalitārisma un to, ko nozīmēja Padomju Savienības okupācija. Ar manu un toreizējā EP deputāta Ģ.V. Kristovska atbalstu tapa dokumentālā filma "Padomju stāsts", kas EP ir prezentēja jau divas reizes, panācām, ka EP tiek pieņemta rezolūcija *par Eiropas sirdsapziņu un totalitārisma*. Kopā vēl ar četriem citu valstu kolēģām no Vācijas, Apvienotās Karalistes, Ungārijas un Igaunijas EP izveidoju *Deklarāciju par 23. augustu kā Eiropas staļinisma un*

nacisma upuŗu kopīgu atceres dienu. Deklarāciju parakstīja vairāk nekā 400 deputātu, nodrošinot tās stāšanos spēkā.

Vienotas vēstures izpētes platformas izveide, kam tiktu piesaistīts ES budžeta finansējums, bija nākamais loģiskais solis. Esmu patiesi priecīga, ka šī vēsturiskā projekta realizācijā piedalījās arī Latvijas pārstāvji - Latvijas Okupācijas izpētes biedrība.

Lai īstenotu 2005. gada 12. maijā pieņemto Saeimas deklarāciju „Par Latvijā īstenotā PSRS totalitārā komūnistiskā okupācijas režīma nosodījumu”, tika

izveidota īpaša Ministru kabineta (MK) komisija. Tās pienākumos ietilpa „PSRS totalitārā komūnistiskā okupācijas režīma upuŗu skaita un masu kapu vietu noteikšana, informācijas par represijām un masveida deportācijām sakopšana un Latvijas valstij un tās iedzīvotājiem nodarīto zaudējumu aprēķināšana”.

Savas darbības laikā šī Ministru kabineta komisija veica 25 pētījumus un 50 augsta līmeņa ekspertīzes par padomju okupācijas nodarītajiem zaudējumiem ekonomikas, demografijas un vides jomā, realizēja tādus projektus kā Krievijas Valsts ekonomikas arhīvā atrdamās informācijas apzināšana (pētījuma rezultāti ir publicēti LU žurnālā *Latvijas Vēsture*, 2006, nr. 3, 75.-83. lpp.), dokumentu krājumu tulkojums par datu uzskaitījumu, kuŗus okupācijas laikā bija aizliegts publicēt atklātos iespieddarbos, radio un TV, sagatavots priekšvārds, komentāri, tulkošana, pārbaude, pārrakstīšana u.c. Darbs nebūt vēl nav padarīts, taču diemžēl, trūkstot finansējumam, 2009. gada 1. augustā tika apturēta šīs komisijas darbība.

Apzinoties savas misijas nozīmi, kā arī lai četros gados iztērētie resursi nebūtu veltīgi, bijušie MK komisijas biedri 2009. gada 1. oktobrī izveidoja tās pēcteci - Latvijas Okupācijas izpētes biedrību. Šobrīd tajā darbojas vairāki desmiti zinātnieku, ekspertu, valsts ierēdņu, politiķu un sabiedrisko organizāciju pārstāvju. LOIB darbību

atbalsta arī ETP grupa Eiropas Parlamentā, Eiropas Parlamenta Informācijas birojs Latvijā, Ārlietu ministrija, Latvijas Zinātņu akadēmija, Latvijas Universitāte, Centrālā statistikas pārvalde, Latvijas Valsts arhīvs u.c.

Ar veiksmīgajām iestrādņēm LOIB strauji uzsāka darbību - ir iztulkota, angļu valodā publicēta un ārvalstu diplomātiem prezentēta grāmata „Latvija - PSRS kaŗabāze”, noorganizēti vairāki izglītojoši pasākumi. Šī gada jūnijā Rīgā man - EP deputātei kopā ar LOIB izdevās noorganizēt starptautisku konferenci „Padomju Savienības nodarītie zaudējumi Baltijā”. Konference guva patiesus panākumus un atsaucību, sniedzot jaunus secinājumus.

Lai spētu turpināt darbību, LOIB ir centusies apzināt visus iespējamus finanŗu līdzekļus - gan Eiropas Savienības fondus, gan atbalsta iespējas no valsts un pašvaldību budžetiem u.c., taču jebkāda veida atbalsts Latvijas Okupācijas izpētes biedrībai šobrīd būs ļoti noderīgs.

Gan LOIB, gan tās kolēģu mērķis Eiropas Atmiņas un sirdsapziņas platformas ietvaros ir apzināt un informēt; panākt, ka visur pasaulē, tostarp arī Krievijā, cilvēki zina patiesību par savu pagātni. Pievienošanās Eiropas Atmiņas un sirdsapziņas platformas dibinātājiem LOIB ir pavērusi daudz plašākas - starptautiskas sadarbības iespējas. Vēlos tādēļ aicināt ikvienu sekot līdzī un atbalstīt biedrības aktivitātes, kas ir skatāmas tās mājaslapā www.loib.lv.

Heinrichs Strods

Okupētājimperijas sabrukumam – 20

2011. gada 8. decembrī aprit 20 gadu, kopš beiguši pastāvēt totalitārā lielnieku PSRS (Krievijas IV) imperija. Patiesībā lielnieku totalitārā valsts nomira savas dzīves laikā, bet pirms 20 gadiem Belovežas gāršā sešu valstu prezidenti parakstīja tikai imperijas miršanas apliecību. PSRS imperijas teritoriālie pamati bija izveidojušies iekāŗojumu rezultātā 17.-19. gadsimtā, bet maksimumu sasniedza lielnieku „atbrīvošanas kaŗos” 1939.-1945. gadā, kad brīvība Vidusaustrumeiropā nesekoja šai atbrīvošanai. Pārvaldes forma bija krievu padomju vara (prof. Jurijs Afanasjeva termins), kuŗas pamatā bija krievu kopienas kolektīvisma tradīcijas, ko lielnieki izmantoja savas diktatūras īstenošanai. L. Trockis 1912. gadā V. Ļeņinu uzskatīja par veiksmīgu Krievijas strādnieku atpalcības un egalitāro ideju ekspluatatoru savu imperiālistisko mērķu sasniegšanā.

Šis austrumu totalitārās imperijas nāves dienā jāatzīst, ka imperijas zinātniska biogrāfija joprojām nav uzrakstīta, jo tas iespējams tikai pēc imperijas patiesas nāves. Krievijas lielnieku un Vācijas nacistu imperijas izcēlās Krievijas III Romanovu un Vācijas II Vilhelma imperiju sabrukuma rezultātā. Lielniecisma un nacisma totalitāro režīmu izcelsmes tuvība turpinājās abu imperiju darbības totalā spēnošanā, kā arī savu no-

ziegumu nosaukšanā attaisnojošos vārdos („vispārējais ebrēju jautājuma atrisinājums”, „tautas ienaidnieki” u.c.). Tas, pirmkārt, noveda pie pilnīgi slepenas slepenības, kas glāb PSRS un tās šodienas mantiniekus no atbildības. Otrkārt, akadēmiskā chronoloģiskā 50 gadu distance imperijas novērtēšanai vēl nav iestājusies. Imperijas nāves diena jāpiemin apstākļos, kad nav imperijas zinātniskas biogrāfijas, kad diletanti un imperiskie propagandisti ne tikai nekaunas par savu vēstures nezināšanu, bet vēsturi tā iemilējuši, ka profesionāļiem to nepavisam negrib atdot, arī izplatot viltus tēlojumus, jo daļa sabiedrības prasa mitus. Izmantojot imperijas patiesās biogrāfijas trūkumu, imperistu mūsdienu pusmonarhistiskā vienpartijas demokrātija cenšas arī „historiogrāfiski nostiprināt” imperijas mūžīgumu bijušajās imperijas kolonijās („savienotajās republikās” - Eirāzijas projekts) un dominijās („tautas demokrātijas valstīs”).

Jau kopš 19. gadsimta vēsturnieku pētījumi devuši iespēju Baltijas nācijām saprast savu zemi kā Eiropu un sevi kā eiropiešus (Eiropas kristīgā ticība, latīņu rakstība, eiropiešu mentalitāte u.c.). Taču totalitārā diktatūra nedeva iespēju paust šo nepadomju uzskatu. Baltijas humanitāro zinātņu pētnieki šodien ir vienīgais zinātniskais centrs

pasaulē, kas lieliem soļiem restaurē savu nāciju modeli Eiropas ietvaros.

Pēc Hitlera-Staļina pakta pirmoreiz jau 1939. gada oktobrī un otrreiz 1944.-1945. gadā „atbrīvotās” Baltijas valstis tika okupētas, anektētas, inkorporētas un kolonizētas ne tikai militāri, ekonomiski, ideoloģiski, bet arī demografiski. 1938. gadā Baltijas valstu IKP uz vienu iedzīvotāju bija līdzīgs Somijas un Dānijas līmenim, bet 1993. gadā Igaunijas IKP uz vienu iedzīvotāju bija tikai 7% no Somijas līmeņa. Šodien tas ir ap 30% no Somijas līmeņa, bet Latvijā vēl mazāk par 30%. Tāpēc mūsu zemajos ienākumos šodien nevar vainot tikai atjaunotās Latvijas vadītājpārīju politiku. Mūsu grūtību cēloņu lielākā daļa meklējama sabrukusajā atbrīvotājimperijā un tās ideju atklātajos un slēptajos atbalstītājos. Okupācijas varai sociālais, nacionālais, citādi domājošais „tautas ienaidnieks”, tāpat kā rasistiskais ienaidnieks, kuŗu cilme nebija no viņiem atkarīga, lielniekiem bija necilvēks. Eiropiskās tirgus saimniecības īstenošanu vietā imperija Baltijā ievada kolektivistiskās Āzijas saimniecību un kolonistu sabiedrību iznīcināto necilvēku vietā. Kopš 1941. gada norisinājās Latvijas kareļizācija, no vienas puses, izvedot uz Sibīriju latviešus, un, no otras puses, organi-

zējot vai atbalstot krievu kolonizāciju pārvaldē un iedzīvotājos. Rezultātā ne tikai septiņās Latvijas lielākajās pilsētās latvieši kļuva par mazākumu, bet „valdošajā un virzošajā spēkā” - PSKP - 1988. gadā ieņēma 39%.

Ne skaitliski, ne politiski latvieši nebija noteicēji savā zemē. Taču atšķirībā no patiesām austrumu imperijām, kas savas iekāŗotās kolonijas meģināja uzpirkt, galvenokārt dodot, lielnieku imperija veica galvenokārt militāros un koloniālas saimniecības ieguldījumus, kuŗu mērķis bija laupītājekonomikas īstenošana nozogot, tāpat kā to savulaik darīja Romas imperija. Vissavienības uzņēmumu vadībā 60-70% Latvijas rūpniecības kalpoja PSRS kaŗa rūpniecības kompleksam, kas īstenoja valsts totalitāro militārizāciju. Zagšanu no valsts un korupciju daudzi neuzskatīja par kriminālnoziedzumu, bet melno tirgu uzskatīja par laimi. PSRS galvenie kapitālieguldījumi Latvijā veikti 3009 padomju armijas un 219 plānotajās pasaules iznīcināšanas arsenāla dislokācijas vietās - aerodromos, raķešu bazēs, pazemes angaros un sakaru centros, kaŗa pilsētiņās (kopā 163 856 ha platībā), gatavojot Baltiju par PSRS pirmo bastionu globālajā kaŗā ar „rietumu imperiālistiem”. Imperija vienlaikus sev veidoja lielāko armiju un floti pasaulē un mieru

centās nodrošināt ar uzpirkšanu, okupāciju un etnisko tīrīšanu.

Arī ārpolitikā pēc sarkanarmijas „atbrīvošanas kaŗagājieni” apturēšanas Eiropā 1945. gadā neko labāku kā grojušo komūnistisko partiju bagātīgu finanŗēšanu, sev padevīgu režīmu apgādāšanu ar ieročiem un buržuazisko zinātnisko sasniegumu zagšanu imperija nespēja izdomāt. Aukstā kaŗa laikā PSKP CK tēloto cīņu par mieru parasti sauca par VDK pasacīnām. Sekojot cara Ivana IV Briesmīgā norādījumam „Tiesājiet pareizi! Mūsējie nebija vainīgi!”, lielnieki piesavinājās taisnības monopolu, tiesai zaudējot savu neatkarību. Latvijas PSR „zeltordenu kavalieri” konsultācijas un atļaujas vēsturē, literatūrā un mākslā analfabētiskajā LK(b)P CK un cenzūrā nosodīja ar klusēšanu daudzus talantus. Tieši pēc 1980. gada, kad PSKP CK pirmais sekretārs (imperators) bija paziņojis, ka visa padomju tauta dzīvos komūnismā, cilvēces attīstības likumu neievērošanas rezultātā PSRS imperija sabruka. Atšķirībā no Griekijas, Romas un citām imperijām, kuŗas pieminot nevar nepieminēt šo imperiju sniegumu civilizācijā un kultūrā, PSRS imperija savā nāves dienā neko vairāk par simtiem raķešu bazu drupām, nedabisku ekonomiku, agresīvu ārpolitiku, miljonu „tautas ienaidnieku” iznīcināšanu, imperijas iekāŗoto tautu garīgo un fizisko genocīdu un kolonizāciju nākotnei nav atstājusi.

(Turpinājums sekos)

(Nobeigums)
Ilgonis Bērsons

Pieci papildinājumi trim krājumiem (JG: 264, 265, 266)

Piektais

Bonifācijs Daukšts par Heinriha Stroda grāmatu „PSRS politiskā cenzūra Latvijā 1940-1990” (2010. g.) pamatoti raksta, ka „veikts pat īsts arhīvu lidumnieka darbs” (JG, 266:28). Lielais pētījums, kam šogad iznākusi 2. daļa (H. Stroda sastādījums), ir plašas ievēribas cienīgs. Jautājumu daudz, dažus uzdod arī recenzenti.

Cenzūras pastāvēšana esot slēpta. Jā gan, taču ne jau absolūti. Minēšu piemērus.

Avīzes *Padomju Latvija* 1940. gada 10. augusta numurā bija ievietots fotoattēls: Galvenās literatūras pārvaldnieks Jānis Niedre. Protams, okupētās Latvijas ļaudis nesaprata, kas tā par divainu iestādi, kuŗu vadīs rakstnieks. Laikraksts *Liesma* 16. augustā skaidroja, ka pārvalde „pārzinās un kontrolēs pēc satura (...) iespieduma darbus”. *Brivais Zemnieks* 20. augustā papildināja: tā „pārzinās arī bibliotēku un kinematografu lietas”. Kur nu vēl atklātāk. Žurnāls *Atpūta*

pasūtīnājis māksliniekam uzziņmēt galveno cenzoru, un Ģirts Vilks, apvijot republikas karti ar lenti „LPSR Galvenā literatūras pārvalde”, Niedru attēlojis brienam pār visu zemi ar biezu grāmatu saini plecos. Tas jau drīzāk atgādināja kolportieri.

Cenzūras klātie redzama grāmatās, tikai jāprot to saskatīt izdevumu „pasītēs”.

Piemēram, kā cenzūra sevi parādījusi Augusta Arāja-Bērce darbos.

Stāsti, dzejas. Maskavā 1936. gadā: Glavlit B 24068.

Raksti. Rīgā 1941. gadā: MB 1217.

Stāsti un dzejas. Rīgā 1951. gadā: JT 03539.

Pirmajā gadījumā lietots cenzūras iestādes saīsināts nosaukums – Galvenā literatūra [!], pārējos – šifrēti burti un cipari.

Padomju cenzūras spaidus ļoti bieži esmu izjutis. H. Štrods pirmajā grāmatā pieminējis trīs, otrā arī trīs manus „grēkus”. Cenzūras darbu pārskatā par 70. gadiem ir piezīmes „Labots

J. Akuratera daiļrades vērtējums” (237), „Aizliedz minēt Zentas Mauriņas dzīves faktus un citātus” (245). Runa ir par manu rakstu „Individuālista nemiers”, kas pārskatā kļūdains pārtulkots: „Individuālista portrets” (Otrā grāmatā: „Individuālista protests”, 250), un par Kārlim Skalben veltīto apceri.

Starp citu, daudz kļūdu ir GLP priekšnieces Austras Lucēvičas ziņojumos, kas ievietoti H. Stroda otrā grāmatā: par emigrantiem nosaukti Ā. Erss, A. Grīns, V. Eglītis un V. Cedriņš (238), kā arī H. Eldgass (jābūt Eldgasts, 242), V. Veldre ar pseudonimu J. Trimda (249). Lai novērstu pārpratuma atkārtosanos, jāteic, ka turpat sastādītāja skaidrojums „Jānis Rasa (1907-1975), rakstnieks” (246) aplam attiecināts uz Latvijā dzīvojošo, 1928. gadā dzimušo Jāni Rasu (īstajā vārdā Vitauts Gulbis). Minētie mūža dati attiecas uz trimdas rakstnieku Arnoldu Rasu (īstajā vārdā Arnolds Skujiņš).

B. Daukšts atsauksmē jautā:

„Vai Latvijā kāds tai [cenzūrai] sevišķi izcili pretojās, kādā veidā un ar kādām sekmēm?” (30). Bijušie redakciju darbinieki var atcerēties daudzus gadījumus par iebildumiem, kas lielāko tiesu netika ievēroti, bet daudzkārt izdevās vērtības aizstāvēt.

1968. gadā oficiālā vara apturēja Gunāra Priedes grāmatas „Septiņas lugas” izdošanu, bija iebildumi pret darbiem „Trīspadsmitā” un „Tava labā slava”. Īsi pirms tam aizliedza iestudēt „Smaržo sēnes”. Es tad strādāju par Rakstnieku savienības valdes sekretāru, un prozists Vizbulis Bērce, iepazīsies ar krājumu, 1968. gada 4. jūnija vēstulē man secināja: „Sacelta lieka un kaitīga kņada.” Un – iznāca visas septiņas (1968).

1970. gada beigās „Liesmas” Daiļliteratūras redakcija bija sagatavojusi Visvalža Lāma romāna „Augstākais amats” manuskriptu, bet izdevniecības galvenais redaktors, nostājies cenzora lomā, atteicās to parakstīt salikšanai. Rakstnieku savienības vadī-

bas izveidotā četru literātu grupa ar īpašu vēstuli „Liesmai” norādīja, ka romāns jāizdod, un 1972. gadā lasītāji to saņēma.

Bet kā gan es varēju protestēt pret Galveno literatūras pārvaldi 1975. gadā, kad no gandrīz gatavas kopgrāmatas „Kritika – teorija, vēsture, prakse”, no korektūras loksniem tika izņemts mans pētījums „Dažas literatūras un dzīves salīdzināšanas problēmas” (187. – 211.)? Pamatojumu autoram tolaik nepateica, un paldies H. Strodam par to, ka otrā grāmatā tagad varu izlasīt A. Lucēvičas rakstīto apsūdzību (244).

B. Daukšts recenzijā citē arī tādas vietas, par kuŗām būtu rakstāmas atsevišķas apceres, – socialistiskais realisms, sagremošana, latviešu dzeja un sociālisms (29), „nespēja redzēt un rādīt patiesību” (32).

***

Pateicos Jānim Peniķa kungam par pateicību (JG, 265:58).

RUDENS KLĀT

Viktors Hausmanis

Neko darīt - rudens klāt. Prātā nāk dziesma:

*Rudentiņ(i), bagāts vīrs,
Daudz tu mums dāvināji:
Pilnas klētis labibiņas,
Pilnas ķešas sudrabiņa.*

Kā nu ar to labibiņu, nezinu, toties ķirbji šogad vareni paaugušies. Mums gan tie ķirbju svētki - Helovīns - vēl īsti nav ieviesušies, bet kādā no Latvijas žurnāliem skatījos fotouzņēmumus, kuŗos mūsu dziedātājs Lauris Reiniks atpūšas Kalifornijā un svinēšot tur ķirbju svētkus.

Par ķešām un sudrabiņu gan varu sacīt, ka pilnākas tās nav kļuvušas. Tikko pabeidzu jaunu grāmatu, bet, kur ņemt „sudrabiņu”, lai to izdotu, atbildes nav. Un tomēr šis rudens ir bagāts – ar vairākām norisēm un notikumiem. Protams, vispirms izveidota jauna valdība, taču to nekommentēšu, par dažu ministru kompetenci būtu ko piebilst, bet lai par to spriež politiķi. Teātros rosība kūšā – šoruden pāris nedēļu laikā iznāca noskatīties piecas jaunas izrādes! Nu, ir taču tas rudentiņš bagāts vīrs!

Vairākas dienas oktobrī pagāja, darbojoties Apvienotajā pasaules latviešu zinātnieku 3. kongresā un Letonikas 4. kongresā. 24. oktobrī Latvijas Zinātņu akadēmijas lielā zālē bija sanākusi pilna: tur Latvijas un ārzemju latviešu zinātnieki. Kongresu atklāja mūsu eksprezidente Vaira Viķe-Freiberga, sekoja daudzu ievērojamu cilvēku uzrunas, un pirmais apsvēikuma vārdus sacīja tagadējais Valsts prezidents Andris Bērziņš. Īpašu gandarījumu radīja Vairas Viķes-Freibergas un Jāņa Stračiņa uzrunas, kuŗās tika apskatīta

un analizēta Latvijas zinātnes politika un latviešu zinātnieku darbība Latvijā un ārzemēs. Mūsu zinātnieku pulks ir visai plašs, daudzi mūsu gudrie prāti gan pārcēlušies uz ārzemēm, jo tur ir krietni labāki darba apstākļi un, protams, arī tas „sudrabiņš” vairāk ienāk. Bet Latvijā diemžēl atgriežas tikai retais. Piedevām tehniskajās zinātnēs un ķīmijā pētījumiem vajadzīga ļoti dārga aparātūra un iekārtas, ko Latvijā nevienam nav pa spēkam iegādāties. Tomēr, par spīti visam, zinātniskie darbi Latvijā rit, visiem sasniegumiem un problēmām kongresa laikā izsekot gan bija grūti, jo darbs tur norisēja daudzās sekcijās, tā ka vajadzēja samierināties ar dalību vienā sekcijā.

Par literatūrzinātnes pētījumu problēmām spriedām manis un Benedikta Kalnača vadītajā sekcijā „Latviešu literatūras vēsture: metodoloģiskas problēmas”, darbs noritēja Zinātņu akadēmijas ēkā, bet Latvijas Universitātē tikmēr notika sekcijas „Nacionālā identitāte un latviešu literatūra: būtiskākie teksti un to nozīmes” darbs. Divās vietās vienlaicīgi piedalīties nevarēju. Mūsu vadītajā sekcijā aplūkojām dažādu literatūrvēstures posmu pētniecību, sākot ar 16. un 17. gadsimtu, taču īpaša vēriba tika veltīta trimdas literatūrai: Anita Rožkalne lasīja referātu „Latviskums un pasaules kultūras pēdas trimdas literatūrā: Astrīdes Ivaskas piemērs”, Inguna Daukste-Silasproģe stāstīja par Austrālijas iespaidiem un pieredzi latviešu trimdas literatūras kontekstā. Par trimdas pieredzi runāju arī es – stāstot par latviešu drāmas divām plūsmām, no kuŗām viena ritēja trimdā, otra – Latvijā.

Protams, referāti problēmas atrisināt nevar, taču Letonikas kongress deva pārliecību, ka latviešu zinātne ir dzīva, un tas ir mūsu spēks.

Atceramies Aleksandru Čaku

Kādreiz draudzīgā pulkā pie vīna glāzes dziedājām „Miglā asaro logs, ko tur liegties – nav vērts...”. Nez vai šī dziesma vēl skan? Vai Čaks vēl atmiņās dzīvo? Smeldzīgais, drosmīgais, liriskais Čaks. Tas pats, kas bravūrīgi teica: „Kāpēc es esmu Čaks? Tāpēc, ka esmu traks.” Čakam 27. oktobrī bija dzimšanas diena – simt desmitā. Būtu bijusi, ja viņš pirms sešdesmit gadiem nebūtu pārcēlies aizsaulē. Kad Čaks aizgāja, viņam bija tikai četrdesmit deviņi gadi. Dzejnieku diemžēl piebeidza okupācijas vara: vispirms piespieda dzejot atbilstīgi valdošajai varai. Čaks mēģināja, bet viņa dzeja pamazām izčākstēja, un dzejnieks pazaudēja sevi. Pēc kara Čaks darbojās literatūras un teātra kritikā, par viņa paustajiem uzskatiem valdošās iestādes viņu bargi nokritizēja, un smalkās, trauslās dvēseles cilvēks spiedienu neizturēja, viņš aizgāja uz visiem laikiem.

Bet Čaka dzejoļi kā pērles, kā dārgakmeņi ir dzīvi, vajag tikai atšķirt grāmatas. Vai to dara jaunā paaudze – nezinu, bet šādu jautājumu uzdeva Skolotāja astotās klases audzēkņiem Liepājas teātra izrādē – likteņspēlē „Spēlē, Spēlmani!”, ko veidojis un iestudējis režisors Valdis Lūriņš. Pirms četrdesmit gadiem Jaunatnes teātrī sāka dzīvot, precīzāk sakot, uzbangoja Pēteris Pētersons iestudētā izrādē ar šādu nosaukumu. Tajā līdzās poēmai „Spēlē, Spēlmani!” dzīvoja Čaka dzejoļi, poēma, stāsta tēli, bet centrā bija Dzejnieks, ko, necenšoties pēc vizuālas līdzības, veidoja Imants Skrastiņš. Vēl tagad atmiņās dzīvo Pētersona izrādē, bet Liepājas teātris uz Čaka simt desmito dzimšanas dienu dāvanā rīdziniekiem bija atvedis izrādē ar tādu pašu nosaukumu, taču liepājnieki gājuši patstāvīgu, Valda Lūriņa bruģētu ceļu, iepludinot

drāmatizējumā jaunatklāsmes

Skats no izrādes "Spēlē, spēlmani" Liepājas teātrī. Aleksandru Čaku iemieso Kaspars Kārklīšs

par Čaka personību un it īpaši par dzejnieka mūža nogali.

Izrādes pamatā ir Čaka dzeja, un šoreiz Dzejnieka tēlā iedzīvojas četri aktieri: centrā – Kaspars Kārklīšs, kas ārēji nedaudz atgādina Čaku, bet pārējie trīs runā Čaka dzeju, kā programmā teikts: „...izliekas, ka ir pats Aleksandrs Čaks.” Izrādē darbojas sapņu meitenes un Čaka dzejoļu tēli – latviešu strēlnieki, ormanis, strādnieks un tas puisis, kas centās uzrāpties stabā. Dzejoļu rindas un fragmenti mijas, izrādē rit dinamiskā tempā uz priekšu, ieskanas pa kādai dziesmai, savirpuļo dejas motīvi.

Sen neesmu bijis Liepājā un šoreiz nopriecājos par teātra saskāņoto ansambli, kuŗā ir daudz jaunu, jauku jauniešu, tas iedves tīcību teātra rītdienai. Protams, vairāk pieredzējušos aktieros Anita Kvalā, Leonā Leščinski, Inesē Jurjanē vieglāk ieklausīties, jauniešu teiktās dzejas rindas dažkārt kaut kur tā kā aizpland, un brīžam gribējās vairāk izjust Čaka dzeju, tomēr kopumā ar savu spraigumu, ritmiku, dinamiku izrādē sagādāja prieku.

Jauki brīži aizritēja Rīgas Latviešu biedrībā, kur Čaka dzim-

šanas dienā notika Čaka mūzeja un Čaka biedrības veidots sariņojums, kuŗā skanēja dzejnieka dzeja un dziesmas, tika pasniegtas balvas par viņa daiļrades popularizēšanu un pētniecību. Nozīmīgāko atzinību saņēma Valdis Rūmnieks un Andrejs Migla – plašā biografiskā romāna „Čaks” autori.

Kad pīrāgs piededzis

Tautā mēdz teikt, ka māte rausus katru dienu necepot. Gadās arī tā, ka pīrādziņam nabagam kāds gals apdedzis, un kaut kas līdzīgs notiek arī teātros, ne jau visas izrādes kļūst par gardiem raušiem, gadās pa vidū kāds apdedzis pīrādziņš. Tāds man šķiet Kena Ludviga komēdijas „Primadonnas” iestudējums Dailē teātrī. Autors, rakstot komēdiju, ne par ko vairāk kā par publikas uzjautrināšanu nav domājis, to acimredzot nojauta režisors Dž. Dž. Džilindžers un „Primadonnas” iestudējis ar vieglu roku: diviem aktieriem – Leo un Džekam teātra gaitās neveicas, tāpēc viņi nolemj pārģērbties par sievietēm un aprītē ienākt kā primadonnas.

(Turpinājums sekos)

Dipl.-ing., architekta,
Maija Sinka-Gobiņa

«Mazā Latvija» trimdas Eiropā: Minsteres latviešu ģimnazija un Latviešu centrs Minsterē

Minsteres latviešu ģimnazija (MLĢ) un Latviešu centrs Minsterē (LCM)2 vācu presē un citu tautu ziņās tika dēvēti par «Mazo Latviju» – par tādu tie kļuva arī daudzu trimdnieku apziņā, kamēr istā Latvija bija aiz dzelzs priekšskara.

Šis stāsts sākās ar MLĢ, kas dibināta 1946. gadā Augustdorfā. Kopš 1957. gada skola darbojās Minsterē – tad jau vienīgā atzītā latviešu pilna laika ģimnazija brīvajā pasaulē. Sākumā skolā mācījās tikai bērni no Vācijas, bet, gadiem ejot, tai pievienojās arvien vairāk citu zemju latviešu jauniešu un to daudzveidīgā rosiņa ap skolu koncentrēja aktivitātes ar plašāku pievilksanas spēku. Tie bija dažādi latviešu svētki un sarīkojumi, divas reizes tika organizētas pat Dziesmu dienas – mazi Eiropas dziesmu svētki – ar vairākiem tūkstošiem dalībnieku, daudziem koriem, tautasdeju kopām, rakstnieku un dzejnieku vakariem, teātra izrādēm, mākslas un daiļamatniecības izstādēm. Plašu ievēribu (arī vācu presē) guva jauniešu demonstrācijas, kurās tika aizstāvēti vajātie vai deportētie tautieši Latvijā vai Sibīrijā.

Šie notikumi garajos trimdas gados deva spēciņu savas identitātes apziņai. Minsteri apciemoja latvieši no visām pasaules malām – gan lai piedalītos sarīkojumos, gan lai iegrieztos Latviešu centra bibliotēkā, arhīvā vai vēlāk arī rakstnieku Jāņa Jaunsudrabiņa, Zentas Mauriņas, Pēterā Ērmaņa, Konstantīna Raudives un citu mūzeju telpās.

Taču, lai minētais varētu pastāvēt, veidoties un rosīties, stāsts ir garāks. Turpmāk – par norisēm, par kuŗām varu liecināt pēc savas pieredzes un iesaistes. Šis ir arī uzskatāms piemērs, kā demokrātiskā valstī ar sabiedrisku iniciatīvu ir iespējams paveikt valstiskas nozīmes projektu.

Nobeigumā būs pieminēti argumenti un veidi, kā it kā bezcerīgā stāvoklī izdevās pārliecināt nepieciešamās naudas devējus – vācu oficiālās institūcijas un mūsu pašu turīgus, kā arī daudzus citus dāsnus ziedotājus. «Mazā Latvija», kā viss trimdā notiekošais, bija iespējama tikai daudzu trimdnieku iniciatīvas un atdeves rezultātā. Jutu vajadzību pašai aktīvi iesaistīties, lai īstenotos nepieciešamais. Taču biju viena no daudziem.

– Biju beigusi vācu ģimnaziju, studējusi Vācijā. Sabiedriski un profesionāli biju pilnīgi integrējies vācu vidē, tomēr būtiska man bija latviskā identitāte un manas tautas liktenis. Tāpat tas bija manam vīram Ojāram Gobiņam, kas skolu un studijas bija beidzis Ņujorkā, bet atgriezās Eiropā, tuvāk Latvijai. – Lai mūsu četri bērni iepazītu latviešu sabiedrību un kultūru, izvēlējamies dzīvot Minsterē un viņiem skoloties MLĢ. Tur satikāties ar līdzīgas izpratnes bērnu vecākiem un kopā izlēmām nepadoties pragmatisko vācu ierēdņu un politiķu stingrajam lēmumam ap 1980. gadu slēgt MLĢ. Sākumā gan tika nolemts

slēgt tikai MLĢ internātu, taču tas bija būtisks skolēniem no citām vietām un valstīm un tādējādi arī skolas pastāvēšanai.

Lai mūsu MLĢ būtu nākotne, tai bija nepieciešams pašu pārvaldīts internāts, kā arī latviešu bibliotēka, arhīvs un citas kultūras vērtību krātuves. Sapratām, ka vajadzīga mērķtiecīga pašiniciatīva, un nolēmām rīkoties un gādāt pašiem savu īpašumu, piesaistīt plašāku trimdas sabiedrību, lai nodrošinātu MLĢ un tādējādi arī Eiropas latviešu aktivitātes nākotnei. Minsterē

Uzziņai

Dzimusi Rīgā; 1944. gada rudenī bēgļu gaitās nokļuvisi Vācijā, no 1946. līdz 1959. gadam mācījusies vācu pamatskolā un vācu klasiskajā ģimnazijā; no 1959. līdz 1966. gadam studējusi Štutgartes Tehniskās augstskolas Arhitektūras fakultātē; no 1966. līdz 1998. gadam strādājusi par arhitekti Berlīnē, Helsinkos un Minsterē. Kopš jaunības nepārtraukti darbojusies dažādās sabiedriskās trimdas organizācijās.

Bijusi viena no Latviešu centra Minsterē iniciatorēm, organizētājām un projektētājām. Kopš 1998. gada iesaistījusies sabiedriskā darbībā Latvijā: no 1998. līdz 2001. gadam – Brīvības pieminekļa atjaunošanas fonda dibinātāja un revīzijas komisijas vadītāja, no 2001. līdz 2004. gadam – LR aizsardzības ministra padomniece Vācijas jautājumos, Kalpaka pieminekļa fonda revīzijas komisijas vadītāja, kopš 2001. gada – Rīgas Latviešu biedrības Latviešu valodas attīstības kopas dibinātāja un vadītāja un kopš 2008. gada – RLB domniece, kopš 2003. gada – Okupācijas mūzeja padomes locekle un interešu pārstāve arhitektūras jautājumos u. c.

bijām trīs latviešu arhitekti, radās MLĢ vecāku un skolēnu iniciatīvas grupa, bija vairāki atsaucīgi Minsteres latvieši.

Tā bija ārkārtēja uzdrīkstēšanās, jo vācu iestādes, kas lielā mērā bija nodrošinājušas MLĢ pastāvēšanu, dažādu (arī politisku) apsvērumu pēc tiecās atteikties no līdzšinējā būtiskā atbalsta. Turklāt Vācijas latviešu sabiedrība šādam riskantam un dārgam solim šķita skaitliski par niecīgu un nabadzīgu.

Iniciatīvas grupā tomēr apņēmāmies rīkoties – zinājām, ka šādam kultūras projektam, uzrādot pašfinansējumu 50% apmērā, otru pusi būtu iespējams saņemt no vācu institūcijām. Pašfinansējamies 50% cerējām daļēji nodrošināt ar ēkas iekāršanu, ņemot bankas kredītu. Lēmām, ka pirmā posma gatavā projekta cena būs aptuveni četri miljoni vācu marku. Lai varētu cerēt, ka izdosies naudu atrast, mēs, trīs arhitekti – Juris Trauciņš, Gustavs Šilde un Maija Go-

Maija Sinka-Gobiņa

Foto: Gunārs Janaitis

biņa, apņēmāmies projektā ieguldīt pašu darbu, tā ietaupot ap 200 000 vācu marku. Pāris mēnešu laikā vēl atradām pirmos atsaucīgos tautiešus, kuŗi solīja un jau ziedoja pirmos 100 000 vācu marku.

Šī isā laikā izrādītā iniciatīva un jau panāktais finansiālais sasniegums pārliecināja pat līdz tam brīdim visspēcīgāk pretojušos augsto vācu ierēdņi, kuŗš pēkšņi – ar pārliecību par mūsu ieceres izdošanos – apsoliya to atbalstīt un drīz panāca tās iekļaušanu Ziemeļreinas-Vestfāles valdības nākamā gada budžetā. Pēc pāris mēnešiem ar pašu skolēnu un iniciatīvas grupas neatlaidību, kā arī ar Andra Kadeģa un Maijas Gobiņas vairāku Bundestāga locekļu apmeklējumiem tika panākts arī Bonnas valdības atbalsts.

1982. gada sākumā nodibinājām īpašu labdarības organizāciju – Latviešu centru Minsterē (LCM), ko atbalstīja Vācijas latviešu jumta organizācija Latviešu centrālā komiteja (LCK) un vairākas citas trimdas organizācijas. Par LCM priekšsēdi ievēlēja triju MLĢ skolēnu tēvu ārstu Andri Kadeģi, kas visu LCM tapšanas laiku un arī vēlāk bija LCM idejas spilgtākā dzirksts.

Jau drīz varējām izdevīgi iegādāties 3600 kvadrātmetru lielu piemērotu zemesgabalu netālu no mūsu rīcībā vēl atstātām MLĢ mācību telpām, kas bija Minsteres īpašums. Zemesgabals bija pietiekami liels, lai kādreiz piebūvētu arī skolas telpas. Tiklīdz pirmie plāni bija izstrādāti, no abu vācu institūciju puses nāca pārsteidzošs piedāvājums papildināt savu piešķiruma daļu (kopā līdz pieciem miljoniem vācu marku), lai mēs projektā tūlī varētu iekļaut arī skolas piebūvi. Tas bija tik ļoti izdevīgs lēmums, ka, prātīgi plānojot un rīkojoties, jau varējām cerēt, ka iztiksim bez bankas kredīta. Tādējādi pašu ieguldāma kapitāla vajadzēja «tikai» 1,6 miljoni vācu marku.

Nu varējām rīkoties drošāk un tā, iesaistoties arvien jauniem labas gribas ziedotājiem, 1986. gadā vērām gatavā LCM durvis. Tas bija celts, lai mūsu trimdas jaunatnei brīvā pasaulē būtu iegūstamas rietumnieciski kvalitātes mācības ar savas valodas un tautas kultūras vērtību bagātību.

Centrs tapa ar domu par tā nozīmi mūsu tad vēl nezināmai nākotnei – lai trimdnieki varētu būt sagatavoti mūsu pašu Lat-

vijas valstiskās patstāvības brīdim. Mūsu rīcībā nu bija nams un skola ar trimdai simbolisko ideju par gaismas pili jeb, kā Andrejs Eglītis to apzīmēja, – katedrāli. Un tiešām – trimdas darbība un arī LCM tapšana no paša iesākuma allaž balstījās uz Dieva svētības lūgšanu ar Latvijas himnas vārdiem.

Lai gan ideja par LCM radās Latvijas valstiskās nebrīves gadu laikā, tā darbības aktīvākie gadi aizritēja, jau gaidot un līdzīgi veidojot reālo dzimtenes pašnoteikšanās atjaunošanu. Tādējādi MLĢ un LCM kļuva par tiešo tiltu trimdas un Latvijas neatkarības atjaunotāju tuvākai sakarsmei. No MLĢ un LCM vides nākuši vairāki ievērojami Latvijas darbinieki: Vita Tērauda, Vīlnis Zaļkalns, Egils Levits, Krišjānis Kariņš, Margita Gūtmane, Kārlis Kangeris, Solveiga Silkalna, Valdis Labinskis, Māra Šimane, Rolands Lappuķe, Anna Muchka, Imants Lieģis, Austris Grasis, Juris Sinka, Valters Nollendorfs, Andris Gobiņš un citi.

Nobeigumā jāpiemin argumenti un veidi, kā izdevās pār-

liecināt vācu institūciju naudas piešķirēju atbildīgos ierēdņus un politiķus. Tas bija dažādu līmeņu ceļš, kam pamatā MLĢ jauniešu, vecāku un aktīvas un pašizliedzīgas sabiedrības mērķtiecība, ko veicināja gan daudzi pārsteidzoši dāsnī ziedojumi, gan iniciatoru izdoma ar labu argumentu segumu. – Jaunieši un vecāki izveidoja mapītes ar pašu sacerētiem tekstiem un dokumentu kopijām, ko iesniedza visiem parlamentāriem Ziemeļreina-Vestfālē un Bonnā. Ietekmīgā vācu laikraksta *Frankfurter Allgemeine Zeitung* pazīstams komentātors mūs intervēja, plaši aprakstīja MLĢ nozīmi un sniedza latviešu trimdas skaidrojumu.

Divi MLĢ skolēnu vecāki un LCM iniciatori – Andris Kadeģis un es, Maija Gobiņa, – devāmies pie parlamentu locekļiem un centāmies tos personiski pārliecināt par atbalsta nepieciešamību. Vācijā iedarbīgākais fakts mūsu vajadzību skaidrošanai bija Hitlera-Staļina pakts (kā te saka: Molotova – Ribentropa pakts). Pakts, kuŗa sekas bija arī latviešu trimdnieku sabiedrība Rietumu zemēs. Savukārt mūsu trimdas dziļākā būtība bija mūsu valstisko tiesību *de facto* zaudējums pēc Latvijas okupācijas. MLĢ un LCM bija nepieciešami mums – trimdniekiem, lai praktiski un simboliski turpinātu izglītību un kultūralu pašdarbību un saglabātu savu valstisko tiesību apziņu nākotnei.

MLĢ skola savu darbību pārtrauca 1998. gadā, taču LCM vēl pastāvēs vismaz līdz 2016. gadam. Tad ceram to pilnīgi iegūt savā īpašumā, lai tā krājumus un materiālo vērtību ieguldītu neatkarīgās Latvijas labā.

VALŪTAS KURSS

SEB

SEB bankas standartkurss 28. OKTOBRIS

Valūta	Banka pērk	Banka pārdod	LB kurss
AUD (Austrālijas dolārs)	0.515	0.535	0.52
BGN (Bulgārijas leva)	0.3507	0.3707	0.359
BYR (Baltkrievijas rublis)	0.000026	0.000066	5.60E-05
CAD (Kanādas dolārs)	0.495	0.515	0.5
CHF (Sveices franks)	0.5621	0.5773	0.568
CZK (Čehijas krona)	0.02792	0.02912	0.0284
DKK (Dānijas krona)	0.09335	0.09615	0.0944
EUR (Eiro)	0.6995	0.7115	0.702804
GBP (Lielbritānijas sterliņu mārciņa)	0.7942	0.815	0.803
HKD (Honkongas dolāri)	0.0639	0.0671	0.0656
HRK (Horvātijas kuna)	0.0914	0.0974	0.094
HUF (Ungārijas forints)	0.002319	0.002499	0.00241
ISK (Islandes krona)	0.003316	0.004516	0.00441
JPY (Japānas jēna)	0.006453	0.006753	0.00663
LTL (Lietuvas liits)	0.2017	0.2069	0.204
LVL (Latvijas lats)	1	1	1
NOK (Norvēģijas krona)	0.08974	0.09314	0.0907
NZD (Jaunzēlandes dolārs)	0.3983	0.4183	0.405
PLN (Polijas zlots)	0.1589	0.1689	0.163
RON (Rumānijas leja)	0.156	0.17	0.162
RUB (Krievijas rublis)	0.01623	0.01677	0.0164
SEK (Zviedrijas krona)	0.07627	0.07831	0.0767
SGD (Singapūras dolārs)	0.392	0.414	0.401
TRY (Turcijas lira)	0.2683	0.2883	0.278
UAH (Ukrainas grivna)	0.0466	0.0706	0.0638
USD (ASV dolārs)	0.5035	0.5155	0.51
ZAR (Dienvidāfrikas rends)	0.0632	0.0672	0.0649

Daugavas Vanagu dienas Melburnā

DV Austrālijā (DVA) 59. delegātu sanāksmē Melburnas nodaļa izteica gatavību rīkot 2011. gada DV CV sēdi. DVA valde Melburnas nodaļai DV CV prezidija apstiprinājumu piesūtīja 2010. gada septembrī, un 18. oktobrī Melburnas nodaļas valde uzdeva A. Grimmam rūpēties par sēdes sagatavošanas darbiem. 11. novembrī DV CV prezidijam tika piedāvāta 15./16. oktobra nedēļas nogale ar jautājumu, vai sēdei ar divām dienām pietiks, un ierosinājumu sēdi papildināt ar piemiņas brīdi pie kaņavīru pieminekļa kapos, ar Svinīgo jundu un „neformālu apaļā galda konferenci”: Austrālijas DV nodaļu pārstāvji – DV CV locekļi. 17. novembrī saņēmām DV priekšnieka piekrišanu mūsu plāniem. Lai varētu noturēt Svinīgo jundu, bija vajadzīga visu septiņu Austrālijas nodaļu piedalīšanās, un te nu saskaņošana kliboja līdz 20./21. marta Austrālijas delegātu sanāksmei, kad dalībnieku (galvenokārt karognesēju un pavadonu) jautājums tika atrisināts. 4. aprīlī izsūtījām DV CV un DV Austrālijas valžu priekšniekiem mūsu piecu dienu programmu.

Saņēmusi piekritīgas atbildes, 25. aprīlī izsūtījām visiem DV CV locekļiem, kā arī visām Austrālijas nodaļām piecu dienu programmu, trīs piemērotāko apmešanās vietu (moteļi, hoteli) ieteikumus un apkārtnes ielu plānu. Pēc šī datuma dabūjam programmu papildināt ar adm. A.Mežmaļa referātu. Dalībnieki bija atsaucīgi, tāpēc nācās irēt autobusu braucienam uz kapiem, un I. Ziedare beigu izbraukumu nodeva attiecīgas firmas izkārtšanai.

Pirmos sēdes dalībniekus un viesus sagaidīja DV vanadzū

Sēdes dalībnieki kopējā izbraukumā

vadītāja un Melburnas vanadzū 14. oktobrī ar pusdienām plkst. 13.00. Sekoja vanadzū saiets ar zemju vanadzū darbības ziņojumiem, pārrunas par nākotnes darbību, *Austrālijas Latvieša* redaktora I. Laines referāts „Latviskā identitāte” un S. Sekstes stāstījums par DV CV pārstāvības darbību. Vanadzū saietu nobeidza, kopēji nodziedot „Daugav’ abas malas”.

Vakariņām sekoja „Neformāla apaļā galda sanāksme” (gan pie četrstūrīna galda), kas DV Austrālijas nodaļu pārstāvjiem deva izdevību pārrunāt dažus „sasāpējušus” jautājumus ar DV CV locekļiem, kā arī jautāt par viņu darbību. A. Grimma vadībā interesantā, brīžiem „it siltā” sanāksme ilga apmēram divarpus stundas, dodot tās dalībniekiem iespēju iepazīt citam cita problēmas. Pēc pirmās dienas programmas beigām dalībnieki un viesi vēl labu laiku kavējās Melburnas nodaļas mītnē pārrunās pie atspirdzinājumiem.

Sestdiena, 15. oktobris, bija

veltīta sēdes oficiālai atklāšanai. To ievadīja kopējs brauciens uz *Fawkner* kapiem. Pie latviešu/igauņu Kaņavīru pieminekļa ar DV priekšnieka un Melburnas nodaļas karogu goda sardzēm svētbrīdi noturēja mācītājs D. Markovskis. Vainagu nolika un uzrunu teica DV priekšnieks J. Augusts.

No kapiem autobuss dalībniekus aizveda uz Lietuvišu namu, kur noturējām Svinīgo jundu. Svinīgā gājienā ienesa DV priekšnieka un visu septiņu Austrālijas nodaļu karogus. Visi dalībnieki vienojās Latvijas himnā „Dievs, svētī Latviju”, un karogi, dodot godu, noliecās. Nodaļu ziņojumus pieņēma un DV priekšniekam nodeva DV Austrālijas valdes priekšsēdis H. Vabulis. Pateicies vanagiem par gatavību darboties Latvijas labā, DV priekšnieks kritiķu un mirušo piemiņai uzaicināja noklausīties „Lielo jundu”, ko dziedāja ansamblis „Daina” Z. Riteres vadībā. Sekoja priekšnieka uzruna un prāv. K. Makfersona (C. Mc.Pheron) no-

turēts svētbrīdis, ko nobeidza ar baznīcas himnu „Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils”. Pirms karogu iznešanas vienojāmies DV dziesmā (himmā) „Še kopā mēs, biedri”. Sekoja „Dainas” koncerts – septiņas dziesmas un trīs instrumentālā trio atskaņoti skaņdarbi.

Pēc pusdienām DV Melburnas mītnē sekoja DV CV sēdes svinīgā atklāšana. To iesāka ar kopīgi nodziedāto dziesmu „Svēts mantojums”. J. Augusts sēdi atklāja ar vienu teikumu: „Es paziņoju DV CV sēdi par atklātu!” Sekoja astoņu Melburnas latviešu organizāciju pārstāvju (dažs teica apsveikumus no četrām organizācijām) apsveikumi un vairāki J. Kārklīņa nolasīti rakstveida apsveikumi un laba vēlējumi par sekmīgu sēdes norisi.

Sēdes svinīgajai atklāšanai sekoja adm. A. Mežmaļa interesantais referāts, kas aptvēra trīs tematus.

Pēc vakariņām saviesīgā vakarā ansamblis „Daina” gan dziedāja, gan vadīja kopdziesmas. Arī Adelaides vanagu vadītājs I. Kro-

nītis vadīja un ar akordeonu pavadīja vakara dalībnieku kopdziesmas. Tikās ilgi neredzējušies draugi no citām zemēm un pilsetām, tika slēgtas jaunas draudzības, un vēls vakars pienāca nemanot. Šķirties bija grūti.

Svētdiena, 16. oktobris, un pirmdiena, 17. oktobris, pagāja intensīvā sēdē. (Par to solījās rakstīt A. Sinka.)

Piecu dienu programma beidzās otrdien, 18. oktobrī, ar vanadzū priekšnieces I. Ziedares organizēto kopējo izbraukumu uz Morningtonas pussalu. Solītā lielā autobusa vietā ieradās divi mazāki, bet tas omulību un sarunas brauciena laikā nemazināja. Pirmā pietura bija Morningtonas jūrmalā, kur tikām cienāti ar brokastīm un daži drošinieki pārbaudīja liča ūdens aukstumu. Gandrīz pazaudējām vienu brauciena dalībnieku. Nākamā pietura *Arthurs seat* – stāvs kalns jūrmalā ar lielisku skatu (ja nebūtu dūmakas) uz jūru un Melburnu. Pēc tam – vīna garšošana vīnotavā. Īpašniece skaidroja dažādās vīnu šķirnes un garšas. Vairāki brauciena dalībnieki iegādājās pa pudelei (viens zemes valdes priekšsēdis tika redzēts stiepjam uz busiņu veselu kasti pudeļu). Sekoja garšīgas un ļoti bagātīgas pusdienas restorānā-vīnotavā pie trim gaļiem galdiem. Daži maltīti nobeidza ārā, sauļojoties pie liela, apaļa galda vīnu dārza priekšā. Vēl skaista dārza un liela lauku īpašuma apskate – ak, rozes, rozes un plašums! – un tad ceļš uz mājām. Sirsnīgs paldies Irēnai par skaisto izbraukumu! Ap plkst. 17.30 piebraucām pie DV Melburnas nodaļas mītnes, pēc tam pie moteļa. Beidzamās ardievas, apkampieni un bučas, un vanagu dienas bija beigušās.

A. Grimms

Ko jaunieši domā, lasot vārdu Maize ar lielo burtu?!

(Ļoti subjektīvi iespaidi)

Par nule notikušo Apvienoto pasaules latviešu zinātnieku 3. un Letonikas 4. kongresu katrs ieinteresētais varēja gūt plašu priekšstatu, gan piedaloties personiski, gan sekojot kongresu atspoguļojumam plašsaziņas līdzekļos.

Forumā laikā dzirdēja gan labi formulētus jautājumus, gan izcilas atbildes. Viens no pirmajiem rekordlielajai auditorijai (kopumā 1200 dalībnieku) uz jautājumiem par mūsdienu situāciju konkrēti, ar pārliecību un sirsnīgi atbildēja akadēmiķis Jānis Stradiņš, kārtējo reizi likdams klausītājiem saprast un noticēt, ka zinātnes nav un nevar būt bez personību diženuma. Protams, personības spožuma rotājuma netrūka nevienā no apvienotā kongresa sekcijām, kādu bija daudz: Kultūra un nacionālā identitāte; Valodniecība un literatūrzinātne; Vēsture; Politika un tiesības; Pēdējā un psiholoģija; Techniskās zinātnes; Lauksaimniecība; Vides zinātne; Medicīna un sporta zinātne.

Kongresa temati „Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte” ir ietilpīgi un nopietnu pētījumu cienīgi jēdzieni. Manu interesi visvairāk saistīja „Mutvārdu vēstu-

re: dzīvesstāsts un pašapziņa” un „Latvijas sociālā atmiņa un nacionālā identitāte”. Diemžēl daudzas lekcijas notika vienlaikus, turklāt dažādās vietās.

Mani ļoti iepriecināja studentu Aigara Lagzdiņa un Mārtiņa Kaprāna pētnieciskā interese par grāmatu apgāda „Likteņstāsti” darbiem, tāpēc devos uz Lomonosova ielu 1, kur plašās, gaišās telpās atrodas Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultāte. Sekcijas darbu vadīja sirsnīgā un vienkāršā Dr. hist. Vita Zelče. Laikposmā no desmitiem rītā līdz pieciem pēcpusdienā bija ieplānots nolasīt gandrīz 20 ziņojumus un par tiem debatēt. Studenti, topošie bakalauri, maģistri un doktori, saprotams, paši bija auditorijas lielākā klausītāju daļa. Taču viņu pulkam piebiedrojās arī daži sirmgalvi. Viena no aktīvākām debatētājām bija Aija Abena, Filadelfijā dzimusī tautiete, jau septiņus gadus Liepājas Pēdējās akadēmijas mācītājs. Viņa tajā pašā dienā kongresa sekcijā „Pēdējā un psiholoģija” lasīja referātu „Vēstures mācīšana un skolotāju sagatavošana Latvijā to tālītāru režīmu apstākļos (1940-1954)” un tūlīt no LU Mazās aul-

Kongresa dalībnieki Rundāles pils pagalmā, priekšā pa kreisi Valdis Pavlovskis un Dace Pavlovskā (kongresu atklājot, tika minēts, ka no ASV ir atstājuši delegāti)

steidzās pie kolēģām uz Lomonosova ielu. Pārrunājot A. Lagzdiņa darbu „Kārlis Ulmanis latviešu sociālajā atmiņā: memuārliteratūras analīze”, varēju liepājnieci pastāstīt, ka šis pētījums tapis, izmantojot „Likteņstāstu” 1994. gadā izdoto it kā necilo grāmatīņu „Reiz es satiku Kārli Ulmani”.

Savukārt Aija Abena isajā pār-

traukumā paguva man uzdāvināt stāstu, kā viņas māmiņa, bērnībā satikusi Valsts prezidentu, līdz mūža galam pieminējusi sirsnīgā pārdzīvoto: viņai vajadzējis Kārlim Ulmanim pasniegt nevis ko īpašu, bet visparastākās lauku puķītes (ko diendienā bez emocijām mēdz notiesāt pašmāju brūnaļas!); pipenes, smilgas, jāņuzāles un pēterpogas. Grāmatīņu, kas

jau sen kļuvusi par bibliogrāfisku retumu, varēju tautietei pasniegt kā atbildes dāvanu, piemētot, ka arī tagad, ja grāmata izdota atkārtoti, tās saturs nemainītos, jo Kārļa Ulmaņa laikabiedru atmiņas nez vai būtu citādā aspektā un nokrāsā (to arī jautājuma formā centās prognozēt jaunais pētnieks).

Visvairāk pārdomu man izraisīja Lauras Ardas, Didža Bērziņa un Gītas Siliņas darbs „Kaņavīru dienasgrāmatas Otrā pasaules kara: faktoloģisks fiksējums un dvēseļu laboratorija”. Jaunieši bija uzmanīgi iepazīnušies ar frontes abās pusēs kaņavīru rakstveida liecībām. Ziņojuma nobeigumā viņu visnotaļ lietišķais tonis krasī mainījās, pieminot faktu: kaņavīri gandrīz visās dienasgrāmatās vārdu Maize rakstījuši ar lielo burtu, Dieva vārdu abējādi, lai gan piesaukuši to ik lappusē...

Nepaspēju jauniešiem pajautāt, ko viņi savās dienasgrāmatās, ja tādas ir, raksta ar lielo burtu. Taču... kāds konkrētāks priekšstats, kādas nojautas par jaunajiem humanitāras zinātnes censoniem, klausoties lekcijas, man tomēr radās.

Anita Mellepe, grāmatizdevēja

NOVADU ZIŅAS

Lāčplēša dienu godina visā Latvijā

Lielai daļai Latvijas sabiedrības, īpaši jauniešiem un nacionālo minoritāšu pārstāvjiem, nav īpaši skaidri vai ir grūti izprotami vēsturiskie procesi, kad Latvija sīvas cīņās pret iebrucējiem 1919. - 1920. gadā izkaroja brīvu un neatkarīgu valsti. **1919. gada 11. novembrī** Latvijas armija, kuŗā liela daļa kārtojā bija brīvprātīgie (rūpnīcu strādnieki, jaunieši, politiķi, ierēdņi) no Rīgas, Valmieras, Cēsīm un citām vietām, sakāva iebrucējus - Bermonta-Avalova vadīto vācu un krievu baltgvardu karaspēku Rīgā. Tāpēc **11. novembrī visā Latvijā godinām Lāčplēša dienu**, kopīgās uzvaras piemiņas dienu. 1919. gada 11. novembrī tika gūta uzvara ne tikai pār pretinieku, bet arī pār neticību saviem spēkiem, neticību savas valsts nākotnei un 1918. gada 18. novembrī pasludinātajai Latvijas neatkarībai.

11. novembrī Andrejsalā Rīgā un tās apkārtnē notiks **patriotiskā piedzīvojumu spēle jauniešiem (14-19 g.) Rīgas hronikas 11.11.11.** Spēlē rekonstruēs 1919. gada Brīvības cīņas - Rīgas nosargāšanu no Bermonta-Avalova karaspēka, tā paplašinot savas zināšanas par Latvijas varoņo vēsturi, kad tūkstošiem cilvēku atdeva savu dzīvību, lai nosargātu Latvijas valstisko neatkarību. Spēlē būs divi posmi. Pirmais: apmācības sešas darbnīcās - ieroču mācība, armijas disciplīna, šaušana mērķi, līderība,

Aknīstes Novadpētniecības muzejs glabā skolotāja kapteiņa Jāņa Valdmaņa piemiņu

saziņa un šifrēšana, pirmās palīdzības sniegšana. Otrs posms būs **misijas skrējiens „Nosargā Rīgu!”**, kuŗā 20 komandās sadalītiem jauniešiem būs iespējams izmantot apmācību procesā iegūtās zināšanas un prasmes. „Kaŗavadoņa” lomā iejutīsies gados jaunais Latvijas Radio raidījumu vadītājs Kaspars Zlidnis.

11. novembrī arī Zaķusalā (blakus Latvijas Televīzijas tornim) pirmo reizi tiks īstenots projekts „**11. novembris - mūsdienā acīm**”, kuŗā laikā **plkst. 12 - 14.45** būs iespējams piedalīties dažādās interaktīvās nodarbēs: Brīvības cīņu kaŗavīru nometnes vietas apskate gido pavadībā, ekipējuma un ieroču apskate, kaŗavīru sadzīve Pirmā pasaules kaŗa laikā un Brīvības cīņās, Strēlnieku stafete, filmas „Bermontiāde” demonstrēšana un viktorīna par Brīvības cīņām. **Plkst. 15.00 notiks „Kauja par Rīgu”** - tā būs lielākās 1919. gada 11. novembra kaujas rekonstrukcija, kuŗā piedalīsies Kaŗa vēstures rekonstrukcijas klubi: „Redut” un „Latviešu kaŗavīrs” (Latvija), „Kauno tvirtoves igula”, „Grenadierius” (Lietuva); „Front Line” (Igaunija) un „Regiment45” (Krievija).

Savukārt **11. novembrī plkst. 19.00 Rīgas Latviešu biedrības Lielajā zalē** notiks Lāčplēša dienai veltīts Latvijas vīru koŗu koncerts ar latviešu komponistu patriotiskām dziesmām. Mākslinieciskais vadītājs Edgars Račevskis. *Ieeja brīva.*

1919. gada 11. novembrī nodibināja **Lāčplēša Kaŗa ordeni (LKO)**, kuŗa devīze ir „Par Latviju!”. Ordeņa statūtus apstiprināja 1920. gada 18. septembrī. Pirmajiem 288 LKO kavalieŗiem

apbalvojumus pasniedza Satversmes sapulces priekšsēdis Jānis Čakste 1920. gada 11. novembra parādē. Starp ordeņa kavalieŗiem bija arī kādreizējais skolotājs kapteinis **Jānis Valdmāns** (1891 - 1952), kas Latvijas armijā bija iestājies brīvprātīgi 1919. gada 23. jūnijā - Aknīstē Augškurzemes partizānu vienībā, kur bija rotas komandieris. Vēlāk ieskaitīts 3. Jēlgavas kājnieku pulkā, piedalījies visās pulka kaujās Zemgalē un Latgalē. Par varoņdarbu Daugavas foršēšanā pie Podunajas 1919. gada 3. oktobrī paaugstināts par virsleitnantu, vēlāk par kapteini. Smaga un izšķirīga bija kauja 1919. gada naktī uz 19. oktobra Latgalē. J. Valdmāna vadītie vīri uzbruka Novajas sādžai, pārvarot ienaidnieka pārsvaru, ieņēma to, saņēmot vēl 13 gūstekņus, loŗmetēju, zirgus u.c. trofejas. Par šo kauju ar leņnumu stāsta varoņa meita Maija Blūma, un varoņa piemiņu glabā Aknīstes Novadpētniecības muzejs.

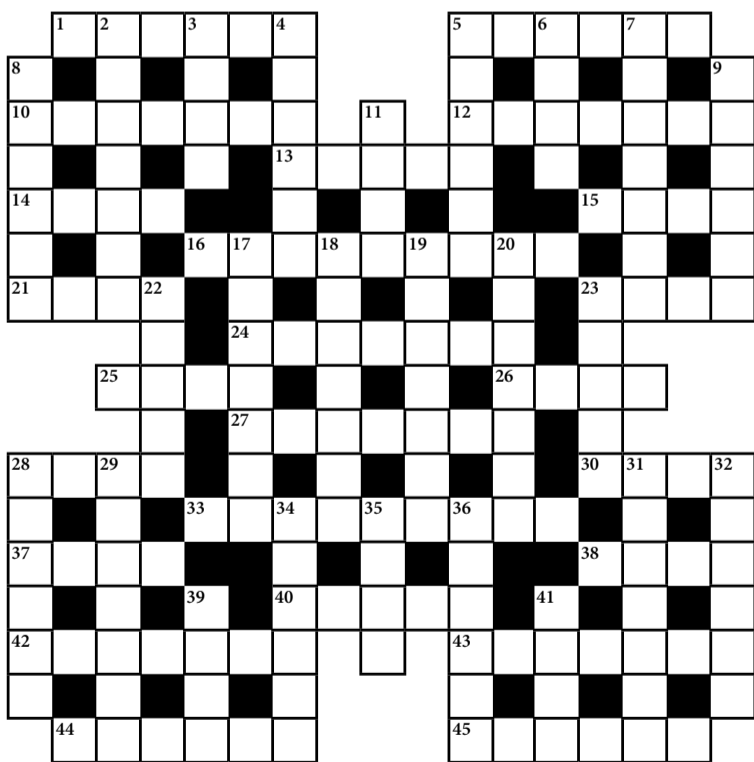
Pēdējā LKO ordeņa piešķiršana notika 1928. gada 11. novembrī Liepājā. Ordeņus pasniedza prezidents Gustavs Zemgals. Kopumā ar Lāčplēša Kaŗa ordeni apbalvoti **2146** varoņi, no tiem 11 ar I šķiras (arī pulkvedis Oskars Kalpaks), 61 - ar II šķiras un 2074 - ar III šķiras LK ordeni. Lāčplēša Kaŗa ordeni saņēmuši arī 322 ārzemnieki, kas bija parādījuši varoņību Brīvības cīņās, Latvijas valstiskuma nosargāšanā.

Ik gadu 11. novembrī visā Latvijā notiek **piemiņas sarīkojumi** - lāpu gāŗieni, sveciņu un ziedu nolikšana **Brīvības cīņu dalībnieku un Lāčplēša Kaŗa ordeņa kavalieŗu atdusas vietās.**

Teksts un foto Valija Berkina

Krustvārdu mīkla

Sastādījis Ēvalds Krollis

Līmeniski. 1. Mest. 5. Neliels zvirbulveidīgo kārtas putns. 10. Pilsēta Itālijas ZR. 12. Graciozi antilopu grupas dzīvnieki. 13. Veikla, žigla. 14. Pildīt traukā šķidrumu. 15. Apaļš koka trauks ar vāku. 16. Čemurziežu dzimtas lakstaugi ar pāresnu sakni. 21. Svinīgi slavinājuma dzejoļi. 23. Augsne. 24. Augu vasas daļas. 25. Austrumi. 26. Tautas teiksma par dieviem un varoņiem. 27. Eiropas Savienības valsts. 28.

Gaismeklis. 30. Skaņdarbs vienam atskaņotājam. 33. Ieliekama (kur) papildu detaļa. 37. Krusttēvs vai krustmāte. 38. Bijusī Latvijas Saeimas priekšsēde. 40. Upe Francijā, Luāras pieteka. 42. Spēļu kārts ar paaugstinātu vērtību. 43. Sautēt. 44. Apaļš trauks ar stampu vielu smalcināšanai. 45. Gulēt pusmiegā.

Stateniski. 2. Asinsatriebība. 3. Audummalas. 4. Valdnieka sēdeklis. 5. Melnbalts vārnu

dzimtas putns. 6. Matu pīne. 7. Neliels tārtiņu dzimtas putns ar gaŗu knābi un gaŗām kājām. 8. Vulkāns Salvadorā. 9. Sievītes vārds (jūl.). 11. Dīgsti. 17. Apsildes sistēmas darbināšana. 18. Tauriņi. 19. Brūkot atdalīties. 20. Aligātoru dzimtas rāpulis. 22. Augstu amatpersonu pavadōņu grupa. 23. Čūskeveidīga zivs. 28. Seģene. 29. Ziedu aizmetņi. 31. Augsts apbalvojums. 32. Sena gaŗuma mērvienība. 34. Degoša gāzu plūsma. 35. Neliels tauriņš, kuŗa kāpuri sagrauz vilnas drānas. 36. Trulas. 39. Raibs, plēsīgs naktsputns. 41. Tāda, kas īsā laikā veic lielus attālumus.

Krustvārdu milas (BL Nr.41) atrisinājums

Līmeniski. 7. Neitrons. 8. Tunisija. 10. Agave. 11. Saiva. 12. Miesnieks. 16. Barkas. 19. Rumbas. 20. Karmena. 21. Linga. 22. Ielas. 23. Bikla. 24. Alkas. 25. Gauja. 28. Mucas. 30. Ibērija. 31. Strīds. 32. Atvase. 36. Planieris. 40. Koris. 41. Rablē. 42. Eksperti. 43. Reaktors.

Stateniski. 1. Virve. 2. Mopsis. 3. Ostas. 4. Steki. 5. Antiks. 6. Ribas. 7. Nagasaki. 9. Atvasara. 13. Nummi. 14. Sarabanda. 15. Numismāti. 17. Laulība. 18. Anglija. 26. Antilope. 27. Ariki. 29. Auseklis. 33. Pleura. 34. Biržas. 35. Viesi. 37. Nēģis. 38. Ezere. 39. Barot.

ZIŅAS ĪSUMĀ

Daugavpili 27. oktobrī darba vizītē apmeklēja **Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš**. Viesis iepazinās ar pašvaldības aktualitātēm izglītības, uzņēmējdarbības un infrastruktūras attīstībā, kā arī atklāja Valsts prezidenta un Stratēģiskās attīstības komisijas koordinēto pirmo reģionālo forumu „Stratēģisko investīciju piesaiste darba vietu radīšanai Latvijā”, kuŗā piedalījās nozaŗu asociācijas un uzņēmēji no Daugavpils, Rēzeknes un Jēkabpils.

Valmieras Jaunatnes centrā „Vinda” 21. septembrī vakarā jaunieši svinēja Starptautisko Miera dienu. Viņi dalījās domās par mieru, skatījās video, kā radusies Miera diena visā pasaulē, kā arī iesaistījās atraktīvās spēlēs. Sarīkojuma nobeigumā no svecitēm izveidoja miera simbolu, tā raidot pasaulē ziņu - „šeit ir miers!”

Maizes un konditorejas izstrādājumu ražotājs SIA „Liepkalni” (dibināts 1993. gadā) drīzumā uzsāks rudzu maizes kvasa ražošanu. Kvasu gatavos no rudzu maizes grauzdiņiem. Uzņēmumam pieder trīs ceptuves - Rūjienā, Valmierā un Pļaviņās, tajā strādā 160 darbinieku.

Amatas novadā izveidota unikāla **Āraišu tūrisma karte** par apkārtnes ievērojamākiem objektiem. Kartes izveide īstenota ar Britu padomes projekta „Darbīgās kopienas” un Cēsu Lauku partnerības projektu konkursā „Sabiedrība ar dvēseli” iegūto finansējumu. Atvērta arī Amatu māja, kuŗā varēs apgūt tradicionālos tautas amatus - kokļu būvi, aušanu, podniecību u. c.

Latgales mākslas un amatniecības centrā Līvānos izveidota **Latgalei veltīta galdā spēle „Latgalešu DOMINO”**. Attēli uz spēles kauliņiem ilustrē reģionam raksturīgo architektūru, ēdienus, mājdzīvniekus, barbariskus un citas sadzīves lietas. Spēles komplektā ietverta vārdnīca, kuŗā katrs vārds tulkots arī latviešu, angļu un vācu valodā. Projektam sniegts Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalsts.

Daugavpils teātra latviešu kopa 3. - 27. novembrī dosies **tradicionālā rudens viesizrāzu tūrē pa Latviju**. Skatītājiem tiks sniegts arī jauniestudējums - Samuila Maršaka pasaku luga „Kaķu nams”.

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija jau ir noteikusi 2012. gada Eiropas kultūras mantojuma dienu temu, kas būs veltīta ūdens mantojumam Latvijā.

Īsziņas sagatavojusi Valija Berkina

LATVIEŠI AMERIKĀ

Indianas latviešu pensionāru biedrības biedru saiets

Foto: Gunārs Raņķis

Indianas latviešu pensionāru saietā bīskaps Antons Justs pastāstīja par notikumiem Latvijā

Indianas latviešu pensionāru biedrības biedru saiets notika 26. oktobrī Sabiedriskā centra telpās. Vairāki apmeklētāji atnāca budēļu jeb ķekatu laikam piemērotos un interesantos tēpos, radot īpašu omulību. Tā kā bija ieradies negaidīts

ciemiņš – bijušais Jelgavas diacēzes bīskaps Antons Justs no Latvijas, viņu lūdza ievadīt sarikojumu ar lūgšanu. Pēc bīskapa svētvārdiem priekšniece Ligita Krūmkalne īsumā pastāstīja par pēdējā laikā paveikto un svarīgākajiem notikumiem pensionāru biedrībā. Kopā ar Aidu Ceriņu tika sagatavotas un Inču-

dijai Rideoutei par azaidu, kā arī visiem citiem, kuri bija sanesuši dāsnu devumu kafijas galdam. Kā allaž, tika apsveikti gavilnieki, kuri tuvākā laikā svin savas dzimšanas atceres dienas. Daine Auziņa viņiem, arī bīskapam Justam pasniedza puķes.

Pēc apsveikumiem un ziņojumiem bīskaps Antons Justs īsumā

ilgi aplaudējot.

Pēc pusdienām sākās interesanta programma – „Aizritējušā gadsimta 30. gadi Latvijā”, ko bija sagatavojusi valdes locekle Velta Kirhnere ar palīgiem. Apmeklētājiem bija iespēja noklausīties tā laika dziesmas, pavērot dejas, pasmieties par jokiem, priecāties par Aleksandra Čaka un citu

Foto: Gunārs Raņķis

No kreisās: pensionāru saietā dalībnieki Haralds Kirhnere, Ligita Krūmkalne, Valija Subre, Ilze Ālere

kalna invalidu biedrībai nosūtītas sešas kastes ar saziēdotām, mazlietotām drēbēm. Sūtījuma izmaksa vēl nav zināma. Biedrības valdes loceklis Jānis Dabars pēc ilgākas slimības atveseļojas mājās un cer, ka varēs ierasties decembra sanāksmē. Slimnīcā ievietots Pēteris Ritums. Saieša dalībnieki parakstīja un aizsūtīja viņam kartīti, vēlot drīzu atveseļošanu. Priekšniece sirsnīgi pateicās Jānim Liepniekam un Li-

pastāstīja par stāvokli Latvijā un aicināja pēc iespējas atbalstīt Latvijas grūtdieņus, jo daudziem cilvēkiem patlaban neklājas viegli. Bīskaps savā uzrunā pieskārsies arī politikai, ekonomiskiem iemesliem pašreizējām grūtībām un okupācijas sekām, kā arī pieminēja savu pieredzi, tiekoties ar Latvijas pensionāriem, un pieminēja pāris jocīgu atgadījumu, kādi piedzīvoti ceļojuma laikā. Klausītāji godināja tālo ciemiņu,

dzejnieku dzejoļiem. Klavierpavadījumu spēlēja Velta Kirhnere, viņa piedalījās arī kopējā dejā, Valda Burģe deklamēja un dejojā, Guna Kirhnere-Rodžere (*Rogers*) dziedāja solodziesmu un dejojā, ar deju iepriecināja ar Haralds Kirhnere. Dāvids un Guna Rodžeri pārsteidza ar skaištu tango. Omulīgajā un jaukā sarikojumā piedalījās apmēram 45 biedri un ciemiņi.

EVK

Foto: Gunārs Raņķis

Tango deļotāji Dāvids un Guna Rodžeri

Pikniks parkā

Katru gadu uz rudens pusi Floridas Daugavas Vanagu apvienība rīko pikniku St. Pētersburgas Veterānu parkā (*War Veterans Memorial Park*), mudinot pulcēties mūsu ierastā nojumē, atgādinot, ka līdzī jāņem arī priecīgs prāts. Aicinājumam bija atsaukušies 65 priecīgi tautieši. Pati diena rosināja doties laukā, jo bija nevainojama – ne par karstu, ne par vēsu. Šis palmu apjotais parka stūrītis mūs sagaidīja jau divdesmit piekto reizi. Patīkami bija sastapt atbraucējus arī no attālākām vietām. Iepriecināja jauniešu grupa, kas Floridā bija ieradusies no Latvijas, no Brocēniem, lai piedalītos riteņbraucēju sacensībās Orlando.

Daugavas Vanagu apvienības vadības locekļi, mācītājs Aivars Pelds un Māra Prāvs sveica visus klātesošos un pastāstīja par veikto palīdzības darbu. Visnepieciešamākā palīdzība sniegta bijušiem kaŗavīriem – leģionāriem zaļu iegādei. Viņiem pēdējo dzīves posmu nākas pavadīt gultā, ārstējot kaŗā gūtos ievainojumus. Šai saulē viņu nav vairs daudz, bet jāatceras pulkveža Viļa Januma vārdi, ko viņš teicis

DV dibināšanas sapulcē gūstekņu nometnē: „Mēs palīdzēsim Latvijai un latviešiem, kamēr tur būs kaut viens, kam palīdzēt.”

Pagājušā vasarā mācītājs Aivars Pelds un šogad Māra Prāvs no-

Katru gadu piknikā ierodas mūsu iemiļotā daiļamatniece Herta Donis kundze. Šī reize bija īpaši nozīmīga. Augustā Hertai apritēja 100 gadu dzimšanas diena. Mācītājs A. Pelds teica svē-

Māra Prāvs un Irēne Āre sveic simtgadnieci Hertu Donis

gādāja dāsnu naudas summu leģionāru palīdzībai Latvijā ar pievienoto mūsu DV Pateicības rakstu par viņu varonību ciņās kaŗa beigās, pateicoties tūkstošiem tautiešu tai laikā bija iespējas doties bēgļu gaitās.

tīšanas vārdus, vanadzies pasniedza ziedus un visi kopā ar dziesmu suminājām mūsu labvēli Hertu Doni, kas sasniegusi šo ievērojamo vecumu.

Drīz gaisā sāka virvot patīkama smarža. Desu cepēji Pēteris

Ozols un Māris Prāvs pēc padarītā darba atviegloti atlieca muguras, vanadzies pabeidza uzkaršēt sutinātos skābos kāpostus, un uz kopējā azaida galda sarindojās labumi no līdzatvestiem groziņiem. Viss garšoja lieliski! Pēc maltītes mūsu iecienītie mūzikanti Ilmārs Dzenis un Pēteris

Ozols palīdzēja visiem ar dziesmām pieskandināt parku, un kāds pārtis valša takti pat jautri griezās dejā. Sadraudzībā pavadītās stundas pagāja nemanot, un atvadījamies ar apņēmību tikties šeit atkal pēc gada.

Skaidrīte Prince

Deitonas (Ohajo pavalstī) latviešu ev. luteriskā draudzē 16. oktobrī pēc dievkalpojuma notika svinības, kurās godināja Dr. Intu Kalepu. Viņš 35 gadus kalpojis draudzē, būdams kases pārzinis. Draudzes priekšnieks

ir Gunārs Fricsons. No kreisās: Dr. Aivars Kalniņš, Ausma Eriksons, Leonīds Ziverts, Ligita Kalniņa, Dr. Ints Kaleps, Guna Ziverte, mācītājs Georgs Silavs, Nels Aume, Ruta Kalniņa, Maija Fricsons, Silvija Tetere

LATVIEŠI AMERIKĀ

Mārtiņdienas tirgus Sietlā

Šogada Mārtiņvakars laikam bija vislabākais no iepriekšējiem četriem – tā šķita daudziem. Mārtiņvakaru Sietlas latviešu namā 22. oktobrī rīkoja Baltiešu studiju atbalsta komiteja, kurā latviešus pārstāv Vaira Pelēke-Kristofera (*Christopher*), Andris Rogainis un Baltiešu studiju programmas vadītājs, profesors Guntis Šmidchens. (Interesanta sagādīšanās, ka šim trim personām kristītie vārdi ir tādi paši kā Latvijas presiden-

Foto: Andris Rogainis

Profesors Guntis Šmidchens stāvēdams maskā

tiem!) Priekšdarbos daudz palīdzēja igauņu un lietuviešu kopu pārstāvji. Nama zāle bija izpušķota līdz nepazīšanai, valdīja gadatirgus gaistone. Zāles abās pusēs bija novietotas lietuviešu celtas tirgus būdiņas, katra ar citādu izskatu. Vidū

gaļi galdi, greznoti rudens lapām un ogām. Dažās būdiņās klusajai izsolei bija izlikti priekšmeti, ko apmeklētāji varēja labi apskatīt. Vienā pārdeva maizi, pīrāgus, kūkas un citus labumus. Bija arī īpašas alus un vīna būdiņas. Netrūka ēdamā, dzeramā un ar ko pamielot acis.

Mārtiņbērni sanāca lielā pulkā – lieli un mazi, veci un jauni, lielākā daļa maskās. Viņu izdomu varēja apbrīnot, nopriecāties un par vienu otru masku pasmieties. No polārloka mirdzošā ziemeļblāzma bija atvedusi līdzī leduslāci, kas izrādījās pavisam lādzīgs, kas spīti briesmīgajiem nagiem pie viņa ķepām. Slaida, pievilcīga policiste atveda līdzī cietumnieku roku dzelžos, strīpainā apģērbā. Venēcijas gondoljers palīdzēja raganai pārdot pīrāgus. Netrūka filmu un pasaku tēlu – daži pazīstami, citi ne. Vislielāko prieku tomēr sagādāja mazie budēļi, daži tikko iemācījušies staigāt. Viņi piedalījās masku parādē – prinči un princeses, zvēri, putni un kukaiņi, dinosaurs un vilkatis. Mīlīga mušmire bija maza meitenīte, kuŗas galvu rotāja milzīga sarkana cepure ar baltiem punktiem; smaidīgs astonkājis – mazulis vēl mātes rokās. Nama priekštelpā bija iekārtota spēļu parāde ar laimesratu un citām interesantām nodarbībām bērniem.

Tirgus noskaņu veicināja klejojoša lietuviešu mūzikante, staigādama apkārt un ar akordeonu spēlējot pazīstamas melodijas. Klusajā mantu izsolē bija bagātīga izvēle – tērpi, rotaslietas, audumi, vīna grozi, koncerta biļetes, valodas kursi,

kā arī brauciens ar liellaivu (katru gadu ļoti iecienīts) un nedēļas nogale atpūtas vietā kalnos. Izložē varēja laimēt trīs grozus, pildītus ar visādiem labumiem – no Latvijas, Lietuvas, Igaunijas. Vakariņās šefpavārs Jānis Pelēkis ar palīgiem piedāvāja apmeklētājiem kāpostus un desiņas un ķirbju rausi. Tik lielam pulkam nebija vērts cept zosi, kur nu vēl melno gaili!

Sarīkojuma isā oficiālā daļā Vašingtonas universitātes profesors Guntis Šmidchens (kā katru gadu, stārķa maskā) teica, ka Baltiešu studiju komitejas mērķis ir mācību programmai kapitālfondā nodrošināt 3 miljonus dolaru, un 2,3 miljoni jau esot. Kopā ar lietuviešu pārstāvi Irēnu Blekisu (*Blekys*) viņš aicināja dziedāt Baltiešu studiju programmai. Katrs ziedojums ir kā maza zīlīte, no kuŗas nākotnē izaugs ozols, piebilda Guntis Šmidchens.

Igauņi iepriecināja, dziedot koŗa dziesmas un dejojot. Igauņu ansamblis spēlēja deju mū-

ziku, mārtiņbērni gāja rotaļās un dancoja. Mārtiņu svinēšana Sietlas baltiešiem kļuvusi par jauku tradīciju. Tā saved mūs kopā un stiprina savstarpējo draudzību. Kopējais mērķis ir

varētu turpināt ilgus gadus.

Paldies visiem rīkotājiem un palīgiem, kuŗi latviešu namu prasmīgi pārvērtā par īstu Mārtiņtirgu. Paldies visiem, kuŗi atnāca skaistās maskās, ziedoja

Foto: Andris Rogainis

No kreisas Sarmīte Dāvidsone, Janīna Janševica, Inta Viste (*Wiest*)

saglabāt mūsu valodu un tradīcijas nākamajām paaudzēm, mums ir svarīgi atbalstīt Baltiešu studiju programmu, lai to

naudu un dāvināja mantas izsolei. Uz redzēšanas nākamgad!

I.M.

Foto: Silvija Liepa

Mārtiņbērni danco

Garžezera „Ciema balsis” dzied Grandrapidos

Grandrapidu pensionāru biedrības tradicionālais rudens bazārs notika 29. oktobrī latviešu biedrības telpās. Arī šogad sarīkojuma programmā dziedāja Garžezera ansamblis „Ciema balsis” Baibas Dumpes vadībā. Pensionāru biedrības dāmas bija skaisti rotājušas galdus un mantu izlozei sagādājušas dažādus priekšmetus. Šī raksta autors apsveica ansambļa dalībniekus un pateicās

pā ar apmeklētājiem. „Ciema balsis” izpelnījās sirsnīgus klausītāju aplausus.

Gardo malīti gatavoja Daina Grīnenberga, galda lūgšanu teica Irēne Medne. Mantu izlozi vadīja Ivars Petrovskis, Ilga Kalniņa un Irēne Vanuška. Galveno laimestu, latvisku svečturi, laimēja „Ciema balsis” vadītāja Baiba Dumpe.

Sarīkojuma beigās visi kopā nodziedāja „Daugav’ abas malas”

Foto: B. Lejiņš

Dzied „Ciema balsis”

visiem apmeklētājiem par sarīkojuma atbalstīšanu. Dr. Līga Gonzalesa sarīkojumu ievadīja ar lūgšanu.

Ansamblis „Ciema balsis” nodziedāja vairāku latviešu autoru populāras dziesmas un divas ko-

un pirms došanās mājās, godinot saimnieci, „Te bij’ laba saimniece, te mūs ļabi pamieloja”.

Gan klausītāji, gan programmas dalībnieki par šo jauko sarīkojumu varēja justies gandarīti.

Dr. Zigfrīds Zadvinskis

Grandrapidu latviešu katoļu draudzei jaunas telpas

Kopš šā gada jūlijā Grandrapidu latviešu katoļu draudzes dievkalpojumi notiek Grandrapidu latviešu biedrības nama telpās. Nama apakšējās zāles vienā galā tagad iekārtota arhitekta Aivara Lindes projektēta kapella. Kapellu no zāles atdala bīdāmas durvis, kuŗas dievkalpojuma laikā ir atvērtas un pēc dievkalpojuma aizvērtas. Draudzes locekļi pēc dievkalpojuma var pakavēties zālē pie tases kafijas, zāles otrā galā ir arī virtuve. Biedrības zālē notiks arī draudzes sarīkojumi, tos ievadīja gadskārtējais bazārs 16. oktobrī. Apmeklētāji piedalījās kopējā mielastā un izložē, kā arī noklausījās īsu programmu. Anna Dauksta nolasīja vairākas latviešu tautasdziesmas par rudens darbiem un dabu. Savukārt viņas meita Lūcija Gerrita nolasīja Annas Daukstas mazmei-

tas Lienes Strautnieces pašsacerēto dzejoli par rudeni „No

zālam uz zelta krāsām”.

Z. Zadvinskis

Grandrapidu latviešu katoļu draudzes ricības komitejas locekles pie gadskārtējā bazāra izlozes galda; no kreisās: Anna Dauksta, Lonija Bogdana, komitejas priekšniece Lūcija Sālzemniece, Marija Felkere

Jelgavas bīskaps Antons Justs viesojās Amerikā

Antons Justs trīsdesmit gadu bija priesteris amerikāņu draudzēs Virdžīnijas pavalstī, bieži apmeklēja ASV lielākos latviešu katoļu centrus, satiekoties un iepazīstoties ar daudziem cilvēkiem. Latvijā viņš atgriezās 1992. gadā, šogad septembrī pensionējās un labprāt vēlējas vēlreiz apciemot latviešu katoļu kopienas, satikt senos paziņas.

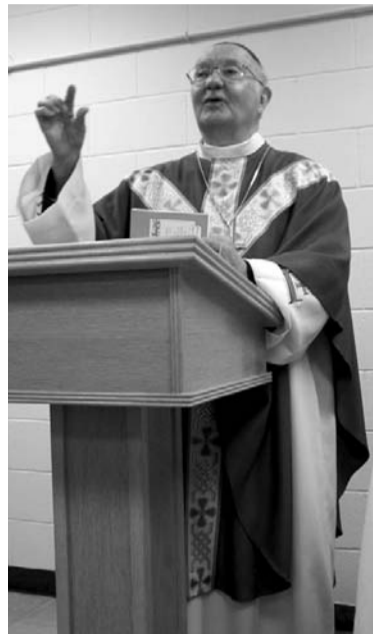
Antons Justs dzimis 1931. gada 22. novembrī Varakļānu pagasta Šķēļu ciemā. Kopā ar vecākiem viņš 1944. gada vasarā izceļoja uz Vāciju, glābroties no komunistiem. A. Justs 1949. gadā devās uz Beļģiju un iestājās Sentronas klasiskajā ģimnazijā, ko absolvēja 1953. gadā. No 1953. līdz 1957. gadam viņš studēja Luvenas Sv. Akvīnas Toma Filozofijas institūtā, iegūstot licenciāta gradu filozofijā, un no 1958. līdz 1962. gadam Garīgajā seminārā Insbrukā, Austrijā, iegūstot licenciāta gradu teoloģijā. Bīskaps Boļeslavs Sloskāns 1960. gada 11. jūlijā Luvenā, Beļģijā, ordinēja Antonu Justu par priesteri.

Justu ģimene bija izceļojusi uz Ameriku, un arī Antons Justs 1962. gadā iebrauca ASV un gadu gaitā vairākās amerikāņu draudzēs Virdžīnijas pavalstī bija priesteris, vēlāk dekāns.

Rīgas archibīskaps Jānis Pujāts aicināja A. Justs atgriezties Latvijā un kļūt par mācībspēku Rīgas Garīgajā seminārā, 1994. gadā viņš uzņēmās arī rektora pienākumus.

Pāvests Jānis Pauls II 1996. gada 6. janvārī Romā, konsekreja Antonu Justu par bīskapu. Kļūs-

tot par jaundibinātās Jelgavas diecēzes bīskapu, nākamās piecpadsmit gadus viņam bija plašs darba lauks. Antons Justs aktīvi sadarbojās ar vietējām pašvaldības iestādēm, skolām, atbalstīja trūcīgo un daudz bērnu ģimenes, stiprināja oikūmeniskos sakarus ar citu konfesiju draudzēm. Sasniedzot 80 gadu vecumu, A. Justs pensionējās un š. g. 10. septembrī svinīgā dievkalpojumā Jelgavas katedrālē konsekreja savu pēcteci, bīskapu Edvardu Pavlovski.

Bīskaps Antons Justs Grandrapīdu latviešu katoļu draudzes kapellā 23. oktobrī

Vizitācijas Amerikā bīskaps Antons Justs sāka Toronto, Kanadā, tās rīkoja Dr. Vilis Mileiko.

Š. g. 15. un 16. oktobra nedēļas nogalē viņš vadīja dievkalpojumu Kristus Dārzā pensionāriem un visai Toronto latviešu katoļu saimei lietuviešu baznīcā, kur parasti notiek latviešu katoļu dievkalpojumi. Pēc tam viņš brauca uz Čikāgu, kur Juris Valainis sarīkoja divus A. Justa vadītus dievkalpojumus, vienu visai latviešu katoļu saimei Pauliniešu ordeņa priestera Gabriela Suleimanova *Saint Rosalie* baznīcā, otru – Čikāgas dzintariešiem viņu parastajā *Immaculate Conception* baznīcā. Pēc dievkalpojumiem notika kopējas maltītes. Čikāgā bīskaps piedalījās visu konfesiju rīkotā t. s. Celsmes vakarā, piedaloties debatēs. A. Justam bija audience pie Čikāgas kardināla Georga.

Tālāk ceļš veda uz Grandrapīdiem. Te 22. oktobrī bīskaps A. Justs vadīja svēto misi Grandrapīdu dzintariešu vienībai. Zigfrīda un Paulīnes Zadvinsku mājās notika kopēja maltīte. Svētdien, 23. oktobrī misē Grandrapīdu katoļu draudzei piedalījās arī daudzi luterāņu draudzes locekļi. Pēc dievkalpojuma visi pulcējās Grandrapīdu latviešu biedrības telpās kopējā maltītē pie skaisti dekorētiem galdiem. Par šo iespēju jāpateicas Lūcijai Sālzemniecei un viņas palīgiem.

Sprediķi un galda runā bīskaps runāja par reliģisko dzīvi Latvijā. Viņš taica, ka piecdesmit gadu ilgais komunistu režīms atstājis lielu iespaidu uz cilvēkiem. Tai laikā reliģija bija

apspiesta, reliģiskās mācības aizliegtas, tiem, kuŗi apmeklēja baznīcu, bija pat jābaidās zaudēt darbu. Daudzi priesteri tika izsūtīti uz Sibīriju, daži nekad neatgriezās. Bērnus kristīja slepus, tāpat mēģināja viņiem mācīt arī ticības mācību. Citi to nedarija, veselās paaudzes liela daļa uzauga par ateistiem. Taču baznīca izdzīvoja, par to jāpateicas šīm vecmāmiņām un priesteriem, kuŗus vadīja dziļa un stipra ticība, kaut arī viņu izglītība nereti bija nepilnīga. Pēc neatkarības atgūšanas Latvijā stāvoklis katoļu, luterāņu un pareizticīgo draudzēs uzlabojās. Liela palīdzība saņemta no rietumu reliģiskām organizācijām, arī ārzemju latviešiem. Cilvēki atkal nāk uz dievkalpojumiem. Pieaug semināristu skaits, ar ārzemju ziedotāju atbalstu uzceltas vairāk nekā 40 jaunu baznīcu, galvenokārt Vidzemē un Kurzemē.

Latvijas demokrātija ir vēl jauna, daudz kas ir nesakārtots, nav izskausta korupcija, kukuļņemšana. Latvijai iestājoties Eiropas Savienībā, latviešiem radās iespēja strādāt ārzemēs, un daudzi jauni cilvēki to izmanto. Latvijai tas ir liels zaudējums, jo daļa no viņiem nekad neatgriezīsies, bet demogrāfiskais stāvoklis ir ļoti bēdīgs. Latgales lauki tukšojas. Īrijā iecerējuši tik daudz latviešu katoļu, ka viņu aprūpei Rīgas archibīskaps aizsūtīja vienu latviešu priesteri.

Antons Justs atzina, ka Latvijā

saimnieciskā krīze pamazām mazinās un pauda arī cerību, ka jaunā Latvijas valdība būs labāka nekā līdzšinējā.

Nākamā dienā A. Justam bija audience pie vietējās bīskapa Valtera Hurleja (*Walter Hurley*). Bīskaps A. Justs pateicās Grandrapīdu diecēzei par ilggadēju atbalstu latviešu katoļu draudzei. No Grandrapīdiem bīskaps 25. oktobrī devās uz Indianapolī, kur viņa vizīti rīkoja Leons Liepa. Nākamā dienā A. Justs piedalījās Indianapolises pensionāru biedrības sarīkojumā latviešu namā un pastāstīja par pensionāru dzīves apstākļiem Latvijā. Priesteris Jānis Beitāns bija izkārtojis A. Justam vizīti pie Indianapolises diecēzes bīskapa Kristofera Koina (*Coyne*).

Valža Driča mājās 28. oktobrī notika Indianapolises dzintariešu saiets. Bīskaps vadīja misi, notika kopējs mielasts. Nākamā dienā Valdis Dričs aizveda viesi uz latviešu kapiem, kur viņi aizlūdza par mirušajiem. Vakara bīskaps A. Justs piedalījās Indianapolises Daugavas Vanagu apvienības sarīkojumā latviešu centrā, kur teica galda lūgšanu un uzrunu. Svētdien, 30. oktobrī bīskaps vadīja misi Indianapolises latviešu katoļu saimei latviešu centrā un pakavējās saviesīgajā pēcpusdienā. No Indianapolises bīskaps A. Justs brauca uz Virdžīniju apmeklēt savu agrāko draudzi, pēc tam radus Ņujorkā un 1. novembrī devās atpakaļ uz Latviju.

Dr. Zigfrīds Zadvinskis

LATVIEŠI KANADĀ

Čakli kā bites!

Sv. Jāņa draudzes Toronto lauku īpašumā „Saulaine” rudens talka, pieminot Jāni Ezergaili

Nelaiķis Jānis Ezergailis būtu priecīgs, viss izdevās, kā viņš būtu gribējis.

Sestdien, 22. oktobrī, talcinieki ieradās uz Saulaines talku bez nokavēšanās. Lai gan iepriekšējās dienās bija smagi lijis, pašā talkas dienā laiks bija skaidrs un patīkams strādāšanai. Jānim arī būtu bijis pa prātam 36 strādnieku pulks, viņu vidū liela daļa no Ezergaiļa ģimenes, kā arī prāvs

daudzums jauniešu. Vienīgi jaunieši varēja tik veikli uzvilkt 20 lielos maisus ar griestu izolācijas materiāliem pa “Lielās mājas” stāvajām kāpnēm uz pašu augstāko, trešo stāvu. Tur tie aši un prasmīgi izolēja “Lielās mājas” bēniņus. Ai, zelta jaunība!

Jānis arī būtu priecīgs, ka Saulaine tika tik glīti apkopta, visas lapas sagrābtas, mēbeles noliktas, nokaltušie koku zari nozāgēti, grāmatu klētiņas zelts sakārtots un revidēts, izsalkušie talcinieki labi paēdināti, *Michel* un *Dainas*

Nelaika Jana Ezergaiļa ģimene: priekšā meita Ilze, brāļa meita Kristīna, brāļa sieva Heīdi, brālis Auseklis, sieva Irēne, meita Astrīda, aizmugurē mazdēls Toms

Sportisti sporto un priecājas

Sports ir viena no visvecākajām un vispopulārākajām nodarbibām, ko piekopusas visas tautas, latviešus ieskaitot. Vecākās paaudzes pārstāvji atcerēsies mūsu soļotāja Jāņa Daliņa starptautiskos panākumus un rekordus. Viņa cildināšanai bija sacerēta un komponēta pat dziesma „Kaut man Daliņa kājiņas būtu...”. Sporta pasākumus sekmēja arī prezidents Kārlis Ulmanis, jaunatnes un sporta atbalstam piešķirot līdzekļus. Pie skolām un gandrīz visās pilsētās bija iekārtoti sporta laukumi, it sevišķi iecienītajam futbolam.

Šo latvisko dzīvesziņu, ieskaitot arī sporta spēles un nodarbibas, esam turpinājuši arī bēgļu gaitās dažādās patvēruma zemēs, arī šeit, Kanadā. Pie DV organizācijas nodaļām latviešu biedrībās un citās organizācijās rosīgu dar-

biņu veic arī sporta nozares. Visu sportistu un sporta darbinieku vienošanai 1951. gadā nodibināja Latviešu sporta apvienību Kanadā (LSAK), kas šogad plašākā sarīkojumā svinēja 60 gadu darbības jubileju. Svinības notika Toronto Sv. Andreja ev. lut. latviešu draudzes lauku īpašumā „Sidrabene”, kur ar apvienības līdzdalību izbūvēts arī plašs futbola laukums un vieglatlētikas sektori.

Pēc Pēteru Eglīša gatavotā ciennasta svinību dalībnieki varēja iepazīties ar LSAK aizvadīto gadu darbību V. Blūma iekārtotā fotoizstādē. Programmas daļu raiti vadīja kamerķora „Dzirkstis” vadītāja un dirigente Vizma Maksiņa. Svinību dalībniekus uzrunā sveica LSAK valdes priekšsēdis Modris Lorbergs. Viņš atzinīgi novērtēja apvienības darbinieka

Juŗa Rundāna teicamo rosību un veiksmi golfa un citu sporta sacensību organizēšanā. Viņam pats pats sniedza „Lielo sporta nozīmi”.

Kaut gan notikušas demogrāfiskas pārmaiņas, samazinājies Toronto un citu centru latviešu skaits, tomēr sporta rosmes un nodarbibas vēl teicami turpinās, piesaistot jaunus dalībniekus hokejā un basketbolā. Notiek latviešu, lietuviešu un igauņu draudzības spēles. Sporta nodarbibām nav vecuma robežas. Par to liecina torontietes Veltas Tomsones ikgadējie panākumi senioru sportā. Viņa lodes grūšanā bieži izcīna ne tikai pirmās vietas, bet sasniedz arī jaunus rekordus. Arī Toronto tuvējās kaimiņpilsētas Hamiltonas latvieši labprāt piedalās sporta spēlēs, it īpaši iecienīts ir novuss.

R. Norītis

Parentu gādībā. Sevišķi gards bija īpašais saldais ēdiens – ābolu sacepums, āboli salasīti no saulainiešu Grizeldas Kristiņas, Anša un Ineses Seminovu pašu dēstītām ābelēm. Visi darbi tika veikti rūpīgi un uzmanīgi. Strādāt pulkā ir tik daudz vieglāk un patīkamāk!

Pusdienas laikā Jāni Ezergaili pieminējām ar klusuma brīdi. Guntis Tannis talcinieku vārdā pateicās par Jāņa sirsnību un pašaieliedzību, kā arī pastāstīja par viņa čaklumu un izcilo precizitāti, vienalga kuŗu

darbu viņš uzņēmās. Nekas nekad nepalika pavirši puspadarīts.

Irēne Ezergaile, Jāņa laulātā draudzene, pateicās visiem par Jāņa atcerēšanos un darba novērtējumu. Talcinieki ģimenei pats sniedza saldumu saini.

Paldies daudzajiem talciniekiem, kas iepirkās grāmatu klētiņā, atstājot zīmīgus ziedojumus. Viens talcinieks nopirka 100 latviešu grāmatas, starp tām visus Anšlava Eglīša un Zentas Mauriņas sarakstītos darbus, ka arī ci-

tus autorus, kuŗus pieprasīja viņa Latvijas radi. Klētiņā bija visas grāmatas, ko radi meklēja!

Talka izdevās, kā Saulaines atbalstītāji vēlējas – tikai pietrūka paša Jāņa. Bet redzot visas vietas un lietas, kur Jānis bija pielicis roku, viņš tomēr vienmēr būs Saulaines ļauzu acu priekšā.

Paldies visiem talciniekiem par Saulaines neatlaidīgo atbalstīšanu! Centāties līdzināties Jāņa čaklumam!

Kristīne Stivriņa

SARĪKOJUMI UN DIEVKALPOJUMI

SARĪKOJUMI ARLINGTONA (VA)

• No 24. līdz 27. novembrim Amerikas latviešu jaunatnes apvienības (ALJA) kongress. Informācija: www.alja.org

CIEMS LATVIJA

• 18. novembrī plkst. 1.00 Gaŗezera un tuvākās apkāmes latviešu ciema valde sirsnīgi aicina uz Latvijas valsts dibināšanas atceres svinībām Gaŗezera Saulgriežu telpās, kur būs garīgā, laicīgā un kultūras programma; sadraudzībā pakavēsimies pie bagāti klātiem galdiem.

BOSTONA (MA)

• 19. novembrī plkst. 2.00 Latvijas valsts dibināšanas 93 gadu atceres svinības Trimdas draudzes namā (58 Irving Street, Brookline, MA). Sarīkojumā tiks demonstrēta filma „Turpinājums Latvijai: Gunta Ulmaņa prezidentūras laiks”. Dalības maksa \$15; pensionāriem un studentiem \$10; kaŗa invalīdiem ieeja brīva. Rīko Bostonas latviešu skola. Informāciju var iegūt, sazinoties ar skolas pārzini Krisīti Skari: krijsyskare@gmail.com

ČIKĀGA (IL)

* 19. novembrī plkst. 16.00 Latvijas Valsts svētku sarīkojums Ciānas draudzes telpās 6551 W. Montrose Ave, Čikāgā. Akta runātājs: žurnālists Kārlis Streips. Koncertā: Čikāgas Pieciši, Čikāgas vīru koris, Ciānas draudzes koris, Kr. Barona latviešu skolas koris. Pēc programmas saviesīgajam vakaram jāpiesakās līdz 16. novembrim, zvanot Rutai Priedkalnei-Zirnei, 773-275-5273. Dalības maksa: aktā un koncerts \$15, aktā, koncertā un saviesīgajā vakarā \$30, jauniešiem līdz 17 g. v. aktā \$5.

DENVERA (CO)

• 19. novembrī plkst. 3.00 Kolorado latviešu kultūras centra 25 gadu jubilejas svinības. Izstāde un videofilmas par latviešu kultūru, atspirdzinājumi; varēs uzspēlēt novusu. Plkst. 6.00 Latvijas valsts dibināšanas atceres sarīkojums; programmā: Valdas Lēvenšteinas stāstījums par Likteņdarza tapšanu Latvijā, filmas izrāde un vakariņas, dalības maksa \$20, studentiem \$10.

• 3. decembrī no plkst. 10.00 līdz 3.00 un 4. decembrī no 11.00 līdz 2.00 Ziemsvētku tirdziņš Kolorado latviešu Kultūras centrā (10705 West Virginia Ave., Lakewood, CO), tālr.: 303-986-5337 vai 303-424-4442.

DETROITA (MI)

• 6. novembrī Daugavas Vanagu apvienības 60 gadu jubilejas sarīkojums (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI).

• 13. novembrī plkst. 11.30 Latvijas valsts dibināšanas atceres svinības Sv. Pāvila latviešu ev. lut. draudzes baznīcas telpās.

FILADELFIJA (PA)

• 12. novembrī plkst. 2.00 Latvijas valsts dibināšanas atceres sarīkojums Filadelfijas Brīvo latvju biedrības telpās (531 North 7th Street Philadelphia, PA 19123). Svētku runu „Latviešu dziesma un latviešu dvēsele” teiks mūziķis, skolotājs un lektors Juris Ķeniņš no Toronto, Latviešu Dziesmu svētku biedrības Kanadā priekšsēdis, 2014.

gada latviešu Dziesmu svētku Kanadā mūzikas daļas vadītājs un rīcības komitejas vicepriekšsēdis. Koncertā latviešu komponistu darbus atskaņos čellists Juris Ķeniņš un pianiste Gunta Plostniece. Pēc koncerta visi laipni aicināti uz pieņemšanu. Ieeja \$25 (\$15 tiem, kuri ieradīsies tautastērpā); labvēļu ziedojums vismaz \$50; bērniem un studentiem ieeja brīva. Rīko Filadelfijas un apkāmes latviešu organizācijas un draudzes. Filadelfijas latviešu organizāciju padome lūdz apmeklēt arī kopīgo valsts svētku dievkalpojumu 18. novembrī plkst. 7.00 Sv. Jāņa draudzes dievnamā (301 N. Newtown Street Road, Newtown Square PA).

• 3. decembrī no plkst. 12.00 dienā līdz 6.00 vakarā Ziemsvētku tirdziņš Filadelfijas Brīvo latvju biedrības telpās. Apmeklētājiem būs iespēja iegādāties baltiešu rotas, grāmatas, kartītes, kalendārus, mūzikas tvartus, Ziemsvētku rotājumus, rokdarbus un latviskus gardumus: piparkūkas, pīrāgus, maizi, kūkas, konfektes u. c. Aicinām iegriezties un paēst latviskas pusdienas, nogaršot latviešu alu, izmēģināt laimi izlozē. Plkst. 1.30 bērnu luga „Mēnesnīcas nakts”. Visi laipni aicināti. Ieejas maksa \$1.

GRANDRAPIDI (MI)

• 4. decembrī pēc dievkalpojuma, kas sāksies plkst. 10.00, Ziemsvētku sarīkojums (504 Grand Ave., NE Grand Rapids, MI 49503), tālr.: 616-454-8012.

KALAMAZŪ (MI)

• 8. un 10. novembrī plkst. 9.00 un 4.00 piparkūku cepšanas talka.

• 20. novembrī pēc dievkalpojuma, kas sāksies plkst. 10.00, Latvijas valsts dibināšanas atceres sarīkojums latviešu centra telpās (100 Cherry Hill Drive, Kalamazoo, MI 49007).

KLĪVLANDE (OH)

• 13. novembrī plkst. 12.30 Daugavas Vanagu apvienības 60 gadu darbības atcere un Lāčplēšu piemiņas akts Apvienotās draudzes zālē (1385 Andrews Ave. Lakewood, OH 44107); „Čikāgas pieciši” koncerts, pēc koncerta mielasts. Jāpiesakās līdz 6. novembrim, zvanot Oļģertam Kubuliņam, tāl.: 216-676-9166. Iepriekš pie-teicoties, dalības maksa \$25.00, sarīkojuma dienā \$30.00; studentiem \$15.00, jauniešiem līdz 16 gadu ieeja brīva.

• 20. novembrī Latvijas valsts dibināšanas atceres sarīkojums.

LOSANDŽELOSA (CA)

• 6. novembrī plkst. 12.30 latviešu namā (1955 Riverside Dr., Los Angeles Ca 9003903704) DV apvienības sarīkojums – Lāčplēšu un varoņu piemiņas godināšana.

DKLB informācijas tālrunis: 323-663-6267. DK LB Informācijas biļetens tīmeklī: www.biļetens.com

MANČESTERA (CT)

• 12. novembrī no plkst. 9.00 līdz 2.00 Ziemsvētku tirdziņš baznīcas telpās (21 Garden St., Manchester, CT 06040). Apmeklētāji varēs iegādāties dažādus latviskus daiļamatnieku izstrādājumus, kā arī pīrāgus, tortes,

piparkūkas un citus gardumus. Draudzes dāmu komiteja laipni aicina apmeklēt tirdziņu.

MILVOKI (WI)

• 12. novembrī plkst. 5.00 Latvijas valsts dibināšanas atceres sarīkojums latviešu namā (8845 W. Lynx Ave. Milwaukee, WI 53225).

MINEAPOLE (MN)

• 5. novembrī Ulvja Alberta fotoizstādes atklāšana galerijā Icebox

ŅUJORKA (NY)

• 7. novembrī plkst. 6.00 solistes Birutas Grunvaldes un pianistes Šarlotes Rosas Zandas koncerts „Pasaules tautasdziesmas” *Flushing, Queens*, bibliotēkā (41-17 Main Str.). B. Grunvalde dziedās latviešu, angļu, vācu, spāņu, franču, itāļu, krievu, čigānu, izraēļu tautasdziesmas oriģinālvalodā. Izziņas: 516-466-4034.

• 12. novembrī plkst. 2.00 Lāčplēšu dienas sarīkojums DV namā Bronksā (115 West 183rd Street). Dalības maksa \$15 (ieskaitīts cienasts). Darbosies bārs. Visi laipni ielūgti.

• 19. novembrī plkst. 2.00 Latvijas valsts dibināšanas atceres svinības *Jonkeru baznīcā* (254 Valentine Lane, Jonkers, NY). Svētku uzrunu teiks XIV Dziesmu svētku Kanadā vicepriekšsēdis un mūzikas nozares vadītājs Juris Ķeniņš. Koncertā čelliste Juris Ķeniņš un pianiste Gunta Plostniece atskaņos latviešu komponistu skaņdarbus. Pēc programmas sadraudzības pēcpusdienu baznīcas lejas zālē; būs uzkodas un dzērieni. Pasūtīt biļetes līdz 11. novembrim, dalības maksa \$25; sarīkojuma dienā – \$30; bērniem līdz 14 gadu vecumam un latviešu skolas skolēniem ieeja brīva; labvēļu biļetes – \$75. Biļetes pasūtīt, rakstot Iman-tam Kalniņam (42 Hackensack Street, Wood Ridge, NJ 07075) un pievienojot sev adresētu aplokšni ar samaksu (čeki izrakstāmi ar norādi *Council of American Latvians Orgs. of N.Y., Inc.*).

PRIEDAINE (NJ)

• 18. novembrī plkst. 2.00 Latvijas valsts proklamēšanas 93 gadu atceres sarīkojums (1017 Highway 33 East, Freehold, NJ 07728). Svētku runu teiks čellists, diriģents un komponists Juris Ķeniņš. Svētku koncertā latviešu komponistu darbus atskaņos čellists Juris Ķeniņš un pianiste Gunta Plostniece. Pēc koncerta saviesīgs vakars un siltas pusdienas. Ieeja \$25. Informācija: www.priedaine.org

SJETLA (WA)

• 12. novembrī no plkst. 10.00 līdz 4.00 un 13. novembrī no plkst. 12.00 līdz 4.00 Ziemsvētku tirdziņš latviešu centrā (11710 3rd Ave NE, Seattle 98125). Būs latviešu ēdieni, svētku dāvanām varēs iegādāties rokdarbus, rotas, keramiku un citus daiļamatniecības izstrādājumus.

SV. PĒTERSBERGA (FL)

• 5. novembrī plkst. 4.00 biedrības namā (1705 9th Ave North St. Petersburg, FL 33706) Mārtiņu vakars ar sadziedāšanos, apdziedāšanos, siltām vakariņām, izlozi, kuŗā varēs laimēt Mārtiņu dienas labumu

grozu. Deju mūziku atskaņos Ilmārs Dzenis un Pēteris Ozols. Dalības maksa par vismaz 20 dolaru ziedojumu.

• 15. novembrī plkst. 1.00 biedrības namā Latvijas Nacionālā teātrī iestudētā mūzikālā uzveduma „Vadonis” (autori Kaspars Dimīters un Zigmārs Liepiņš) videoizrāde. Būs kafija un cepumi, dalības maksa par vismaz 3 dolaru ziedojumu.

• 18. novembrī plkst. 6.00 biedrības namā Latvijas valsts dibināšanas atceres sarīkojums. Programmā Māras Prāvas priekšlasījums par dzimtenes mīlestību; vietējo mākslinieku mūzikālie priekšnesumi un deklamācijas. Par godu Latvijas valsts dibināšanas atcerai būs iespēja iedzert glāzi vīna, netrūks jubilejas kļiņģeŗa. Dalības maksa vismaz 5 dolaru ziedojums.

• 29. novembrī plkst. 1.00 biedrības namā kinoreŗisora Jāņa Streiŗa mākslas filma „Rūdolfa mantojums” videoizrāde. Būs kafija un cepumi, ieejas ziedojums vismaz \$3.00.

• 3. decembrī plkst. 2.00 biedrības namā Daugavas Vanagu apvienības rīkots Ziemsvētku tirdziņš.

• 6. decembrī plkst. 11.00 biedrības valdes sēde.

• Biedrības bibliotēka atvērta katra mēneŗa pirmā pirmdienā no plkst. 5.00 līdz 7.00; bibliotēkā ir gan grāmatas, gan videolentes.

VAŠINGTONA (DC)

• 6. novembrī no plkst. 9.00 līdz 11.00 *Latvian American Shipping Line* pārstāvis pieņems saŗiņus sūtīŗanai uz Latviju.

• 19. novembrī plkst. 2.00 Latvijas valsts dibināšanas atceres sarīkojums (400 Hurley Avenue, Rockville MD 20850-3121).

• 4. decembrī Ziemsvētku tirdziņš.

VILIMANTIKA (CT)

• 20. novembrī pēc Vilimantikas un Mančesteras latv. ev. lut. draudzes kopēja dievkalpojuma, kas sāksies plkst. 12.00, baznīcas lejas zālē (76 Windham Rd., Willimantic, CT) Latvijas valsts dibināšanas atceres sarīkojums, runu teiks Vaira Paegle.

DIEVKALPOJUMI

• **Bostonas latv. ev. lut. Trimdas dr.** (58 Irving St., Brookline, Ma 02445) dievk.: **6. nov.** dievk. Trimdas dr. bazn. nebūs, draudzes valde aicina apmeklēt Dŗamaŗpleinas Trŗsvienības dr. dievk. plkst. 11.00 (Rockview St., Jamaica Plain), mār. Dr. J. Keggi. **13. nov.** plkst. 11.00 Lāčplēŗu un kaŗavīru piemiņas dievk. **20. nov.** plkst. 11. miruŗo piemiņas dievk. ar dievg.; plkst. 2.00 sveŗiŗu svētbŗīdis Getzemanes kapsēta. Adventa pirmās svētd. dievk. ar dievg. **27. nov.** plkst. 11.00. Mār. J. Mazura.

• **Bukskauntijas un apk. ev. lut. dr.** **6. nov.** plkst. 2.00 **Kvŗekertaunā** (424 Juniper St., Quakertown, PA 189510) dievk., pēc dievk. kafija. **14. nov.** plkst. 3.00 **Lankasterā** Latvijas valsts dibināšanas atceres un visu svēto dienas dievk. ar dievg.; pēc dievk. programma un kafija. **20. nov.** plkst. 2.00 **Kvŗeker-**

taunā Latvijas valsts dibināšanas atceres dievk. kopā ar baptistu draudzi Bukskauntijas luterāņu bazn. (424 Juniper Street, Quakertown, PA), piedalŗies viesmār. Dr. U. Ukstiņŗ; pēc dievk. kafija. Mār. Dr. R. Ziedone un emer. mār. Dr. A. Ziedonis.

• **Čikāgas katoļu kopas dievk.** **27. nov.** un **11. dec.** plkst. 12.00 *Immaculate Conception* bazn. (7211 W. Talcott Ave, pie Harlem un Talcott ielu krustojuma).

• **Detroitas Sv. Pāvila latv. ev. lut. dr.** (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI): **6. nov.** Lāčplēŗu piemiņas dievk. **13. nov.** Latvijas valsts dibināšanas atceres dievk. **20. nov.** miruŗo piemiņas dievk. ar dievg.; pēc dievk. draudzības stunda. Adventa pirmās svētd. dievk. **27. nov.** ar dievg. Dievk. sākas plkst. 10.00. **Bŗbeles stundas** mār. A. Greiŗemas vadībā **11. nov.** un **2012. g. 13. janv.** plkst. 11.00. Draudzes mār. diak. F. M. Sipols, tālr.: 248-433-3435; mār. A. Greiŗema, tālr.: 517- 614-4853. Ērg. Dr. S. Lizlova un L. Upŗite.

• **Dienviŗfloridas latv. ev. lut. dr.** (*Shepard of the Coast Lutheran Church* 1909 E. Commercial Blvd, Ft. Lauderdale): **20. nov.** un **25. dec.** dievk. Diakone A. Venta, tālr.: 954-427-3558.

• **Dienviŗkalifornijas latv. ev. lut. dr.** (1927 Riverside Dr. Los Angeles, CA 90039-3704): dievk **6. nov.** dievk. plkst. 11.00. mār. D. Kaņeps. **13. nov.** plkst. 11.00. dievk. ar dievg., mār. A. Ozoliņŗ.

• **Dŗamaŗpleinas Trŗsvienības latv. ev. lut. dr.** (100 Rockview St., Jamaica Plain, MA 02130, tālr.: 617-524-4622).

• **Filadelfijas latv. ev. lut. Sv. Jāņa dr.** (301 N. Newtown Street Road, Newtown Square, PA 19073, tālr.: 610-353-2227): **6. nov.** plkst. 11.00 dievk. ar dievg. **13. nov.** plkst. 11. dievk. **18. nov.** plkst. 7.00 oŗkŗmen. Latvijas valsts dibināšanas atceres dievk. **20. nov.** plkst. 11.00 miruŗo piemiņas dievk. Adventa pirmās svētd. dievk. **27. nov.** dievk. plkst. 11.00. Adventa otrās svētd. dievk. **4. dec.** plkst. 11.00; **Vilmingtonā** dievk. plkst. 3.00, pēc dievk. kafijas galds. Informācija: www.latvianluth-churchphila.org

• **Grandrapidu latv. ev. lut. dr.** (1780 Knapp Street NE, Grand Rapids, MI 49505): **6. nov.** plkst. 10.00 dievk. **27. nov.** plkst. 10.00 Latvijas valsts dibināšanas atceres un miruŗo piemiņas dievk. Adventa laŗks dievk. **27. nov.** , **4. dec.** (pēc dievk. Ziemsvētku sarīkojums), **11. dec.**, **18. dec.** plkst. 10.00. Mār. I. Larsena, tālr.: **269-637-0460**; kabatas: 269-214-1010; e-pasts: revilze@gmail.com

• **Kalamazŗu latv. apv. ev. lut. dr.** (122 Cherry Hill St., Kalamazoo, MI 49996): **6. nov.** plkst. 10.00 dievk. ar dievg., pēc dievk. kafija. **13. nov.** plkst. 10.00 dievk., pēc dievk. kafija. **16. nov.** plkst. 4.00 Bŗbeles stunda ciemā „Latvija”. **20. nov.** plkst. 10.00 dievk. ar dievg. **27. nov.** plkst. 10.00 dievk. ar dievg., pēc dievk. kafija. Mār. B. Puiķe. (Turpināts 22. lpp.)

Zelta rudens ienācis
ir klusi
Krāšņo kļavu lapu čabatās,
Zīles ozols kuro stundu
skaita mulsi
Savu zaru nebeidzamās
kabatās.
Dzīvā dzeja @ dzeja. info

Lasiet tīmeklī!
www.laiks.us

**NAUDAS PĀRSŪTĪJUMI
UZ LATVIJU**

Likmes: līdz \$100 - \$20
no \$101 līdz \$500 - \$25
virs \$500 - \$25 plus 3% no summas
virs \$500. Summas nododam
ASV dolāros. Piegāde Rīgā \$11,
ārpus Rīgas \$0.40/km, min. \$19.
Piegādājam summas līdz \$1000.

**Kārtojām nodokļu un citus
maksājumus Latvijā!**

Lūdzu nosūtiet vēstuli ar sūtītāja
un saņēmēja vārdu, adresi, tele-
fona numuru un norādījumu par
summu kopā ar čeku rakstītu uz:

Baltic Financial Services
19 N. Mountain Ave.,
Montclair, NJ 07042-1810

Lūdzu zvanīt Kristīne
(973) 746-3075

AMERIKAS LATVIEŠU PALĪDZĪBAS FONDS
Stipriniet latviešu tautas nākotni,
rūpējoties par savu un
tuvinieku veselību.

IZDEVĪGI APDROŠINĀJUMI:

- » Medicare papildapdrošinājums
- » Apdrošinājums viesiem no ārzemēm
- » Starptautisko ceļojumu apdrošinājums
- » Papildus veselības apdrošinājums
- » Veselības apdrošinājums
- » Dzīvības apdrošinājums
- » Zāļu plāns (Rx)

T 215.635.4137

info@LRFA.org www.LRFA.org

Laipni aicinām Jūs pagodināt ar savu klātbūtni

18.novembra aktu Ņujorkā

Sestdien, 2011. g. 19. novembrī, plkst. 14:00
Jonkeru baznīcā; 254 Valentine Lane; Jonkeros, Ņujorkā

Valsts svētku runu teiks **Juris Ķeniņš**,
XIV Latviešu dziesmu svētku Kanadā vicepriekšsēdis un Mūzikas nozares vadītājs

Koncerta daļā:
Juris Ķeniņš - čells
Gunta Plostnieks - klavieres

Pēc akta visi viesi laipni aicināti uz pieņemšanu.

\$75 - labvēļu biļetes; \$25, ja pasūtina biļetes pirms 11. novembra; \$30 pie ieejas.
Jauniešiem līdz 14 gadiem ieeja brīva.

Ņujorkas latviešu organizāciju padome

Iepriekš pieteikties pie Imanta Kalniņa; 42 Hackensack Street, Woodridge, NJ 07075. Čeki rakstāmi uz "Council of American-Latvian Organizations of New York, Inc." Lūdzu, atsūtiet čeku kopā ar sev adresētu aploksnī.

Labvēļu biļetes: \$75 _____ Skaits: _____ Kopā \$ _____
Biļetes: \$25 _____ Skaits: _____ Kopā \$ _____
Vārd _____ Uzvārds _____ Adrese _____
Pilsēta _____ Štats _____ Zip Kods _____

Aizraujoša **2 nedēļu atpūta**
uz katamarāna *Bennu* **Karību jūras salās:**

*Grenada-Carriacou-Union Island-Bequia-Tobago
Cays-Mayreau-Petit Saint Vincent-Grenada*

- Dzīvošana uz 42' katamarāna *Bennu*
- Apkalpē latviešu komanda: Arnis (kapteinis) un Sigita (kapteiņa palidze un pavāre)
- Katamarāns *Bennu* ir aprīkots ar snorklēšanas, vindsērfinga, niršanas un makšķerēšanas piederumiem.

2 nedēļu ceļojuma maksa 2 personām (1 kajīte) – **6,000 USD**
2 nedēļu ceļojuma maksa 4 personām (2 kajītes) – **11,000 USD**

Cenā ir iekļauta dzīvošana uz katamarāna, ēdināšana, atspirdzinoši dzērieni, tauvošanās maksa. Cenā nav iekļauta avio biļete uz Grenādu un atpakaļ, apdrošināšana, alkohols, 2 vakariņas krastā un sauszemes ekskursijas.

Piedāvājums spēkā no 2012. gada 1. janvāra līdz 30. aprīlim.

Sīkāka informācija par ceļojumu mājaslapā www.sailbennu.com
Kontaktinformācija: info@sailbennu.com

MATĪSS KUKAINIS

ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050
matiss@sk-legal.com
+371 28390346

ADVOKĀTS

PĒTERIS JURJĀNS

Kārtoju nekustamo īpašumu atgūšanas,
pārdošanas un dāvinājuma jautājumus Latvijā,
kā arī mantojuma un meža izciršanas jautājumus.

ASV

38021 Euclid Avenue
Willoughby, OH 44094
Tel.: (440) 951-6665
Fakss: (440) 951-4797
jurjans@prodigy.net

LATVIJĀ

„Jaunvīji”, Salas pagasts,
Babītes novads LV-2105
Mob. tel.: (371) 29496870
Fakss: (371) 67502251
jurjans@apollo.lv

Lūdzu ievērot, ka mantiniekiem Latvijā ir jāpiesakās viena gada laikā.

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

Pārsūtām mašīnas, pers. mantas, komerckravas
paciņas pa gaisu vai jūru uz un no Latvijas!

Lūdzu zvaniet: 201-760-6427 vai 973-744-6565 vai
arī apskatiet sūtījumu informāciju mūsu mājaslapā: www.lasl.com

Gārzera saimes vārdā, pateicos

Latviešu Fondam

un

ALA Kultūras Fondam

par atbalstu 2011. gada Gārzera Kultūras dienu
teātra izrādei „Brīnumu Medībās”

Andra Berkolda,
teātra režisore

Mūžībā aizgājis
ASV Armijas atv. pulkvežleitnants,
apbalvots ar LR Piemiņas medaļu "Skmējot Latvijas dalību NATO"

ARTIS I. PLATO

Dzimis 1932. g. 6. jūlijā Rīgā, Latvijā,
miris 2011. g. 23. augustā Bethesda, MD ASV

Bij dzīve, darbs un mīlestība,
Bij arī ciešanas un sāpes,
Līdz pilns nu mūža kauss.

Lai mūsu draudzība Tevi mūžībā pavada!

Tevi mūžīgi piemiņā paturēs
LATVIJAS AIZSARDZĪBAS DARBA GRUPA ASV
LATVIEŠU VIRSNIEKU APVIENĪBAS BIEDRI ASV

Mūsu mīļā Oma

ERNA ANTONIJA LIEPIŅA,
dz. Grīnvalde

dzimusi 1911. g. 22. oktobrī Liepājā
mirusi 2011. g. 25. jūnijā Mineapolē

Ai, mīļā māmuliņa,
Ai, gaišais saules priekšs,
Cik tu mums mīļa biji,
To vārdi neaizsniegs.

Mīļā piemiņā viņu paturēs
meita Vija (Zilīte) Pelēce,
mazmeita Rita ar vīru Kevinu;
mazmeita Māra ar vīru Koriju;
mazmāz bērni Marita, Gints,
Kaiva un Kristaps

Mana mūža draudzene

VITA CORSA ZANDMANIS,
dzim. MAČULĀNS

Dzimusi 1930. gada 15. jūlijā Rīgā,
mirusi 2011. gada 1. septembrī Rehoboth Beach, Del.

Sēro
RUTA VĪTOLS UN ILONA

Mūžībā aizgājis

VISVALDIS ARVĪDS GREDZENS

Dzimis 1921. gada 3. augustā Rīgā,
miris 2011. gada 18. oktobrī Minnetonkā, ASV

Viņu atmiņā paturēs
DĒLI, MAZBĒRNI, BRĀLIS, BRĀĻA DĒLS, RADI UN DRAUGI ASV,
MĀSĪCA, RADI UN DRAUGI LATVIJĀ

Dieva mierā aizgājis
skolotājs

KĀRLIS OTOMARS PORUKS

Dzimis 1920. gada 10. martā Druvienā, Latvijā,
miris 2011. gada 12. jūnijā Oldenburgā, Vācijā

Gayām gāju sila malu
Baltābolu dēstīdams;
Es gribēju sila zemi
Par ārisku padrīt!

VĒL DZĪVI PALIKUŠIE
RĪGAS, CĒSU, JELGAVAS SKOLOTĀJU
INSTITŪTA 1941. GADA ABSOLVENTI

SARĪKOJUMI

(Turpināts no 20. lpp.)

• **Klīvlāndes Apvienotā latv. ev. lut. dr.** (1385 Andrews Ave. Lakewood, OH 44107): **6. nov.** plkst. 11.00 dievk. ar dievg., sprediķis angļu val. Māc. Dr. S. Eglīte.

• **Lansingas latv. ev. lut. dr.:** **13. nov.** plkst. 2.00 Latvijas valsts dibināšanas atceres dievk. *University Lutheran Church* (1020 S. Harrison Rd., East Lansing, MI.), māc. A. Greiema. Pēc dievk. Latvijas valsts dibināšanas atceres akts baznīcas telpās (uzruna un kopējas dziesmas).

• **Milvoku latv. ev. lut. Sv. Trisvīnības dr.** (1853 N. 75th Street, Milwaukee, WI 53213, tālr.: 414-258-8070): **6. nov.** dievk. ar dievg. un uzrunu bērniem, pēc dievk. draudzes saiets. **Bībeles stunda:** **10. nov.** plkst. 10.00. Māc. L. Zusēviča, tālr.: 414-421-3934 e-pasts: pastorlauma@gmail.com; draudzes priekšniece S. Kalve, tālr.: 414-536-0358. Informācija: www.milwaukeechurch.org

• **Mineapoles un St. Paulas latv. ev. lut. dr.** (3152 17th Ave S, Minneapolis, MN 55407, tālr.: 612-722-4622). Māc. Maija Cepure-Zemmele, tālr.: 763-546-8178, e-pasts: majja.cz@gmail.com Informācija: www.mndraudze.org

• **Ņujorkas latv. ev. lut. dr.:** **5. nov. Springfieldā** (*Holy Cross Lutheran Church*, 639 Mountain Ave, Springfield NJ 07081) plkst. 9.45 skolas dievk., māc. J. Saivars; **Manhatenā** (*Seafarers & International House*, 123 E 15th St, NY 10003) plkst. 2.00 dievk., māc. L. Saliņš. **6. nov. Jonkeru bazn.** (254 Valentine Lane, Yonkers NY 11705) plkst. 10.00 dzejnieces Elzas Kezberes piemiņas dievk., māc. J. Saivars; **Salas bazn.** (4 Riga Lane, Melville NY 11747) plkst. 10.30 dievk. māc. L. Saliņš. **13. nov. Jonkeru bazn.** plkst. 10.00 dievk. māc. J. Saivars; **Salas bazn.** dievk. nebūs. **18. nov. Salas bazn.** plkst. 7.00 Latvijas valsts dibināšanas atceres dievk., māc. L. Saliņš; **Istoraņā** (*Holy Trinity Lutheran Church*, 153 Glenwood Ave, East Orange NJ 07017) plkst. 1.00 Latvijas valsts dibināšanas atceres dievk., diak. I. Kaņeps. **19. nov. Jonkeru bazn.** plkst. 2.00 Latvijas valsts dibināšanas atceres akts. **20. nov. Jonkeru bazn.** plkst. 10.00 mirušo piemiņas dievk. ar dievg., māc. J. Saivars; **Salas bazn.** plkst. 10.30 mirušo piemiņas dievk. ar dievg., māc. L. Saliņš. Adventa pirmās svētd. dievk. **27. nov. Jonkeru bazn.** plkst. 10.00, māc. J. Saivars; **Salas bazn.** plkst. 10.30 dievk., māc. L. Saliņš.

• **Saginavas latv. ev. lut. dr.:** **20. nov.** plkst. 1.00 (128. N. Elm Str.) mirušo piemiņas dievk. ar dievg., māc. R. Franklins; pēc dievk. kafija. **25. dec.** plkst. 1.00 Ziemsvētku dievk. ar dievg., māc. R. Franklins; pēc dievk. kafija.

• **Sandiego latv. ev. lut. dr.** (*Grace Lutheran Church* 3993 Park Boulevard, San Diego, CA 92116): **19. nov.** plkst. 12.00 Latvijas valsts dibināšanas atceres dievk. Draudzes 60 gadu svinības. Pēc dievk. svētku programma sarīkojumu telpās, Lo-sandželos latviešu vīru koŗa „Uzdziēdāsim, brāļi!” koncerts. Izzīņas: www.sandiegodraudze.com vai www.sandiegodraudze.us

• **Sanfrancisko latv. ev. lut. dr.** (425 Hoffman Ave.), informācija: www.lvnc.org

• **Sentluisas latv. ev. lut. dr.:** katra mēneša trešā svētdienā plkst. 2.00 dievk. *Christ Lutheran* bazn. (#1 Selma Avenue, Webster Groves, MO 63119), māc. A. Kalniņa. Pēc dievk. saiets ar groziņiem. Draudzes priekšnieces Irēnes Kalniņas tālr.: 314-457-1830, e-pasts: kalninsis@charter.net

• **Sietlas latv. ev. lut. dr.** (11710 - 3rd Ave. N. E. Seattle, WA 98125): **6. nov.** plkst. 10.30 dievk. angļu val.; pēc dievk. Bībeles stunda. **13. nov.** plkst. 10.30 Latvijas valsts dibināšanas atceres dievk. **20. nov.** plkst. 10.30 mirušo piemiņas dievk. ar dievg. Adventa pirmās svētd. dievk. ar dievg. **27. nov.** plkst. 10.30. Adventa otrās svētd. dievk. **4. dec.** plkst. 10.30 ar dievg.; pēc dievk. pensionāru kopas eglīte. Māc. D. Cilne, tālr.: 206-674-9600; e-pasts: cilnis@earthlink.net Baznīcas mājaslapa: www.seattlatvianchurch.org

• **Sv. Pētersburgas latv. ev. lut. dr.:** „Mūsu Pestītāja” (*Our Savior*) baznīcā (301 - 58th St. S., St. Petersburg, FL 33707). Bībeles stunda biedrības namā (1705 9th Ave North, St. Petersburg, FL 33706): **13. nov.** dievk. plkst. 11.00.

• **Vašingtonas (DC) latv. ev. lut. dr.** (400 Hurley Avenue, Rockville MD 20850-3121, tālr. bazn.: 301-251-4151): **6. nov.** dievk. vadīs D. Kīlpe. **11. nov.** plkst. 1.00 DV apvienības rīkots Lāčplēšu piemiņas brīdis *Rock Creek* kapsētā. **13. nov.** gimeņu dievk., piedalīsies latviešu skolas saime. **20. nov.** plkst. 11.00 mirušo piemiņas dievk. ar dievg.; plkst. 4.00 svētbīdis *Rock Creek* kapsētā. Adventa pirmās svētd. dievk. ar dievg. **27. nov.** Māc. A. Vārsberga Pāža, tālr.: 301-293-2052; e-pasts: macavp@yahoo.com Informācija: <http://www.dcdraudze.org>

• **Vilimantikas latv. ev. lut. dr.** (76 Windham Rd., Willimantic, CT): **11. nov.** plkst. 12.00 mirušo piemiņas dievk. ar dievg., māc. D. Salnīte. **20. nov.**, plkst. 12.00 Latvijas valsts dibināšanas atceres dievk. kopā ar Mančesteras dr. vadīs diak. I. Kaņeps. Pēc dievk. bazn. lejas zālē sarīkojumā runu teiks Vaira Paegle. Draudzes priekšniece Vija Bachmūte, tālr.: 860-644-3268.

Atvadu vārdi

Atkal viena darbīgas latvietes sirds ir stājusies. Helēnas sirds. No mums aizgājusi fotomāksliniece un sabiedriskā darbiniece **Helēna Nukša-Hofmane**.

Vēl dzirdu Tavu balsi tembru, redzu Tevi sejā un mūždien aktīvā darbībā. Kad pirmo reizi 1973. gadā satikāties Rīgā, kā tagad atceros, ko nodomāju – cik apbrīnojami vitāla personība Tu esi, kas pasaules vējos nav zaudējusi savu latgaliski latvisko raksturu. Dzīve svešā zemē nav spējusi Tevi ko īpaši mainīt.

1944. gada septembrī Tu kopā ar vecākiem aizgāji no Ludzas apriņķa „Varkaļu” mājām tik vien ar to, ko rokā var paņemt, ar smagu psiholoģisku nastu, ko trīspadsmitgadīgai meitenei droši vien bija grūti izturēt. Tavs tēvs bija gleznotājs, bet māte skolotāja un mazpulku vadītāja. Tādēļ, lai nenāktu Sibīrijā, mājas nācās pamest.

Otrā pasaules kara beigās Tu sagaidīji Vācijā, Tīringas kalnos. No tiem laikiem, kad bijī bēgļu nometnē Vācijā, man ir saglabājusies Tevis dāvinātā relikvija – piespraude – zaudētās Latvijas karodziņš. Tad vēlāk ceļojums no Eiropas amerikāņu armijas transporta kuģi uz ASV.

Pēc pēdējās fotoizstādes dzimtenē 2003. gadā, Latvijas Fotografijas muzejā atrodas tikai trīs Helēnas Nukšas darbi un īss, pašrocīgs atskats par fotografijas lomu savā dzīvē. Iespējams, ka interese

par fotografiju no tēva iesēta, jo viņš, vēl Latvijā būdams, esot fotografējis savas jaunsaimniecības sākumus un fotodokumentēšanas procesu turpinājis, visu trimdas

ceļu iedams.

Helēna muzejā atstātās piezīmēs raksta: „Es pati ar fotografiju saindējos 1960. gadu vidū, kad pa vakariem Kalifornijas universitātē studēju mākslas vēsturi un dizainu. Otrā semestra dizaina instruktors bija mākslas fotografs, kas mani ar viltu ievilināja savā klasē, kur studenti tovarak rādīja savus semestra beigu darbus. Visu vakaru nosēdēju apaļām acīm un pierakstījos nākošajā foto

iesācēju klasē. Fotografija kļuva par manu sirdslietu. Kalifornijas universitātes mākslas nodaļā varēja mācīties dažādas fototehnikas – no t.s. tiešās fotografijas

līdz foto ofortam, foto sietspiedeī, foto skulptūrai, dažādi fotoattēla pārveidošanai darbnīcā un senu laiku izbijušām fototehnikām. Man iepatikās vecmodīgā Arabijas gumijas/dichromāta tehnika. Izstādos kopš 1967. gada. Ir bijušas kādas desmit solo izstādes ar vienu vai diviem citiem fotografiem. Esmu piedalījies grupu izstādēs, galvenokārt ASV no krasta līdz krastam, bet arī Tobago salā, Vācijā, Latvijā. Visvairāk

man patīk fotografēt cilvēku ķermeņus, rokas, kapsētas un Latviju – un tagad iespējams fotografēt arī manu Latgali.”

Es nezinu, vai Tu uz mūžu paliksi svešumā, vai tagad pēc daudziem prombūtnes gadiem atgriezies dzimtajā pusē. Tie, kas ar kuģiem 1944. gada rudenī neziņā atstāja miglains Latvijas krastu, tagad atlido urnās, lai paliktu dzimtenes zemē. Neatkarīgi no tā ilgāk par mums, kas Tevi atceras, dzīvos Tevis veidotās mākslas fotografijās un patiesi sirsnīgā izpalīdzībā veiktais sabiedriskais darbs visa mūža garumā. Būvējot

un noturot latvietības ēku svešumā. Tu esi bijusi daudzu Amerikas kontinenta Latviešu Dziesmu svētku dalībniece un mākslas izstāžu organizētāja.

To, ko es te vēstu lasītājiem, Tu droši vien būtu pratusi uzrakstīt labāk. Kā savos „apkārtrakstos”, kas kādreiz pienāca reizi gadā, tad jau retāk. Tu tajos prati tik optimistiski un skaisti aprakstīt savas un Rūda likstas iepriekšējā gada garumā. Šogad vēstules no Tevis nebūs, jo tagad esi brīva no visiem pienākumiem, dzīves jaukajām dienām un arī likstām.

Gunārs Janaitis

No mums šķirušās

26.c. fil! JŪLIJA PAKALNIŅA,
dz. Ceplēviča

mirusi 2010. gada 18. jūnijā Kalamazoo, MI

27.c. fil! AUSTRĀ KONRATS,
dz. Lejniēks

mirusi 2011. gada 23. janvārī Floridā

15.c. fil! LĪVIJA ALTRAKA,
dz. Frankenšteina

mirusi 2011. gada 19. aprīlī Toronto

25.c. fil! GAIDA SKUDRA,
dz. Ūze

mirusi 2011. gada 2. martā Bostonā, MA

67.c. fil! LAIMA
SPEAKMAN-BROWN

mirusi 2011. gada 21. februārī Anglijā

Sēro
KORPORĀCIJA IMERIA

Mūsu mīļais

JĀNIS PAKALNIETIS

Dzimis 1937. gada 24. jūnijā Rīgā,
miris 2011. gada 28. augustā Ridgewood, NJ

skumst

SIEVA ERIKA

DĒLS PAUL AR SIEVU CHRISTY

MEITA MAIJA AR VĪRU JOSEPH

MAZDĒLI JOHN, LUCAS, JAMES, SEBASTIAN

BRĀLIS JURIS AR SIEVU BARBARA UN

DĒLI BRIAN, ANDREW

RADI LATVIJĀ

Mūžībā aizsaukta mūsu mīļā mamma, vecmamma un vecvecmamma

VELTA LAUSKIS,
dzimusi KRAUKLIS

Dzimusi 1924. gada 7. novembrī Talsos,
mirusi 2011. gada 30. septembrī Čikāgā

Mīļā piemiņā viņu paturēs

MEITA LIGITA AR ĢIMENI, AIVARS,

GUNĀRS, AMY, ERIKA UN LARISA

DĒLS EDVĪNS AR ĢIMENI, SANDRA, DANIEL, RYAN

ASHLEY, ALEX UN BRITTANY

RADI UN DRAUGI AMERIKĀ UN LATVIJĀ

Tāles, sniedziet savas rokas,
Vēji, nesiet mani līdz.
Tur, kur norimst visas mokus,
Tur, kur gaišs aust jaunais rīts.
Arturs Cirulis

Atvadoties no mūsu šīgada aizgājušiem draugiem

MĀRA TOMSONS, dz. Romāns

(1942. g.-2011. g.)

GUNĀRS LĪCĪTIS

(1929. g.-2011. g.)

ZIGURDS MIEZĪTIS

(1933. g.-2011. g.)

Sēro

ČIKĀGAS PIECĪŠI AR PIEDERĪGIEM

Kam, dieviņ, tu paņēmi
Vislielo darbinieku,
Paliec druva neaparta,
Paliec pļava nenoplauta.
T.dz.

Skumstam par fotografe,
ilggadējas ALMAS biedres un valdes sekretāres

HELENAS HOFMANES

aiziešanu mūžībā.

AMERIKAS LATVIEŠU MĀKSLINIEKU APVIENĪBA

Dieva mierā aizgājis kopas loceklis
Gersicanias filisters

MĀRTIŅŠ VĒVERIS

Dzimis 1954. gada 27. decembrī Bruklinā, Ņujorkā,
miris 2011. gada 15. oktobrī Buffalo Grove, Illinois

Piemin draudzībā
DEITONAS, OHAIJO KORPORĀCIJAS KOPA

SPORTS

Novusa tituli Viktorijai, Dienvidaustrālijai

Adelaides ASK rīkotās **Dienvidaustrālijas atklātās novusa meistarsacīkstes** bija pulcinājušas 22 sacensības, to vidū piecas sievietes. Salīdzinot ar deviņdesmito gadu novusa ziedu laikiem skaits nebija liels, taču sastāvs spēcīgs diezgan: piedalījās deviņi no pašreizējās ranga tabulas pirmā desmitnieka, kā arī pirmās četras no sieviešu tabulas. Negaidīti tikai pieciem no desmitnieka izdevās iekļūt A finālā. Toties saņēmušies likās mājiniēki.

Melburnas DV novusa klubu pārstāvēja septiņi, Sidnejas un Centrālkrasta novusa kopas četri novusisti, Balaratas *Ventu* -viena spēlētāja, mājiniēku vienībā bija 10 spēlētāji.

Pirms sacensību sākuma ASK vadītājs J. Lindbergs aicināja ar klusuma brīdi pieminēt nesenu mūžībā aizgājušos novusistus: Edvīnu Švolmani, Laumu Lambertu un Andreju Sausverdi.

Vienspēļu dalībnieki bija sadalīti trīs grupās: 8+7+7. No katras grupas pirmie trīs iekļuva A finālā, nākamie trīs – B finālā, pārējie – C finālā.

A grupā pirmās divas vietas tika G. Bērzzariņam un R. Kārklīnam ar 11 p. Trešajā vietā ierindojās G. Petrovs – 10 p. B finālā kvalificējās A. Grimms – 8, J. Brakovskis – 5 un A. Miglis – 4 p. atstājot tālākajās vietās Selgu Pesudovu – arī 4 p., kā arī pagājušā gada meistari Regīnu Berķi – 3 p. C finālā.

B grupā labākos panākumus guva S. Andersons – 10, A. Vālodze – 9 un J. Freimanis – 8 p. Neveicās R. Puisēnam – 6 p. Viņam B finālā pievienojās Dzidra Cekuliņa ar 5 un Anita Misiņa ar 2 punktiem (uzvara pret nākamo meistarū), A. Ruņģim arī 2 p.

C grupā pirmais I. Mirovics – 9 p., apsteidzot negaidīti veiksmīgi spēlējošo J. Danci un Ē. Paegli – abiem 8 p. B finālā iekļuva P. Dancis – 7 p., pagājušā gada DA meistars D. Pesudovs – 5 un Ausma Pūce 4 p., atstājot C finālā J. Lindbergu – 1 p.

A finālā par pirmo vietu "duelējās" Adelaides un Melburnas pārstāvji. Nobeigumā A. Vālodze (ASK) un I. Mirovics (Melburnas DV novusa klubs) bija ieguvuši 12 p., bet ar vairāk uzvarētiem setiem (21) **pirmo reizi par DA meistarū kļuva A. Vālodze**. Mirovics (20 seti) finālā nezaudēja nevienu spēli. Trešo vietu ar 10 p. ieguva Ē. Paeglis (Melburnas DV n. k.), 4. v. J. Freimanis – 9 p., 5. v. J. Dancis – 8 p., 6. v. G. Bērzzariņš (visi ASK) – 6 p., 7. v. R. Kārklīšs – 5 p., 16 seti, 8. v. S. Andersons (abi Melburnas DV n. k.) – 5 p., 13 seti, 9. v. G. Petrovs (ASK) – 5 p., 12 seti.

Ranga tabulas punktus ieguva arī **B finālā** pirmais trijnieks: R. Puisēns (Sidnejas n. k.) – 13, A. Grimms (Melburnas DV n. k.) – 11, un D. Pesudovs (Sidnejas n. k./Centrālkrasts) – 9 p. Ausma Pūce (Balaratas *Venta*) arī bija ieguvusi 9 p., un setu skaits viņai

DA novusa meistarsacīkšu uzvarētāji
vienspēlēs: 1. r. no kr.: Dzidra Cekuliņa, Ausma Pūce, Anita Misiņa, 2. r. I. Mirovics, A. Vālodze, Ē. Paeglis

un Pesudovam bija vienāds, bet Pesudovs bija uzvarējis savstarpējā spēlē. Ausma Pūce ieguva DA meistarū titulu. Sekoja J. Brakovskis – 8, P. Dancis (abi ASK) – 7, Dzidra Cekuliņa (Melburnas DV n. k.) – 6, Anita Misiņa (ASK) – 5, A. Miglis (Melburnas DV n. k.) – 4 p.

C finālā beigu stāvoklis: J. Lindbergs (ASK) – 5, A. Ruņģis – 4 (SNK/Centrālkrasts), Regīna Berķis (ASK) un Selga Pesudova (SNK/Centrālkrasts) – abiem 2 p.

Dāmu iegūtās vietas: 1. Ausma Pūce, 2. Dzidra Cekuliņa, 3. Anita Misiņa 4./5. Selga Pesudova un Regīna Berķis.

Vienību sacensībā, skatot vienspēlēs iegūtās vietas, veiksmīgākie bija Melburnas DV n. k. spēlētāji R. Kārklīšs, I. Mirovics, Ē. Paeglis un A. Grimms, par 2 p. pārspējot ASK – A. Vālodze, J. Brakovskis, G. Bērzzariņš, J. Freimanis.

Viengājieni: G. Bērzzariņš – 5, J. Freimanis – 4, Ē. Paeglis un G. Petrovs – pa 3.

Dubultspēles

Otrā dienā Adelaidē notika dubultspēles, kurās piedalījās 11 pāri, spēlējot katrs ar katru četras setus.

Pakāpeniski vadībā izvirzījās trijnieks, Adelaidi, Melburnu un Sidneju pārstāvēt pa vienam pārim. Jau pusceļā varēja paredzēt, ka šie trīs pāri sadalīs medaļas. Pārējie sekoja pieklājīgā attālumā.

Finālā veiksmīgākie izrādījās pašreizējie Austrālijas meistari **R. Kārklīšs ar S. Andersonu** (Melburnas DV n. k.), bez zaudējuma ar 8 uzvarām 10 spēlēs izcīnot 18 p. un pirmo vietu. Ar 17 p. otro vietu ieguva iepriekšējā gada DA meistari D. Pesudovs ar R. Puisēnu, bronzas medaļas „krita” 2010. gada Viktorijas meistariem A. Vālodzem un J. Brakovskim (ASK) – 16 p.

Tiktāl bez pārsteigumiem, bet ceturtajā vietā ar 11 p. negaidīti ierindojās G. Bērzzariņš ar Regīnu Berķi (ASK), atstājot 5. vietā pašreizējos Viktorijas meistarū un ranga saraksta līderus I. Mirovicu un Ē. Paegli ar 9 p.

Nākamie trīs pāri katrs bija

ieguvusi 8 p. un nācās skaitīt uzvarētos setus. Ar 18 setiem 6. vietu un līdz ar to pēdējos ranga tabulas punktus ieguva J. Dancis un G. Petrovs. 7. v. ar 17 setiem „paņēma” P. Dancis ar Anitu Misiņu (visi ASK), 8. v. ar 15 setiem – A. Grimms un A. Miglis (Melburnas DV n. k.). Selga Pesudova un Andris Ruņģis (Sidnejas n. k./Centrālkrasta novuss), kā arī J. Lindbergs ar J. Freimani (ASK) bija ieguvusi 6 p., 14 setus un savstarpējo spēli beiguši neizšķirti. Vienīgais dāmu pāris – Ausma Pūce ar Dzidru Cekuliņu (Melburnas DV n. k.) sakrāja 3 p.

Visus turnīra priekšdarbus bija veikusi ASK valde (galdus bija sagatavojis J. Brakovskis); turnīru vadīja J. Lindbergs. Turnīra labu izdošanos veicināja Melburnas viesņās Gunta Vagars un Silvia Miglis. Viņas iegrāmatoja visus rezultātus. Tā viņas ir darījušas ne vien Melburnā, bet arī Sidnejā. Jācer vienīgi, ka šo pilsētu kopas vienmēr nepaļausies tikai uz šīm izpalīdzīgajām viesņām.

Vienspēļu, dubultspēļu un vienību sacensību balvas pasniedza ALSP vadītājs G. Bērzzariņš, asistējot ASK vadītājam J. Lindbergam. Kopīgās vakariņās kopu pārstāvji pateicās rīkotājiem. Sidnejas novusa kopas vadītājs R. Puisēns aicināja visus uz 2011. gada Austrālijas meistarsacīkstēm Sidnejā janvārī. Precīzus datumus paziņos vēlāk.

Vakariņās bija sarūpējušas ASK dāmas – Regīna Berķis, Anita Brakovskis, Kay Lindbergs, Linda Nagla, Vera Petrova. Uzskodas turnīra spēļu laikā bija sagādājuši ASK spēlētāji.

Jaunas ranga tabulas

Ievērojot Dienvidaustrālijas atklāto meistarsacīkšu rezultātus, Melburnas DV novusa kluba sekretārs A. Grimms sagatavoja jaunas ranga tabulas,

Vispārējās tabulas pirmajā desmitniekā S. Andersons pakāpies par divām vietām, I. Mirovics par vienu un tajā iekļuvis E. Kaufmanis. Tabula: R. Kārklīšs – 76, A. Vālodze – 61, D. Pesudovs – 57, R. Puisēns – 53, Ē. Paeglis – 48, I. Mirovics – 46,5, A. Grimms – 35, S. Andersons – 30, J. Brakovskis, E. Kaufmanis – pa 24, R. Nemme – 21,5, G. Bērzzariņš – 21, G. Kaufmanis, G. Strauks – pa 19. Kopumā punktus ieguvusi 32 novusisti.

Dāmu tabulā Selga Pesudova pakāpies par trim vietām. Tabula: Ausma Pūce – 32, Dzidra Cekuliņa – 28, Anita Misiņa – 26, Regīna Berķis – 21,5, Skaidrite Stonka – 17, Irēna

Latvijas valsts dibināšanas 93 gadu atceres svinības Bostonā

Sestdien, 19. novembrī, pulksten 14:00
Trimdas draudzes namā
58 Irving Street, Brookline, MA

Sarīkojumā tiks demonstrēta filma:

„Turpinājums Latvijai: Gunta Ulmaņa prezidentūras laiks”

Ieejas maksa - \$15;
pensionāriem un studentiem - \$10
kaŗa invalīdiem – bez maksas

Latvijas Valstssvētku komitejas sarīkojumu
organizē Bostonas Latviešu skola

LATVIJAS VALSTS PROKLAMĒŠANAS 93 GADU ATCERES SARĪKOJUMS

PRIEDAINĒ

Šoreiz tai pašā dienā kā Latvijā!!!

Piektdien, 18. novembrī,
pulksten 2 dienā

Svētku runa:

Juris Ķeniņš,

čellists, diriģents, komponists,

*Latviešu dziesmu svētku Kanādā (2014. g.),
Mūzikas nodaļas vadītājs un rīcības komitejas
vice-priekšēdis*

Latviešu skaņdarbu koncerts:

Juris Ķeniņš – čello

Gunta Plostniece – klavieres

**Pēc koncerta saviesīgs vakars un
siltas pusdienas (Ieeja \$25)**

Ellisa – 10, Selga Pesudova – 7,5, Irēna Sproģe – 7, Dzintra Sudimte, Herta Kondarovska – pa 5, Vija Stīle (*Steele*) – 2, Gundega Zariņa – 1.

Dubultspēļu tabulā no trešās vietas uz otro izvirzījies R. Kārklīšs; divas vietas augstāk tagad ir R. Puisēns ar D. Pesudovu, desmitniekā atgriezies J. Brakovskis. Tabula: I. Mirovics – 32, R. Kārklīšs – 28,5, Ē. Paeglis – 28, S. Andersons – 24, R. Puisēns, D. Pesudovs – pa 21, A.

Strauks, J. Kondarovskis, A. Vālodze, J. Brakovskis – pa 20, A. Grimms – 15,5, E. Smalkais, G. Kaufmanis, E. Kaufmanis – pa 12. Pavisam punktus ieguvusi 31 spēlētājs.

ASK meistarturnīrā piedalījās 11 novusisti. Uzvarēja G. Bērzzariņš ar 17 p. (no iesp. 20), atstājot tālākajās vietā P. Danci – 14 un A. Vālodzi – 13 p.

Par kluba dubultspēļu meistariem bez zaudējuma kļuva J. Lindbergs ar P. Danci.

G.E.B.